

SUOMI ULKOMMAISISSA TIEDOTUSVÄLINEISSÄ VUONNA 2003

Sisältö

Yhteenveto	4
Pohjoismaat.....	6
Islanti	6
Norja	7
Ruotsi	8
Tanska	12
EU-maat	15
Alankomaat	15
Belgia	16
Espanja	19
Irlanti.....	20
Iso-Britannia	21
Italia	23
Itävalta	25
Kreikka	28
Luxemburg	29
Portugali	31
Ranska	32
Saksa	34
Muu Eurooppa	38
Bulgaria	38
Kroatia	39
Latvia	41
Liettua	43
Puola	44

Romania	45
Serbia, Montenegro ja Kosovo	46
Sveitsi	48
Tshekki	50
Turkki	51
Ukraina	52
Unkari	53
Venäjä	55
Viro	60
Pohjois-Amerikka	65
Yhdysvallat.....	65
Kanada	66
Kaukoitä ja Australia	69
Etelä-Korea	69
Filippiinit.....	70
Indonesia	71
Japani	72
Kiina	74
Malesia	77
Nepal	78
Singapore	78
Thaimaa	80
Vietnam.....	81
Australia	82
Latinalainen Amerikka	84
Argentiina	84
Brasilia	85

Chile	87
Meksiko	88
Nicaragua	89
Peru	90
Venezuela	91
Lähi-itä ja Aasia	92
Arabiemiraattien liitto	92
Intia	93
Iran	94
Israel	94
Pakistan	94
Palestiinalaisalueet	95
Saudi-Arabia, Kuwait, Oman ja Jemen	96
Syyria, Jordania ja Libanon	97
Afrikka	98
Egypti	98
Etelä-Afrikan tasavalta	99
Etiopia	100
Kenia	101
Marokko	101
Mosambik	102
Namibia	102
Nigeria	103
Sambia	103
Tansania	104
Tunisia	105

Yhteenveto

Naisten johtama kansainvälisten vertailujen ykkösmaa

2000-luvun ensi vuosina Suomen esiintymistä ulkomaisten mediassa ovat hallinneet Halonen, Häkkinen, Nokia, doping ja lukutaito. Häkkistä ja dopingia lukuunottamatta samat aiheet tuikkivat otsikoissa myös vuonna 2003, mutta nyt niiden rinnalle nousivat Suomen erilaisissa kansainvälisissä vertailuissa saavuttamat kärkisijat sekä naisten nousu maan molemmille johtopaikoille - vaikka sitten lyhytaikaisesti.

“Suomi ulkomaisissa tiedotusvälineissä 2003” on laadittu Suomen ulkomaanedustustojen laatimien katsauksien pohjalta, joten se kattaa vain maat, joissa Suomi on edustettuna. Katsaukset eivät ole täysin vertailukelpoisia, sillä kaukaisemmassa ja harvalukuisemman median maassa yhdelläkin merkittävällä Suomea koskevalla artikkelilla tai ohjelmalla voi olla vaikutusta, kun taas median suurvalloissa tiheämpikin esiintymistähti uppoaa uutistulvaan.

Tarkimmin Suomen tapahtumia seurataan luonnollisesti naapurimaissa, etenkin Ruotsissa ja Virossa. Ruotsin Emu-äänestys nosti Suomen poliittisena, taloudellisena ja sosiaalisena toimijana esiin ja vertailukohteeksi huomattavasti useammin kuin edellisvuosina. Suomi nostettiin suorastaan esikuvaksi, mikä lienee maiden välisessä historiassa ainutlaatuisia. Virossa ennestäänkin laajaa Suomen asioiden seurantaan lisäsi maan tuleva EU-jäsenyys ja sitä koskenut kansanäänestys. Suhtautuminen oli kuitenkin osin päinvastaista kuin Ruotsissa: taloudessa ja turvallisuuspolitiikassa - eli Nato-jäsenyydessä - Viro kokee olevansa edelläkävijä. Muissa Pohjoismaissa Suomea ei seurata niin tiiviisti, mutta kuitenkin enemmän kuin muualla. Tanskassakin Suomea nostettiin esiin mallimaana tutkimus- ja kehityspolitiikassa, jopa maan pääministerin toimesta.

EU-maissa seurattiin Suomen poliittisia tapahtumia, Nato-keskustelua ja Suomen esiintymistä pienten maiden puolesta puhujana EU:n hallitusten välisessä konferenssissa. Suomi sai myös niissä esimerkiksi roolin niin tietotekniikan, terveysvalistuksen kuin vankeinhoidonkin mallimaana.

Kulttuurin alalla kapellimestarit, säveltäjät, oopperalaulajat mutta myös nuorisomusiikin tähdet jatkoivat mediamenestystään. Itävallassa ihmeteltiin Suomen imagon muutosta: Suomen katsottiin kumonneen kaikki kielteiset stereotyyppit ja muuttuneen sukupolvessa outsiderista insideriksi. Tulevissa EU-

jäsenmaissa, etenkin Baltiassa ja Puolassa, kiinnostivat Suomen kokemukset jäsenyydestä. Taloutta käsiteltäessä korostui Nokian ohella panostus koulutukseen ja tutkimukseen kilpailukykyvertailujen lisäksi. Balkanin maissa Suomen profiilia vahvisti Harri Holkerin nimittäminen YK:n johtaman Kosovon väli-aikaishallinnon johtoon.

Venäjällä Suomi esiintyy tiedotusvälineissä päivittäin. “Vain naiset hallitsevat” otsikoitiin eduskuntavaalien ja hallituksen muodostamisen jälkeen. Pääministeri Anneli Jäätteenmäen erosta kerrottiin myötätuntoisesti ja sen todettiin heijastavan suomalaisen ja venäläisen yhteiskunnan erilaista toimintakulttuuria. Venäjän mediassa korostuivat myös viisumikysymys, ydinvoimalahanke sekä satamat ja öljytankkerit Suomenlahdella. Suomen epäiltiin olevan pikemminkin huolissaan taloudellisista eduistaan kuin Suomenlahden ekologiasta. Myös Venäjän mediassa Suomi esiintyi mallimaana, muiden teemojen ohella talvihuollossa ja lumitöiden hoitamisessa. Aki Kaurismäen Mies vailla menneisyyttä pääsi ensimmäisenä suomalaisena elokuvana Venäjällä kaupalliseen levitykseen, ja media seurasi myös hänen Oscar-ehdokkuuttaan. Pietarin 300-vuotisjuhliin liittynyt laaja Suomi-viikko sai kaupungin mediassa huomiota, samoin Suomen uuden pääkonsulaatin rakentaminen.

Yhdysvalloissa Nokia- ja teknologiavoittoisten otsikoiden rinnalle nousivat suomalaiset maailmantähdet kapellimestareista verkkoturvallisuuden auktoriteetti Mikko Hyppöseen. Suomen kipuaminen kilpailukykyvertailussa Yhdysvaltain ohi sai huomiota talousmediassa. New York Times kiitteli sitä, että pehmeilläkin arvoilla voi päästä pinnalle, kun taas Wall Street Journal epäili liikemiesten sittenkin maksavan veronsa mieluummin Hongkongiin kuin Suomeen.

Marimekon nostalgia puri vaativassa New Yorkin ilmapiirissä, ja Washingtonin suurlähetystön lasimuotoilunäyttelyt saivat palstamillimetrejä. Yhdysvalloissa näkyi myös, miten suurlähetystö voi löytämällä oikean viestin ja tuotteen ja hoitamalla hyvin sen markkinoinnin tavoittaa nuoremman polven edustajia ja luoda näin pohjaa kiinnostukselle Suomea kohtaan. Suurlähetystön kehittämät lasten Suomi-verkkosivut saivat kiitosta maan ensimmäistä naista myöten, ja niillä käyvät jo kymmenentuhant amerikkalaiskoululaiset.

Muissa maanosissa Suomi nousee edelleen otsikoihin urheilijoidensa ja kulttuurilähettiläidensä ansiosta, mutta nyt ykkössija Transparency Internationalin korruptiovertailussa nosti Suomen otsikoihin

maailman lahjomattomimpana maana. Suomen esiinmarssi oli näkyvintä yllättäen Korean tasavallassa, jossa televisio-ohjelmat ja -mainokset loivat kuvaa terveiden elämäntapojen ja terveellisen ruuan maasta ja ksylitolpurukumimainokset opettivat koululaiset toistamaan ”hyvä, hyvä” suomeksi.

Japanissa toteutettiin laaja Feel Finland -kampanja, joka monipuolisti käsityksiä Suomesta ja suomalaisesta yhteiskunnasta kulttuurista tiedeosaamiseen. Vuonna 2003 japanilaisissa tiedotusvälineissä julkaistiin ennätyselliset 2880 artikkelia Suomesta, ja monet niistä jäljittivät syitä Suomen menestymiseen eri aloilla.

Kiinan alati kasvavassa mediakentässä Suomen esiintyminen on määrältään pientä, mutta nykyisin entistä monipuolisempaa. Suomea esitellään korkean teknologian maana, mutta enenevästi myös matkailijoiden porttina Eurooppaan. Brasiliassa ja Chilessä tasavallan presidentin valtiovierailu synnytti kymmeniä lehtiartikkeleita. Chileläinen oopperavierailu Savonlinnan oopperajuhlille sai myös laajaa julkisuutta.

Suurlähetystöjen mediaseurannan haaviin osui hyvin harvoin kielteissävyisiä Suomi-artikkeleita. Vuonna 2003 sellaisia poikkeuksia olivat Die Zeitin kirjoitus Alpo Rusin vakoiluepäilyistä ja Itävallan television dokumentti perheväkivallasta. Itävaltalaisen turkisaktivistien kokemukset Suomesta jäivät kuitenkin vähäisen huomion kohteeksi. Irak-gate ja pääministeri Jäätteenmäen ero nousivat otsikoihin niin Euroopassa kuin muuallakin, mutta suurta kansainvälistä skandaaluuutista niistä ei kehkeytnyt. Kirjoittelu tyrehtyi nopean pääministerivaihdoksen myötä.

Suomi esiintyy maailman mediassa pienenä, epädramaattisena maana harvakseltaan, mutta voittopuolisesti myönteisessä valossa ja viime vuosina jopa mallimaana monellakin alalla.

Vertailujen ykkössijoille nouseminen tuo julkisuutta, mutta niillä pysyminen ei ole itsestäänselvää. Suomalaisen yhteiskunnan pitäminen kehityksen etulinjassa ja suomalaisten omat ponnistelut lopulta ratkaisevat sen, jättääkö vuonna 2003 monien maiden tiedotusvälineissä esiintynyt Suomi-buumi pysyvämpää jälkeä.

Yrjö Länsipuro
Osastopäällikkö

Erja Tikka
Tiedotusyksikön päällikkö

Viestintä- ja kulttuuriosasto
Ulkoasiainministeriö

Pohjoismaat

Islanti

Suomen näkyvyys Islannin mediassa oli samanlaista kuin aiempina vuosina. Suomi tuli esiin yhtenä pohjoismaista. Kulttuurista kirjoitettiin niin näyttelyiden ja musiikkiesitysten yhteydessä kuin muutenkin. Eduskuntavaalit saivat kohtuudella huomiota, samoin nopeat pääministerivaihdokset sen jälkeen. Kevättalvella Islannin Helsingin-suurlähettilään puolison pakinat ilmaisjakelulehti *Frettabladid*in viikkajulkaisussa nostivat Suomen näkyvästi tapetille.

Islannin media seuraa tiiviisti oman maan tapahtumien lisäksi maailman uutisotsikoita. Pohjoismaat ovat säännöllisesti esillä eri vertailujen yhteydessä. Islantilaiset tietävät Suomen olevan maailman vähiten korruptoinut maa, lehdistö on piirun verran luotettavampaa kuin islantilainen - molemmat tosin maailman huippua ja koulutustaso on korkea.

Muut Pohjoismaat saavat yleensä enemmän huomiota kuin Suomi Islannin mediassa. Vuosi 2003 alkoi kuitenkin etusivun kuvalla *Morgunbladid*issa. Siinä Poseidon puskee väylää hyisen kirkkaassa Helsingin talvessa jään keskellä tuomiokirkko taustanaan. "Hrollkalt í Helsingi" kertoo kuvateksti, joka voitaisiin ehkä kääntää parhaiten "Tulipalopakkaset Helsingissä". Sama kuva julkaistiin muissakin tiedotusvälineissä.

"Bryndis frá Helsingi"

Kevättalvella Suomi sai erityisen paljon huomiota Islannin Helsingissä vaikuttavan suurlähettiläsparin takia. Pariskunta edustaa varsinaisia julkikkaita maassaan. Suurlähettilään puoliso Bryndis Schram piti toukokuuhun asti palstaa "Bryndis frá Helsingi" joka kotiin tulevan ilmaisjakelulehden *Fréttabladid*in viikkajulkaisussa. Pakinoissaan rouva kuvaili suomalaisia ja heidän elämäntapaansa etenkin alkuun hyvin kriittisesti. Suomalaisnaiset eivät esimerkiksi käytä huulipunaa, pankeissa ei asioida ihmisten vaan koneiden kanssa. Myöhemmin kirjoituksiin alkoi tulla lämpöä ja ymmärrystä uutta asemamaata kohtaan. Suomalainen tango ihastutti, samoin kauppatori kalanmyyjineen. Sisukkaat suomalaiset naiset herättivät rouvan ihailua. Suurlähettilään antamat haastattelut olivat enemmän asialinjalla. Pariskunnan Helsingin elämää seurattiin myös mukavasti tehdyssä tv-ohjelmassa.

Eduskunnan puhemies **Riitta Uosukainen** vieraili Reykjavikissa helmi-maaliskuun vaihteessa. *Morgunbladid*in haastattelussa Uosukainen toivoi Irakin kysymyksen ratkeavan rauhanomaisesti. Hän kertoi

myös tyytyväisyytensä pohjoismaiseen yhteistyöhön, vaikka osa maista kuuluu/ei kuulu Natoon tai EU:iin.

Suomen eduskuntavaalit saivat kohtuullisesti palstatilaa. Helsingissä vuonna 2002 ulkoministeriön lehdistö- ja kulttuurioston kutumana vierailut *Morgunbladid*-lehden apulaispäällikkö Ólafur Stephensen haastatteli **Per Stenbäck**ä vaalien alla. **Anneli Jäätteenmäen** nimitys pääministeriksi noteerattiin, mutta hänen myöhempi eronsa kiinnosti huomattavasti enemmän. **Matti Vanhasen** nimitys pääministeriksi sai jonkin verran palstatilaa. Syyskuun alussa pohjoismaiden puolustusministerit kokoontuivat Reykjavikissa. Stephensen haastatteli tuolloin kaikkia Pohjoismaiden puolustusministereitä lehdeensä. **Seppo Kääriäinen** totesi lehdelle Suomessa pohdittavan parhaillaan sitä, riittävätkö Suomelle ne liitot, jotka saadaan EU:n kylkiäisenä vai onko Nato-jäsenyys syytä lisätä mukaan.

Islantilainen Kaupthing Bunadarbank osti syyskuussa 54 prosenttia pörssissä noteeratun Norvestian äänivallasta ja 30 prosenttia osakepääomasta. Uusi yrityskauppa tukee strategiaamme kasvaa johtavaksi pohjoismaiseksi investointipankiksi, yhtiön hallituksen puheenjohtaja Sigurdur Einarsson totesi haastattelussa Helsingissä.

Elokuussa Suomessa pidetyssä Tupakka ja terveys -maailmankonferenssissa vierailleen *Morgunbladid*-

Kuva: Lehtikuva

Pääministeri Anneli Jäätteenmäki jätti eronpyyntönsä presidentti Tarja Haloselle.

din toimittajan Rúnar Pálmasonin kirjoitus tupakoinnin vaaroista herätti vilkasta keskustelua Islannin tiedotusvälineissä, etenkin nuorten tupakointi ja mahdollinen tupakointikielto ravintoloihin puhutti. Saman matkan yhteydessä Pálmason haastatteli Helsingin prostituoiduille tarkoitetun neuvontapisteiden toiminnanjohtajaa **Jaana Kauppista**.

Kulttuurivuoden aloitti Pohjolan talossa pohjoismainen muotoilunäyttely X-sukupolven muotoilua. Sitä koskevissa artikkeleissa todettiin yksinkertaisuuden olevan ominaista pohjoismaiselle muotoilulle. DV-lehti teki puolestaan koko sivun jutun Suomen Islannin suurlähettilään puolisoista **Ermi Kirilo-Koposesta**, jonka harrastuksena on islantilaisille täysin käsitteämätön aamu-uinti meressä.

Puntila ja Matti ensi-illassa

Reykjavikin kaupunginteatterissa sai keväällä ensi-iltansa Puntila ja Matti. Tässä yhteydessä muisteltiin näytelmän Suomi-taustaa. Esityksessä soitti haitaria suomalainen **Matti Kallio**, jonka taitoja arvostettiin. Teatteri Marsin naisnäyttelijöiden suomenruotsilla esittämää Seitsemää veljestä pidettiin hieman liian hitaana. **Eija-Liisa Ahtilan** videotaitteesta oli koko aukeaman artikkeli *Morgunbladidissa* kesällä. Suomesa vuonna 2003 vierailut designmuseon johtaja Adalsteinn Ingolfsson kirjoitti suomalaisen musiikin olevan Pohjoismaiden parhaasta päästä ja islantilaisien olevan kiitollisuudenvelassa suomalaisille kapellimestareille. Samalla hän kuitenkin pahoitteli, ettei esimerkiksi Ondinen levyjä tai dvd-esityksiä suomalaisesta oopperasta ole Islannista saatavilla. Artikkelissaan Ingolfsson kiitteli erityisesti **Soile Isokosken** Richard Straussin liedien tulkintaa.

Aki Kaurismäen Mies vailla menneisyyttä sai edelleen positiivista huomiota tiedotusvälineissä. **Arto Paasilinnan** Hurmaava joukkoitsemurha ilmestyi islanniksi syksyllä. Se kipusi heti parhaiten myytyjen kirjojen joukkoon. **Jorma Hynninen** lauloi **Gustaf Djupsjöbackan** säestämänä Salurin-konserttitalossa lokakuussa. Suosio oli huima ja arvostelut ylistäviä. Vuoden lopussa Carnegie Art Award -näyttely saapui Islantiin, jolloin erityisesti näytteillä olevien suomalaistaitelijoiden asema korostui. Muitakin kirjoituksia kulttuurielämästämme ilmestyi. Suomessa asuva islantilainen kuvaamataidon opettaja antoi *Morgunbladidissa* pikakatsauksen kulttuurin lähihistoriaan. Hän arvosteli myös Kiasman näyttelyitä keskinertaisiksi ja liian videokeskeisiksi.

Talviurheilu ei kiinnostanut islantilaisia kovinkaan paljon. Ralli ja formulat ylittivät kuitenkin uutiskynnyksen.

Norja

Näkyvimmin norjalaislehdissä olivat esillä vuonna 2003 Nokia, **Anneli Jäätteenmäki** ja energiayhtiö Hafslundin osakkeiden myynti Fortumille. Lahden dopingkäryn aikanaan lähes henkilökohtaisena loukkauksena ottaneet norjalaiset saivat vuonna 2003 kuitenkin lukea myönteisiä Suomi-uutisia, joissa esiintyivät tasavallan presidentti **Tarja Halonen**, Suomen kilpailukyky ja mäkihyppyvalmentaja **Mika Kojonkoski**.

Poliitikoista näkyvimmin vuonna 2003 nousi esiin Anneli Jäätteenmäki. Ensin Suomen ensimmäisenä naispääministerinä ja sittemmin eronsa vuoksi. Otsikoihin pääsivät myös pääministeri **Matti Vanhanen**, luvattoman asean asunnossaan laukaissut parlamentaarikko **Tony Halme** sekä entisestä missistä kulttuuriministeriksi noussut **Tanja Karpela**. Presidentti **Tarja Halosen** ja pääministeri **Matti Vanhasen** kampanjoini Ruotsin euro-äänestyksen ja Baltian maiden EU-äänestyksen ympärillä huomattiin myös Norjassa ja monet Suomea koskevat poliittiset uutiset olivat usein rinnastettu tavalla tai toisella Ruotsiin sekä Ruotsin ja Suomen yhteistyöhön. Tasavallan presidentti Tarja Halonen sai palstatilaa myös 60-vuotispäiviensä johdosta.

Kulttuuriuutisten puolella eniten kirjoitettiin kirja-arvosteluja suomesta norjaksi käännettyistä kirjoista. **Kjell Westö** pääsi lehtiin kirjailijaesittelyissä. Suomalaisista elokuvista nousi viime vuonna suosituimmaksi **Mariko Härkösen** ja **Ismo Virtasen** lastenanimatio Store-Bill og Lille-Bill (Turilas ja Jäärä). Myös suomalaista arkkitehtuuria ja taidetta arvostetaan Norjassa.

Läpi vuoden lehtikirjoittelussa näkyi Nokia, oli kyse sitten uuden N-Gage-mallin esittelystä, kamerapuhelimien vertailusta, räjähtävistä akuista tai osakkeiden pörssiarvosta. Pääpaino oli talousuutisissa ja monissa lehdissä Nokia henkilöityy **Jorma Ollilaan** ja hänen esiintymiseensä.

Hafslund herätti tunteita

Fortumin yritys ostaa määräänemmistö energiayhtiö Hafslundin osakkeista politisoitui ja herätti voimakkaitakin tunteita touko-kesäkuussa. Oslon suurimman sähkönjakeluyrityksen joutuminen ulkomaisiin käsiin nosti monen norjalaisen niskakarvat pystyyn. Lopulta Hafslund ei hyväksynyt kauppaa kokonaisuudessaan, mutta Fortumin omistusprosentti nousi kuitenkin liki 33 prosenttiin.

Uusia tuulia urheilu-uutisissa

Vuonna 2003 eniten otsikoissa oli mäkihyppyvalmentaja **Mika Kojonkoski**, joka on onnistunut nostamaan norjalaisen mäkihypyn tasoa huomattavasti. Sigurd

Petterssenin osakilpailuvoitto Itävallassa kajahti kansan tietoisuuteen Norjan kommentaattorina paikalla olleen **Matti Nykäsen** saattelemana. Mäkihyypystä seuraavana tulevat pujottelija **Kalle Palander** sekä suomalaiset jääkiekkoilijat. Suomalaisia pelimiehiä on Norjassa lähes joukkueellinen ja suurin osa heistä kuuluu joukkueensa parhaimmiston ja ylittää näin paikallislehtien uutiskynnyksen. Myös rallikuski **Petter Solbergin** maailmanmestaruus vaikutti välillisesti Suomi-uutisointiin nostamalla koko lajin julkisuusarvoa ja sitä kautta myös suomalaisia kuljettajia televisioon ja lehtienpalstoille, etunenässä Solbergin tallikaverin **Tommi Mäkisen**.

Norjalaiset ottivat suomalaisten hiihtäjien dopingkäryn Lahdessa vuonna 2001 lähes henkilökohtaisena loukkauksena ja tuosta leimasta on ollut vaikea päästä eroon. Talvikuukausina, niin alku- kuin loppuvuonna hiihtäjä **Mika Myllylän** ja kumppaneiden mahdollinen kilpaileminen arvokisoissa ja varsinkin Norjan maaperällä herätti paljon vastustusta. Dopingin hallitseva asema Suomea koskevassa urheiluuutisoinnissa on kuitenkin selkeästi väistynyt.

Myönteistä Suomi-kuvaa

Viime vuosien dopingkirjoittelun jälkeen norjalaisessa lehdistössä esiintyi myönteisempi Suomi-kuva. Tähän vaikuttivat niin tasavallan presidentti Tarja Halonen, Suomen kilpailukyky, Suomi ja varsinkin Helsinki matkailukohteena sekä tietysti Mika Kojonkoski. Edellisvuoden tapaan esille nousi sekä Suomen korruption vastaisuus että loistava opetustoimen taso. Muutoksena aikaisempaan Suomi-uutisointi oli yleiskvaltaan erittäin myönteistä ja kannustavaa. Suomen nykyisen ja ennustetun menestyksen perusteena pidetään poliittista toimintakykyä sekä yhteistyötä valtion, yksityissektorin, yliopistojen ja tutki-
muslaitosten välillä, kirjoittivat *Dagsavisen* ja *Dagbladet*.

Korruptiovertailussa pääpaino oli kuitenkin Norjan nousemisessa sijalta 12 sijalle 8, vaikka Suomi olikin ykkönen ja Norja vieläkin selkeästi muiden Pohjoismaiden jäljessä. Helsingin matkailumarkkinoinnin erikoisuus taas oli ajankohta. Helsinki esiteltiin oivana syysviikonlopun viettoipaikkana otsikolla *Varm innehøst i Helsinki*. Harvemmin on totuttu näkemään useammassa sanomalehdessä kokosivun matkailuartikkelia lokakuisen Helsingin viehätysvoimasta.

Ruotsi

Suomi näkyi ruotsalaismediassa vuonna 2003 poliittisena, taloudellisena ja sosiaalisena toimijana huomattavasti useammin kuin edellisvuosina. Tärkein syy tähän oli Ruotsin Emu-äänestys, jossa Suomi oli

ennen muuta jaa-puolen argumenttina vuodenvaihteesta lähtien. Suomen vaalit, ensimmäinen naispääministeri ja hänen kaatumisensa, uusi pääministeri ja pohdinnat Suomen tulevasta Nato-ratkaisusta lisäsivät kiinnostusta Suomea kohtaan yli sen, mikä on tavanomaista Ruotsin mediassa. Yhä useammin näkyi myös, että suomalainen ja ruotsalainen poliitikko - eivätkä enää ainoastaan ulkoministerit - esiintyvät yhdessä jossakin molemmille maille tärkeässä kysymyksessä. Ruotsalaiset taloustoimittajat seuraavat Suomea nykyisin huomattavasti tarkemmin kuin aikaisemmin. Kulttuurin alueella Suomi on - kuten on ollut jo pidempään - ehdoton suurvalta Ruotsissa.

Vuosi 2003 tulee jäämään suomalais-ruotsalaiseen historiaan ainakin yhdessä suhteessa: koskaan aikaisemmin ei ruotsalaismediassa ole Suomea esitetty niin usein poliittisena ja taloudellisena esikuvana Ruotsille kuin vuonna 2003. Paljon hankalampaa on arvioida, kuinka syvällistä ja pysyvää merkitystä tällä seikalla on yleiseen Suomi-kuvaan Ruotsissa.

Suomi-ylitystä käytettiin Emu-aseena

Suomi-ylityksellä oli viime vuonna selkeä poliittinen tarkoitusperä: Ruotsin liittäminen Emun jäseneksi. Kirjoittelu eteni aalloissa. Jo vuoden alussa *Svenska Dagbladet* julkaisi **Sauli Niinistön** haastattelun ja aloitti samalla Emu-äänestykseen asti kautta mediakentän toistuneen "Finlands sak" -otsikoinnin. Tällä kertaa sen muoto oli "Finlands sak blev inte svår". Tammikuussa Ruotsin toinen valtiovarainministeri Gunnar Lund vieraili Suomessa ja julkaisi lukuisissa maakuntalehdissä Suomen Emu-kokemuksia myönteisessä hengessä valottaneen jutun. Suomi oli mal-
limaa.

Suomi ja Emu -kirjoittelun rinnalla kulki Suomi ja Nato -kirjoittelu, jossa usein uskottiin, että myös tässä kysymyksessä Suomi kulkee edellä. "Finland på marsch mot Nato", arveli *Svenska Dagbladetin* Mikael Holmström ja samansisältöisesti usein sen jälkeenkin. Pääministeri **Paavo Lipposen** väistyminen sai kuitenkin muun muassa Ruotsin ulkopoliittisen instituutin johtajan Anders Mellbournin kirjoittamaan *Sundsvall Tidningenin*ssä, että keskustajohtoisena "Suomi on kuin Ruotsi" turvallisuuspolitiikassa.

Naispääministeriä ihmeteltiin

Anneli Jäätteenmäen valinta pääministeriksi avasi taas Suomi-myönteisten lausuntojen ja pääkirjoitusten tulvan. Käytännöllisesti katsoen kaikissa tiedotusvälineissä ihmeteltiin ja kiiteltiin sitä tosiasiaa, että Suomessa kaksi painavinta valtiollista virkaa oli nyt naisten käsissä, ja aina muistutettiin, ettei Ruotsi ollut kyennyt saamaan naispääministeriä. Kun Jäät-

teenmäki sitten kaatui, sävy oli valitteleva, ja pohdittiin sitä, kuinka “Finland återgår till sin manliga vardag”, ja miten naisia mitataan politiikassa ankarammin kuin miehiä. Suomalaistutkijoita **Anne-Mari Hollia** ja **Jaana Kuusipaloo** lainailtiin.

Ruotsin Emu-äänestyksen lähestyminen nosti taas Suomen näkyviin; niin valtakunnallisissa kuin maakunnallisissakin lehdissä vaihtelivat otsikot, joissa pohjana olivat tavallisimmin muotoilut “Vi borde lära

Expressen

av Finland”, “Vi har mycket att lära av Finland” tai “Finlands sak borde vara vår” tai “Finland visar vägen”. Lisäpuhtia Ruotsin jaa-kampanjaan antoivat pääministeri **Matti Vanhasen** ja puhemies **Paavo Lipposen** vierailut sekä ennen muuta presidentti **Tarja Halosen** johtaville ruotsalaistiedotusvälineille antamat haastattelut, joissa voimakkaasti tuettiin Ruotsin Emu-jäsenyyttä. Suomi-osuus huipentui suurimassa tv:n Emu-äänestyskeskustelussa, jossa kansanpuolueen puheenjohtaja Lars Leijonborg heilutti Viking Linen laivalippua kehoittaen Emu-epäilijöitä matkustamaan Suomeen vakuuttuakseen Emun eduista.

Vaikka myös ei-puoli käytti Suomea kampanjassaan (hinnat olisivat nousseet, työttömyys suurta) eivät nämä johtavien suomalaispoliitikkojen jaaesiintymiset herättäneet arvostelua “toisen maan asioihin sekaantumisesta” aivan harvoja poikkeuksia lukuunottamatta, kuten suomalaiskunniamerkillä palkittu Anders Björnssonin kommentit *Expressen*issä. Poliittinen kulttuuri maiden välillä on muuttunut. *Östersunds Posten*issa Mikaela Munck af Rosenschöld uskoi kirjoituksessaan “Finlands sak och vår”, että keskustalaiset voisivat löytää maiden välisen yhteistyön, jonka sosialidemokraatit kirjoittajan mukaan olivat kadottaneet. Molempien maiden vihreiden johtajat Maria Wetterstrand ja **Osmo Soininvaara** kirjoittivat puolestaan useisiin maakuntalehtiin yhteisartikkelin, jonka mukaan “Ett grönare Finland bra för Sverige”, entiset pääministerit Paavo Lipponen ja Ingvar Carlsson totesivat puolestaan *Sydsvenska Dagbladet*issa, että “Finland är det goda exemplet”. Ministeritason yhteisesiintymisiä harjoittivat myös ympä-

Upsala Nya Tidning

ristöministerit Lena Sommestad ja **Jouni Backman** (*Dagens Nyheter*, Itämeren öljytankkerit), Eurooppaministerit Gunnar Lund ja **Ulla-Maj Wideroos** (*Svenska Dagbladet*, “Finland visar vägen”), ulkoministerit Leila Freivalds ja **Erkki Tuomioja** (*Dagens Nyheter*, EU:n turvallisuuspolitiikasta).

Suomen kielen asema nousi esiin

Ensi kertaa kysymys Suomen kielen asemasta nousi näkyvästi myös ruotsalaisjulkisuuteen Mona Sahlinin ja **Erkki Tuomiojan** tavatessa toisensa asian merkeissä Tukholman suurlähetystössä. Muun muassa *Dagens Nyheter* kirjoitti asiasta otsikolla “Stärk finskan i Sverige. Finska ministrar uppvaltar Sverige om egna språkets ställning”.

Suomen Nato-keskustelua seurattiin pitkän vuotata ja Irak-gatea näkyvästi sen kaikissa vaiheissa. Huomiota saivat myös ns. Tiitisen lista ja Rusin tapaus, Itämeren öljyturvallisuus, **Markus Draken** huume-kokeilut, Suomen osuus pohjoisen prostituutiossa ja mahdolliset seksilainsäädännön muutokset, kansanedustaja **Tony Halmeen** tapaus, ja tietenkin urheilupaalstoilla suomalaishihtäjän uusintadoping. Suomalaispoliitikoista **Paavo Lipponen** on presidentti **Tarja Halosen** rinnalla julkisuusmäärässä täysin omaa luokkaansa: häntä on povattu EU-huippuvirkoihin yhä maan omaa pääministeriä useammin.

Ruotsalaisjulkisuudessa ei kuitenkaan ole sellaista lainalaisuutta, että Suomessa suurena asiana koettu ja Ruotsissa noteerattu tapahtuma näkyisi samanaikaisesti kaikissa tai edes useissa välineissä. Hyvin usein suomalaisuutinen ilmestyy vain yhdessä lehdessä. Olisi myös ennenaikaista odottaa, että Suomen Emu-kampanjan yhteydessä saama huomio jatkuisi Suomen paremmalla seurannalla Ruotsissa, mutta perustavammanlaatuisesta asennemuutoksesta tuntuisi todistavan se, että talousjournalismissa Suomea seurataan nykyisin huomattavasti tarkemmin kuin ennen, etenkin *Dagens Industriss*a ja *Svenska Dagbladetin* Näringsliv-liitteessä. Raportointi on jo jokapäiväistä.

Sinänsä muun journalismin “perusteet” ovat yhä ennallaan: kun Suomesta kirjoitetaan Ruotsissa - ja etenkin kun kirjoitetaan kriittisesti - kirjoittaja on tavallisimmin Suomessa asuva Suomen kansalainen tai Ruotsissa asuva suomalainen sukujuuret omaava ruotsalainen. Suomen seuranta Ruotsissa on edelleenkin vähäisempää kuin Ruotsin tapahtumien seu-

Sydsvenka Dagbladet

ranta Suomessa. Mutta ei pidä unohtaa ruotsinsuomalaista mediaa, jolla epäsuoran vaikutuksen lisäksi on suoraakin vaikutusta ruotsalaisten käsityksiin Suomesta, tv:n puolella myös sellaista keskuudessa, jotka eivät osaa kieltä. Ruotsinsuomalaisista lehdistä Viikkolehti muuttui viisipäiväiseksi Ruotsin Sanomiksi syyskuussa.

Suomen kulttuuri Ruotsin mediassa

Suomen ja Ruotsin läheisyys on ainutlaatuinen. Maiden pitkä yhteinen historia ja tämän päivän tiivis kanssakäyminen kaikilla keskeisillä yhteiskuntasektoreilla heijastuvat myös kulttuurien vuorovaikutukseen. Suomen kulttuuri ja taide ovat pitkään nauttineet yleistä arvostusta Ruotsissa. Yksittäisten taiteilijoiden ja instituutioiden tunnettuus on jatkuvasti lisääntymässä. Suomalaiset eri alojen taiteilijat esittäytyvät ahkerasti Ruotsissa. Ruotsalainen media ja suuri yleisö ovat ottaneet joitakin huippuja suorastaan omikseen; "ruotsalainen kapellimestari **Esa-Pekka Salonen**" ei ole lajinsa ainut edustaja. Ruotsissa asuu ja vaikuttaa lisäksi joukko suomalaistaustaisia taiteilijoita, joilla on hyvät edellytykset toimia Ruotsin taide- ja kulttuurielämässä ikään kuin suoraan sisältäpäin. Suomalaiset taideinstituutiot kiinnostavat ruotsalaista mediaa. Suomen kielen aseman kehittyminen yhtenä Ruotsin viidestä vähemmistökielestä on synnyttänyt keskustelua lehdistön palstoilla erityisesti alueellisella ja paikallisella tasolla. Tukholmassa toimivan Suomen instituutin eri alojen ohjelmatarjonta sai huomattavaa näkyvyyttä valtakunnan mediassa. Lehdistössä julkaistujen Suomen kulttuuria koskevien artikkeleiden määrä lisääntyi selvästi edelliseen vuoteen verrattuna.

Suomen kirjallisuuden tunnettuus laajeni

Mielenkiinto Suomen kirjallisuutta kohtaan Ruotsissa on viime vuosina ollut kasvamaan päin. Aiheina olivat joko suomeksi tai ruotsiksi kirjoitetut teokset, suomalaiset kirjailijavierailut eri tapahtumissa Ruotsissa sekä ruotsalaisten toimittajien arviot Suomessa julkaistuista kirjoista.

Eriyisen huomion kohteena oli kysymys suomen-

ruotsalaisen kirjallisuuden leviämisen ongelmista Ruotsissa. Suomen kirjallisuuden Ruotsissa herättämän huomion määrää voidaan käytännönläheisesti kuvata toteamalla, että suurlähetystön lehdistösuorannan kulttuurista koskevasta kolmesta paksusta kansiosista yksi täyttyi pelkästään kirjallisuussektoria koskevista lehtileikkeistä.

Dagens Nyheter julkaisi kesällä toimittaja Ulrika Millesin suomenruotsalaisesta kirjallisuudesta kirjoittaman mittavan artikkelin, jossa hän haastatteli suomenruotsalaisten kirjailijoiden ohella sekä suomalaisten että ruotsalaisten kustantamojen edustajia. Kirjailija **Kjell Westö** osallistui keskusteluun omalla artikkelillaan, jossa hän painotti tarvetta luoda tilaa uudelle Ruotsin ja Suomen väliselle yhteydelle. Sotavuosina syntyneenä asennetta "Finlands sak är vår" hän piti aikansa eläneenä ja antoi sille nimeksi "Den förlegade ödesgemenskapen". Norstedtsin kustannusjohtaja Svante Weyler painotti, etteivät ruotsalaiset kustantajat tuo markkinoille kirjoja kielipoliittisista syistä, vaan laatu ratkaisee. Hän korosti, että Ruotsissa on hyvää vauhtia valtaamassa jalansijaa uusi suomenruotsalainen kirjailijapolvi - **Monika Fagerholm**, **Kjell Westö** ja **Lars Sund** - joka hyvinkin vastaa niihin odotuksiin, jotka **Jörn Donnerin** ja **Märta Tikkanen** aikakausi synnytti.

Dagens Nyheterin palstoilla käytiin myös keskustelua siitä, tulisiko suomenruotsalaista kirjallisuutta arvioida joillakin erityisillä tavoilla Ruotsin mediassa. Lähtökohtana oli kirjailijoiden ja suomalaisten kustantamojen halu päästä helpommin Ruotsin tarjoamalle laajalle markkina-alueelle: Suomessa julkaistuilla ruotsiksi kirjoitetuilla kirjoilla lasketaan olevan enintään 300 000 lukijaa, kun taas Ruotsin markkinoilla määrä olisi moninkertainen. Keskustelun ruotsalainen loppupäätelmä oli, että mitään erityisiä silkkihansikkaita ei tule eikä voida käyttää. Laatu ratkaisee.

Kustantamoiden vähäinen kiinnostus Suomen kirjallisuutta kohtaan on edelleenkin suuri ongelma, josta suomalaisomistukseen siirtynyt Atlantis on myönteinen poikkeus. Ongelmasta kirjoitti *Dagens Forskning* -lehden päätoimittaja Anders Björnsson debattiartikkelin, jonka *Svensk Bokhandel* -lehti julkaisi otsikolla "Svenska förlag genuint ointresserade av finsk kultur". Koko kustantamojen ongelmakenttää käsiteltiin myös Tukholman suurlähetystössä järjestetyssä seminaarissa.

Vuoden aikana eniten huomiota saavutti **Arto Paasilinna** teoksillaan "Världens bästa by" (Maailman paras kylä) ja "Nio drömmar" (Yhdeksän unelmaa). Paasilinnalla on jo entuudestaan vankka jalansija Ruotsin kirjamarkkinoilla. Sama koskee myös **Anja Snellmania**, jonka teosta Safari club arvioitiin ympäri maan. **Pekka Tarkan** Pentti Saarikoski -elämäkerran ensimmäinen osa "Pentti Saarikoski - åren

1937-1966” herätti myös erittäin laajaa mielenkiintoa, jossa taustalla ovat Saarikosken elämänvaiheet Ruotsissa. **Mårten Westön** käänös sai osakseen kiitosta. **Anna-Leena Härkösen** ”Svagt positiv” (Heikosti positiivinen) pääsi esille myös Göteborgin kirja- ja kirjallisuusmessuilla syyskuussa. Suomenruotsalaisista kirjailijoista olivat mediassa näkyvimmin esillä Kjell Westö, **Merete Mazzarella**, **Bo Carpelan** ja **Tua Forsström**.

Rainer Knapaksen kokoama teos ”Elias Lönnrot. Vandraren. Reseberättelser från Karelen 1828-1842” sai osakseen erittäin myönteisen arvion useassa lehdessä. Akateemikko Georg Henrik von Wrightin poismenon johdosta julkaistiin useita häntä arvostavia artikkeleita. Päähuomio kohdistui von Wrightin merkitykseen filosofina, joka loi sillan pohjoismaisen ja mannermaisen filosofian välille. Presidentti **Mauno Koiviston** teos ”Den ryska idén. Min syn på Rysslands historia” arvioitiin näkyvästi *Svenska Dagbladetissa*. **Tapani Suomisen** toimittamaa teosta ”Sverige i fred. Statsmannakonst eller opportunist. En antologi om 1812 års politik” *Uppsala Nya Tidning* piti stimuloivana ja helposti avautuvana kirjana.

Ruotsissa asuvista suomalaisista kirjailijoista eniten näkyivät **Lars Sund**, **Asko Sahlberg** ja esikoisteoksensa julkaissut **Maria Tapaninen**.

Luovuutta teatterissa

Lars Rudolfssonin Tukholman kaupunginteatterissa ohjaama Kalevala **Lars** ja **Mats Huldénin** ruotsinnoksena muodostui sekä arvostelija- että yleisömenestykseksi. Ensi-illassa läsnä ollut Lars Huldén ilmaisi suuren arvostuksensa sekä ohjaajalle että näyttelijöille tuoreesta tulkinnasta.

Helsingin Svenska Teaternin tiimoilta kasvaneen ryhmän (**Patrick Henriksen**, **Jonte Ramsten**, **André Wickström** ja **Patrick Rydman**) Ruotsin kiertue alkoi Flygande finländare - sex & drugs & mumintroll -esityksellä Eskilstunassa, josta myös muutama lehti kirjoitti arvion. Lehdet huomioivat ryhmän menestyksen, joka johti sopimukseen jatkokiertueesta Ruotsin valtakunnallisen Riksteatern-järjestön kanssa.

Suomen puolelta huomiota sai Anton Tsehovin Kolme sisarta **Ralf Långbackan** ohjaamana Wasa Teatterissa.

Tanssi valtasi alaa

Ruotsin valtio on lisännyt tukeaan tanssille kulttuuribudjetissa. Tavoitteena on parantaa tanssin edellytyksiä tavoittaa entistä laajempia yleisöjä. Tukholmassa toimiva Dansens Hus on tässä tehtävässä keskeisessä asemassa. Suomen tanssi on jo usean vuoden ajan päässyt tällä foorumilla näkyvästi esiin erityisesti koreografi **Kenneth Kvarnströmin**, tanssija **Virpi Pähkisen** ja **Tero Saarinen** Companyn avulla.

Lehdistö huomioi näyttävästi, että Dansens Hus käynnisti kevät kautensa 2003 suomalaisella tanssifestivaalilla. Erityisen myönteisen arvion sai festivaalin avaus, suomalaisen tanssin gaalailta, jossa esiintyivät huippunimet **Nina Hyvärinen**, **Kare Länsivuori**, **Tommi Kitti**, **Minna Tervämäki**, **Jorma Uotinen**, **Tero Saarinen**, **Anu Sistonen** ja **Henrikki Heikkilä**. Myös festivaalin päätösohjelma, **Arja Raatikaisen** tanssiesitys, sai erittäin positiivisen arvion mediassa. Syksyllä julkistettiin tieto, että Kenneth Kvarnström aloittaa vuoden 2004 alusta Dansens Husin taiteellisena johtajana. Suomen tanssin näkymät Ruotsissa ovat erityisen myönteiset.

Alan lehti *Danstidningen* julkaisi vuoden aikana kaksi kattavaa artikkelia, joissa esiteltiin Suomen nykytanssia sekä Teatterikorkeakoulun tarjoamaa tanssin alan koulutusohjelmaa ”Estaitte”.

Musiikin huippuja

Suomen musiikin vankkumattoman vahva asema Ruotsissa näkyi musiikin kaikilla saroilla. Suomalaiset vierailuesitykset eri puolilla Ruotsia saivat paljon huomiota mediassa. Huomattavan moni tiedotusväline raportoitiin Suomen musiikkielämän tapahtumista ja keskeisistä henkilöistä.

Elo-syyskuun vaihteessa Tukholmassa järjestetty Itämeri-festivaali muodostui suomalaisen musiikin kannalta menestykseksi. *Dagens Nyheter* ja *Svenska Dagbladet* ylistivät muiden ohella erityisesti kapellimestari **Sakari Oramoa**, klarinetisti **Kari Kriikkua** ja Suomen Radion Sinfoniaorkesteria. Festivaalin taustahahmoin kuuluva kapellimestari **Esa-Pekka Salonen** on toiminut aktiivisesti festivaalin jatkuvuuden turvaamiseksi myös vuonna 2004.

Suomen Kansallisooppera oli näyttävästi esillä Ruotsin mediassa. Alkuvuodesta lehdissä julkaistiin useita yleisesittelyjä, joissa oli hyvin myönteinen sävy. Puccinin Matka Reimsiin huomioitiin jo ennen ensi-iltaa. **Einojuhani Rautavaaran** Rasputin sai erinomaiset arviot *Dagens Nyheteriltä*, *Svenska Dagbladetiltä* ja *Uppsala Nya Tidningiltä*. Kiitosten kohteena olivat sekä säveltäjä Rautavaara että hänen tulkitsemiseensa erikoistunut kapellimestari **Mikko Franck**. Rasputinin roolin katsottiin olevan kuin tehty mittatilaustyönä **Matti Salmiselle**. *Dagens Nyheterin* Leif Aare otsikoi ”En folkopera av det stora slaget”.

Suomen musiikkifestivaaleista kirjoitettiin ahkerasti. Savonlinnan oopperajuhlilta erityisesti Turandot ja Cynthia Makris saivat kiittäviä arvioita. Kuumon kamarimusiikista Pohjoismaiden suurimpana kamarimusiikkifestivaalina ja juhlien taiteellisesta johtajasta **Seppo Kimasesta** julkaistiin laajoja lehtiartikkeleita. Tampereen Jazztapahtumasta raportoi alan lehti Orkesterjournalen ja poimi sieltä erityisesti **Juhani Aaltosen** esityksen.

Suomi-instituutissa esiintynyt Trio Töykeät sai

*Dagens Nyheter*issä näyttävän otsikon “Okända trio Tøykeät spelar en strålande jazz”. Suomen itsenäisyyspäivän kunniaksi Ruotsin television SVT2 esitti laajan ohjelman Mieskuoro Huutajista sanoin, sävelin/huudoin ja kuvin. *Göteborgs-Posten* raportoi suomalaisen rockyhtye The Rasmuksen aluevaltauksista Ruotsissa ja totesi yhtyeen kuuluvan myös Ruotsin huippuihin.

Kuvataide, valokuva, video, elokuva keräsivät huomiota ja palkintoja

Suomen tämän päivän taiteilijat pääsivät monella saralla huipulle Ruotsissa. Syksyllä jaetuista pohjoismaisista Carnegie Art Award -palkinnoista sai miljoonan Ruotsin kruunun pääpalkinnon **Nina Roos** ja stipendin sai **Elina Brotherus**. Palkinnot luovutti kruununprinsessa Victoria. Molempien työt saivat osakseen suurta huomiota sekä lehdistössä että televisiossa. Kuvataideakatemiassa järjestetty näyttely keräsi runsaasti yleisöä.

Salla Tykkä sai Tenstan taidehallissa pitämällään näyttelyllä (videotrilogia Thriller, Lasso ja Cave) *Dagens Nyheterin* Ingela Lindiltä ja *Expressenin* Niclas Forsbergiltä erityisen myönteisen arvion. Christina Karlstam *Uppsala Nya Tidningissä* piti Salla Tykkää yhtenä tämän päivän merkittävimmistä taiteilijoista.

Göteborgissa toimiva Hasselblad Center järjesti mittavan suomalaisen valokuvataiteen näyttelyn New Reality, jossa oli esillä 12 suomalaisen valokuvaajan töitä. Näyttelystä julkaistiin useita kattavia arvioita, joissa erityisesti huomioitiin Ruotsissa jo entuudestaan tunnettu **Esko Männikkö**.

Suomesta lehdistö nosti erityisesti esille Kiasman järjestämän Yinka Shonibaren näyttelyn Double Dress.

Suomen elokuvasta oli edelleenkin eniten esillä **Aki Kaurismäen** Mies vailla menneisyyttä / Mannen utan minne sekä elokuvateattereissa että muun muassa television elokuvakatsauksissa. *Sydsvenska Dagbladet* pani merkille suomalaisen dokumentti- ja lyhytelokuvan menestyksen Nordisk Panorama-festivaalilla Malmössä. Lehti arvioi myönteisesti suomalaisia palkittuja, jotka olivat **Mari Soppelan** Family files ja **Mika Ronkaisen** Huutajat - Screaming Men sekä **Raimo O. Niemen** Puhalluskukkapoika ja Tai-vaankorjaaja.

Muotoilu ja arkkitehtuuri kiinnostivat

Suomalainen muotoilu sai mediassa näkyvää huomiota osakseen. Marimekon merkityksestä Suomen tunnettuuden lisäämisessä ulkomailla julkaisi *Dagens Industri* Mosse Wallénin kirjoittaman laajan artikke-

lin. *Dagens Nyheterin* Rebecka Tarschys kirjoitti Tukholman Suomi-instituutin teollista muotoilua käsittelevästä seminaarista pitäen lähtökohtanaan Ruotsin ja Suomen keskinäistä kilpailuasemaa globaaleilla markkinoilla. *Gefle Dagbladin* Sanna Wikström esitteli lukijoilleen arkkitehti Steven Hollin suunnitteleman Kiasman artikkelissaan “Bak Mannerheim”.

Tukholman Suomi-instituutin kulttuuritapahtumilla oli hyvä näkyvyys mediassa. Tapahtumat olivat esillä esimerkiksi kirjallisuus-, musiikki- tai taidepalstoilla samoilla kriteereillä arvioituna kuin muu ammattimainen kulttuuritarjonta Ruotsissa.

Myös suurlähetystön oman monitoimitilan käyttö on tuonut mahdollisuuden tuoda suomalaistapahtumia (muun muassa Fennia Prize) julkiseen tietoisuuteen.

Suomen kulttuurin näkyvyyttä ja tunnettuutta Tukholmassa edisti lisäksi muutama aktiivisesti toimiva yhdistys. Huomattavimmat näistä ovat Samfundet Sverige-Finland (päähuomio historiassa, yleispolitiikassa ja kulttuurissa), Alvar Aalto Sällskapet (arkkitehtuuri, rakennettu ympäristö, kuvataiteet) ja Sibelius Sällskapet (Sibelius ja muu suomalainen klassinen musiikki).

Tanska

Eduskuntavaalit, uuden hallituksen muodostaminen, Suomen ensimmäisen naispääministerin Anneli Jäätteenmäen nimittäminen ja eroaminen sekä Matti Vanhasen valinta hänen seuraajakseen olivat näkyvästi esillä Tanskan tiedotusvälineissä vuonna 2003. Suomen menestys kansainvälisissä taloutta, kilpailukykyä ja tiede- ja tutkimuspanostusta koskevissa vertailuissa oli myös vuonna 2003 tanskalaismediassa keskeinen Suomeen liittyvä teema. Lehdet kiinnittivät myös huomiota siihen, että pääministeri Anders Fogh Rasmussen useassa eri yhteydessä käytti Suomea esimerkkinä tutkimus- ja kehityspoliittisesta mallimaasta. Suomalaista kulttuuria koskeva kirjoittelu oli vuonna 2003 monipuolista. Savonlinnan oopperajuhlien Hedelandin ulkoilmateatterissa elokussa esittämä Lentävä hollantilainen sai johtavien päivälehtien arvostelijoilta erinomaisen vastaanoton. Pitkästä aikaa myös suomalainen kirjailija, **Kjell Westö**, teki todellisen läpimurron Tanskassa Lang -kirjallaan. **Aki Kaurismäki** vastaanotti merkittävän tanskalaisen elokuvapalkinnon ja sai runsaasti myönteistä julkisuutta tiedotusvälineissä.

Tanskan tiedotusvälineet eivät yleensä seuraa Suomen sisäpolitiikka kovin kattavasti. Osittain se johtuu siitä, ettei ainoallakaan tanskalaisella tiedotusvälineellä enää ole pysyvää, Suomenkin asioista kirjoittavaa Tukholman-kirjeenvaihtajaa. Vuosi 2003

oli tässä suhteessa kuitenkin poikkeuksellinen, sillä Tanskan media julkaisi vuoden aikana useita eduskuntavaaleihin, uuden hallituksen muodostamiseen, **Anneli Jäätteenmäen** pääministeriksi nimittämiseen ja eroon sekä hänen seuraajaansa **Matti Vanhaseen** liittyvää artikkelia. Suurlähetystö avusti eri tavoin - taustakeskusteluilla ja tausta-aineistolla sekä ohjelmaehdotuksilla - näistä aiheista kirjoittaneita, Suomessa vierailleita toimittajia.

Suomi mallimaana

Politiken oli ainoa tanskalainen lehti, joka kommentoi eduskuntavaalien tulosta pääkirjoituksessaan.

Politiken julkaisi lokakuussa varsin paljon huomiota muissakin tiedotusvälineissä saaneen ulkoministeri **Erkki Tuomiojan** haastattelun, joka oli otikoitu "Tulehan nyt Tanska". Haastattelussa Tuomioja toivoi tanskalaisilta aktiivisempaa osallistumista EU:n perustuslakia koskevaan keskusteluun. Useissa kommentoissa pidettiin mahdollisena, että haastattelu - ja Suomen sekä kuuden muun pienen maan Silvio Berlusconiä osoittama kirje - olisi vaikuttanut pääministeri Anders Fogh Rasmussenin äkilliseen komissaarien äänivaltaa koskevaan kannanmuutokseen.

Tanskan levikiltään suurin päivälehti *Jyllands-Posten* julkaisi marraskuussa Helsingissä vierailleen Bryselin toimittajansa Pierre Collignonin laajan pääministeri **Matti Vanhasen** haastattelun. Oltuaan luokan paras oppilas, johtaa Suomi nyt sitä ryhmää, joka suhtautuu kriittisesti konventin perustuslakiluonnokseen, kirjoittaa Collignon. Saman päivän lehdessä julkaistiin myös Collignonin kirjoitus, jossa kerrottiin "suomalaisten ja ruotsalaisten diplomaattien" pitävän Tanskan perustuslakineuvotteluissa noudattamaan linjaa aivan liian passiivisena.

Jyllands-Posten julkaisi marraskuussa Helsingissä edustuston kutsusta vierailleen toimittaja Harald Jakobsenin Suomen EU-politiikkaan ja ajankohtaiseen poliittistaloudellisiin kysymyksiin keskittyneen laajan artikkelin. Vierailunsa aikana Jakobsen tapasi Helsingissä ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeri **Paula Lehtomäen**, jota hän luonnehti näin: "nuori ministeri, jolla uskotaan olevan hyvät mahdollisuudet edetä puolueensa puheenjohtajaksi ja siten myös pääministeriksi".

Suomen kärkisijoitukset useissa kilpailukykyä, tiede- ja tutkimuspolitiikkaa sekä koulutusta koskevissa vertailuissa olivat edellisvuoden tapaan keskeisesti esillä Tanskan tiedotusvälineissä. Suomen asema mallimaana korostui lehtien kirjoittelussa osittain myös siksi, että pääministeri Anders Fogh Rasmussen useissa eri yhteyksissä, kuten Venstren puoluekokoukselle pitämässään linjapuheessa, ylisti Suomen tiede- ja tutkimuspolitiikkaa sekä viestintä- ja

informaatioteknologisia panostuksia. Suomen malli mainittiin myös hallituksen esittämän uuden tiede- ja tutkimusrahaston perusteluissa. *Jyllands-Posten* julkaisi maaliskuussa näyttävän Suomen menestyskijöitä esittelevän liitteen otsikolla "Suomalainen ihme". Lehden Helsingissä vierailleen toimittajan Kim Hundevadtin mukaan "Suomi, Nokian toimiessa veturina, on maailman kilpailukykyisin ja teknologisesti kehittynein maa, jonka talouskasvu on lähes kaksinkertainen Tanskaan verrattuna".

Jyllands-Posten palasi samaan teemaan joulukuussa julkaisemassaan laajassa Suomen tutkimus- ja tuotekehityspolitiikkaa käsittelevässä toimittaja Jan Lundin artikkelikokonaisuudessa. Lundin mukaan suomalaiset panostavat täysillä tutkimukseen, koulutukseen ja tuotekehitykseen toivoen löytävänsä "uuden Nokian".

Suomen kylmän sodan aikaista historiaa käsiteltiin Tanskan radion elokuussa lähettämässä ohjelmassa. Ohjelman asiantuntijana oli professori **Henrik Meinander**. *Jyllands-Posten* puolestaan kertoi marraskuussa **Elinan Sanan** Luovutetut -kirjan julkistamista seuranneesta keskustelusta.

Danmarks Radio on lähetyksissään varsin monipuolisesti käsitellyt Suomen politiikkaan, talouteen ja kulttuuriin liittyviä tapahtumia. Erityisesti on syytä mainita *Danmarks Radion* Kajaanissa asuvan freelance-toimittajan Torben Axelsenin lukuisat radion aamuohjelmiin sisältyneet suomalaisia ilmiöitä ja tapahtumia esitelleet jutut.

Oopperaa, kirjallisuutta

Savonlinnan oopperajuhlien Hedelandin ulkoilmateatterissa elokuussa esittämä Lentävä Hollantilainen oli vuoden merkittävä suomalainen musiikkitapahtuma Tanskassa. Esitys sai kauttaaltaan erinomaisen vastaanoton tanskalaiskriitikoilta. Arvosteluissa ylistettiin varsinkin **Matti Salmista** ja **Juha Uusitaloa**.

Suurlähetystö järjesti näytöksen jälkeen yhteistyössä neljän Suomen kunniakonsulin kanssa buffet-vastaanoton kutsuvieraille ja Savonlinnan oopperajuhlien edustajille.

Berlingske Tidende esitteli toukokuussa Kööpenhaminan kuninkaallisen oopperan orkesteria johtaneen **Mikko Franckin** koko sivun haastattelussa. Lehden mukaan 24-vuotias Franck johti orkesteria hämmästyttävällä auktoriteetilla.

Berlingske huomioi myös Roskilden festivaaleilla esiintyneen harmonikkataiteilija **Kimmo Pohjosen**, jonka soittoa lehti kuvasi "erittäin taitavaksi ja varmaksi".

Pitkästä aikaa voidaan sanoa, että suomalainen kirjailija on tehnyt läpimurron Tanskan kirjamarkkinoilla. Kustannusyhtiö Athene julkaisi lokakuussa **Tanssija** Jorma Elon **koreografian "1st Flash" sai**

noilla. Kustannusyhtiö Athene julkaisi lokakuussa **Kjell Westön** Lang-kirjan tanskaksi. Kirja sai poikkeuksellisen myönteisen vastaanoton kaikkien johtavien lehtien arvostelijoilta.

Toinen Tanskassa hyvin menestynyt kirja oli **Kira Poutasen** esikoisromaani Kaunis meri, jota muun muassa Weekendavisenin arvostelija kutsui erityisen vahvaksi näytöksi.

Ohjaaja **Aki Kaurismäki** sai toukokuussa Tanskan kirkon elokuvapalkinnon. Kaurismäki, joka itse kävi noutamassa palkintonsa Kööpenhaminassa, sai vierailunsa yhteydessä runsaasti myönteistä julkisuutta Tanskan tiedotusvälineissä. *Information*-lehden elokuvatoimittaja esimerkiksi pohtii, onko myytti Kau-

rismäen olemuksesta todellinen ja onko mahdollista, että ”juopunut juntti” voi tehdä niin hienoja elokuvia. Kaurismäen Mies vailla menneisyyttä oli arvostelumenestys ja sitä esitettiin useassa elokuvateatterissa.

Suomalais-ruotsalaisena yhteistyönä tuotettu **Klaus Härön** ohjaama elokuva Elina sai ensi-iltansa Tanskassa marraskuussa. Filmin saamat arviot olivat lähes poikkeuksetta erittäin myönteisiä.

Valokuvataiteilija **Tuomo Mannisen** Odensessa lokakuussa esillä ollut näyttely sai innostuneen vastaanoton. *Information*-lehden kriitikko vertasi Mannisen teoksia muun muassa **Aki** ja **Mika Kaurismäen** filmeihin ja suomalaisen tangon tunnelmiin.

Jyllands-Posten

EU-maat

Alankomaat

Suomi näkyi Alankomaiden mediassa vuonna 2003 edellisvuotta hieman enemmän. Pääpaino oli kulttuuriin ja talouteen liittyvissä aiheissa. Suomea koskevat artikkelit oli kirjoitettu lähes poikkeuksetta myönteiseen sävyyn. Suomi mallimaana tietoteknologiaan perustuvassa taloudessa ja Nokia olivat talouden alalla eniten toistuvat aiheet. Kulttuurissa huomiota kiinnitettiin elokuvaan, kapellimestarivierailuihin, uusiin levyihin ja yllätyksellisesti valokuvataiteeseen. Suomen politiikka ei alankomaalaistomittajia juuri kiinnostanut eikä matkailukaan pääsyt edellisvuosia enemmän esiin.

Suomi mallimaana tietoteknologiaan perustuvassa taloudessa oli usein toistuva aihe lähes koko vuoden ajan. Nederland Kennisland -säätiön puheenjohtaja Frans Nauta aloitti keskustelun aiheesta *Het Financieele Dagbladissa* otsikolla "Suomi näyttää Alankomaille tien kasvuun". *NRC Handelsblad* jatkoi artikkelilla "Kukoistava tietoteknologiaan perustuva talous on pakon sanelema menestys - Suomi tietää paremmin". Toukokuussa *Het Financieele Dagblad*in toimittaja Van Embden kirjoitti "Suomen malli on parhaat päivänsä nähnyt" ja *De Volkskrantissa* Suomen mallin kannattaja Nauta ja malliin skeptisesti suhtautuva Maastrichtin yliopiston "innovaatioguru" Luc Soete toivat mielipiteitään esille artikkelissa "Oppia Suomesta". *Het Financieele Dagbladissa* aiheesta jatkettiin vielä kesällä artikkelissa "Hallitus kaihoaa liian yksipuolisesti suomalaista mallia". Syksyllä VPRO Gids julkaisi laajan artikkelin otsikolla "Polder-malli vai suomalainen resepti?" ja tv:ssä asiaa pohdittiin asian tuntijavoimin noin tunnin pituisessa ohjelmassa "Suomen malli". Ohjelmassa haastateltiin muun muassa filosofi **Pekka Himasta**, Nokian **Juhani Kuusta** ja opetusministeriön **Arvo Jäppistä**.

Kuten aikaisempinakin vuosina Suomea koskevissa talousuutisissa Nokia sai eniten huomiota osakseen. Milloin se veti pörssikursseja ylös, milloin taas alas. Syksyllä kännyköiden räjähtelevät paristot toivat Nokian uutisointiin kielteisessä valossa.

Kaurismäki puolitoista vuotta hyllyllä

Syksyllä Alankomaissa ensi-iltansa saanut **Aki Kaurismäen** Mies vailla menneisyyttä sai poikkeuksetta ylistävät arvostelut. Monissa artikkeleissa ihmeteltiin, miksi elokuvaa pidettiin Alankomaissa hyllyllä vielä puolitoista vuotta sen jälkeen, kun se oli voittanut Cannesin elokuvajuhlien palkinnon. Elokuvan värit,

ironiset dialogit, värikäs musiikki ja yksinkertaisuus kaikessa saivat kiitosta kriitikoilta. Kaurismäkeä verrattiin Chapliniin, Tatiin, Buster Keatoniin ja Frank Capraan.

Tanssija **Jorma Elon** koreografian "1st Flash" sai ensi-iltansa Haagissa 19. syyskuuta ja sai lehdiltä myönteiset arvostelut.

Alankomaissa vierailleista suomalaiskapellimestareista huomioitiin **Paavo Berglund**, **Jorma Panula**, **Osmo Vänskä** ja **Olli Mustonen**. Berglundin Sibelius-asiantuntijana toivotaan palaavan vielä usein Alankomaihin. Haagsche Courant kuvasi Panulaa asialliseksi, selväksi, yksinkertaiseksi ja tehokkaaksi johtajaksi, joka "antoi orkesterin kylpeä sävelissä". Amsterdamin Concertgebouw'n kesäkonserteissa esiintynyt Lahden sinfoniaorkesteri sai ylistävät arvostelut. Mustosen johdolla kesäkonserttisarjassa soittanutta Helsingin festivaaliorkesteria Haagsche Courantin kriitikko ei pitänyt "aitona orkesterina".

Amsterdamin elokuvamuseon ja suurlähetystön järjestämä suomalainen elokuvaviikko toukokuussa sai palstatilaa vain kahdessa päivälehdessä. Tapah- tumasta kirjoitettiin positiiviseen sävyyn otsikoin "Hauskoja elokuvia Suomesta" (*NRC Handelsblad*) ja "Jo kahdeksankymmentä vuotta juopottelua ja vai- kenemista suomalaisessa elokuvassa" (*Het Parool*).

Levyarvosteluja julkaistiin muun muassa alankomaalaisen Maris-kvartetin **Tauno Marttisen** musiikkia sisältävästä cd:stä, Värttinän Iki-levystä ja **Lilli Paasikiven** Alma Mahlerin lauluista. Rasmusen pääsy Alankomaiden hittilistan kärkeen huomioitiin myös lyhyellä artikkelilla. Kaikki arvostelut oli kirjoitettu myönteiseen sävyyn.

Suomalainen valokuvataide sai näyttävästi julki- suutta vuoden viimeisessä *De Volkskrantissa*. Koko si- vun artikkelissa "Hiljaisuus ja pimeys" kriitikko Merel Bem etsi vastausta suomalaisen valokuvauksen salaisuuteen. Johtopäätökseksi Bem veti artikkelis- saan, että valo ja sen puuttuminen näyttelevät tärkeää osaa suomalaisvalokuvaajien töissä. Artikkelin yhteydessä oli useita valokuvia.

Klassisen musiikin kanava *Radio 4* antoi 22. tam- mikuuta iltapäiväkonsertissaan pääosan Karita Mat- tilalle. Konserttiäänitteistä sama kanava esitti mm. Paavo Berglundin johtaman konsertin Amsterdamis- sa, Radion sinfoniaorkesterin konsertin Finlandia-ta- lolla (äänitetty 22.8.02), ja Lahden sinfoniaorkesterin konsertin Lahden Sibelius-talolla (äänitetty 27.3.03). Toinen klassisen musiikin kanava, Concertzender, esitteli Kaija Saariahon tuotantoa 15. tammikuuta kahden tunnin ohjelmassa. Tv:ssä esitettiin muun

muassa 26. huhtikuuta **Renny Harlinin** elokuva *Deep blue sea* ja 24. joulukuuta *Poika ja ilves*. Tv-kanava Yorin esitteli Suomea matkailumaana muutamassa ohjelmassa vuoden kuluessa. Esille tulivat muun muassa Helsinki, Rauma ja Lappi.

“Suomalaiset vodka-vyöhykkeellä”

Kevään eduskuntavaalit Suomessa kuitattiin Alankomaissa pelkillä uutistoimistojen sähkeuutisilla. Samoin **Anneli Jäättenmäen** lyhyeksi jäänyttä pääministerikautta käsiteltiin lehdistössä vain uutistoimistojen tuottamilla uutisilla. Pääministeri **Matti Vanhanen** ylitti kesäkuussa uutiskynnyksen *NRC Handelsbladissa*, jossa julkaistiin lyhyt artikkeli “Suomessa taas uusi pääministeri”. Artikkelissa käytiin läpi pääministerin vaihtoon johtaneita tapahtumia ja todettiin uuden pääministerin tärkeimpänä tehtävänä olevan suomalaisten luottamuksen palauttaminen politiikkaan.

Suomessa maaliskuussa vierailleen *Vrij Nederlandin* toimittaja Irene van der Linden Pohjois-Suomen raja-alueella koskevaa artikkelia “Suomalaiset vodka-vyöhykkeellä” varten toimittaja oli haastatellut suomalaisia Sevettijärvellä, Kuoskussa, Sallassa, Raatteessa ja Nuijamaalla. Artikkelissa käsiteltiin Suomen EU-jäsenyyden tuomia muutoksia alueelle sekä saamelaisten ja muun väestön välisiä kirstyneitä suhteita Lapissa. Suomalaisten identiteettiä ja talvisota saivat huomiota osakseen. Toimittaja kirjoitti muun muassa kokemuksestaan erään kylän huoltoasemalla: “Ruokalistalla on hampurilaisia tai pizzoja. Tv huutaa vaieten syövien, talvitakkeihin pukeutuneiden kyläläisten yllä. Suomi on kuin Amerikka. Aseiden sijasta suomalaisilla on puukko, hevosten sijaan oven edessä on moottorikelkkoja. Suomalaisten itsenäisydentunne liittyy erämaahan ja tilaan. Jopa kaupunkilaiset kaipaavat jatkuvasti luontoa, he uneksivat kalastamisesta ja metsästämisestä, saunasta ja vodkasta - se on syvällä sielussa. Puoli Helsinkiä istuu kesäisin mökeillä.”

Matkailuartikkeleita julkaistiin vähän. Punkaharju, Helsinki ja Koloveden kansallispuisto innoittivat *De Telegraafin* ja *Het Financieele Dagbladin* julkaisemaan kesällä ja syksyllä artikkelit. *NRC Handelsblad* kiinnitti marraskuussa huomiota mökkelämään Tampereen lähellä ja *Libelle*-naistenlehti julkaisi loppuvuodesta hyvin lyhyen artikkelin suomalaisesta saunasta alankomaalaisten saunatarjousten yhteydessä.

Urheilussa Ajaxin **Jari Litmanen** ja “jäämies” **Kimi Räikkönen** hallitsivat suomalaisuutisoinnin otsikoita. Sauvakävelyä esiteltiin yhdessä artikkelissa.

Erikoisin Suomeen liittyvä artikkeli oli varmaankin *De Volkskrantissa* joulukuussa julkaistu kalakukon resepti suomalaisena eväsröökana.

Belgia

Suomi ja suomalaisuus näkyivät vuonna 2003 belgialaisissa tiedotusvälineissä aikaisempien vuosien tapaan erityisesti kulttuurin kautta. Aikaisemmasta poiketen huomiota kiinnitettiin eniten nuoriin suomalaisiin lahjakkuuksiin ja belgialainen lehdistö, joka yleensä kirjoittaa laajasti suomalaisesta klassisesta musiikista, nosti tänä vuonna esille elektronisen musiikin kaltaisia erikoisempia taidemuotoja.

Einojuhani Rautavaaran Rasputin-oopperan saama huomio Belgiassa oli ennen kaikkea *La Libre Belgique* -sanomalehden musiikkitoimittaja Martine Dumont Mergeayn ansiota. Dumont Mergeay oli syyskuussa oopperan ensi-illassa Suomen vierailunsa yhteydessä. **Mikko Franckin** näkyvyyttä Belgian kansallisorkesterin johdossa edisti osaltaan orkesterin taiteellisen johtajan Nicolas Dernoncourtin matka Suomeen syyskuussa.

La Libre Belgique esitteli marraskuussa koko aukeaman artikkelissaan suomalaisuutta Brysselissä.

Kaurismäen veljeksistä **Mika Kaurismäki** oli elokussa esillä Brysselissä, jonka UGC Toison d’Or -elokuvateatteri esitti alkuperäisenä kieliversiona *Moro no Brasil* -elokuvan. Elokuva sai osakseen myönteiset arvostelut jo siksi, että se oli lähtökohdiltaan tavallista henkilökohtaisempi seikkailu brasilialaiseen kulttuuriin ohjaaja Kaurismäen itse asetuttua asumaan Rio de Janeiroon. *La Libre Belgique* kirjoitti, että *Moro no Brasil* on “valikoiva ja sattumanvarainen elokuva”, jossa eksoottinen samban rytmi sekoittuu vieraisiin intiaanimusiikin sointuihin ja köyhien riolaiskortteleiden kovaääniseen funk-musiikkiin. Kontrasti elokuvan alussa kuvatun hiljaisen ja lumisen suomalaismiesman ja myöhemmin elämää ja väriä sykki-

Pabat pojat -elokuvan näyttelijät Niko Saarela ja Jasper Pääkkönen vierailivat Antwerpenin kansainvälisillä filmifestivaaleilla.

vän brasilialaisen ympäristön välillä on henkeäsalpaava, kirjoitti *La Libre Belgique*.

Aleksi Mäkelän ohjaama Pahat pojat -elokuva palkittiin marraskuussa Brysselin kansainvälisillä elokuvafestivaaleilla ja esitettiin myös Antwerpenin kansainvälisten filmifestivaalien avauselokuvana. Paras miesnäyttelijä -sarjassa palkinnon jakoivat poikkeuksellisesti kaikki viisi Koistisen perheen jäsentä eli veljeksiä näytelleet **Peter Franzén, Niko Saarela, Lauri Nurkse** ja **Jasper Pääkkönen** ja isän roolia näytellyt **Vesa-Matti Loiri**. Elokuvasfestivaalien jury koostui alan asiantuntijoista Belgiasta, Ranskasta, Yhdysvalloista, Kanadasta ja Myanmarista.

”Meidän Mikko” sai kiitosta

Huhtikuussa Belgiassa juhliittiin Belgian prinssi Laurentin ja Claire Coombsin häitä. Belgialaisten omakseen ottama nuori suomalainen kapellimestari **Mikko Franck** johti Belgian kansallisorkesteria häitä edeltäneessä Brysselissä pidetyssä juhlakonsertissa, jossa esitettiin muun muassa **Einojuhani Rautavaaran** teos Cantus Arcticus. Franck johti myös itse häätilaisuudessa kansallisorkesterin jäsenistä koostuneiden vaskipuhallin- ja puupuhallinyhtyeiden esiintymiset. *Le Soir* kirjoitti Rautavaaran Cantus Arcticus sävellyksestä todeten ”teoksen olevan oivallinen romantiikan ja luonnon äänien harmoninen kokonaisuus”. *La Libre Belgique* ja *De Standaard* huomioivat Franckin johtamien soitinyhtyeiden loistavan esiintymisen häätilaisuudessa. Ranskankielinen *Musique 3* -radiokanava, jonka kuuluvuusalueella on Belgian lisäksi myös Luxemburg, lähetti suorana lähetyksenä viisi tuntia kestäneen ja laajaa julkisuutta saaneen juhlakonsertin. Konserttiin osallistui 1 500 kutsuvierasta.

Einojuhani Rautavaaran Rasputin-oopperan ensi-illassa ollut *La Libre Belgique* musiikkitoimittaja Martine Dumont Mergeay katsoi ooppera-arvostelussaan, että on lähes käsittämätöntä, miten Suomen viisimiljoonaisen kansan joukosta löytyy poikkeuksellisen usein musiikillista luomisvoimaa ja mahtavuutta. Ei siis ole sattumaa, että vuosien 1975-1995 välillä on Suomessa sävelletty yhteensä 160 oopperateosta. Rautavaaran Rasputin-ooppera on klassikko jo synnyessään ja teoksen säveltäjä eräs suomalaisen nykymusiikin suurimpia hahmoja, suitsutti Dumont Mergeay. *La Libre Belgique* kirjoitti Rautavaaran musiikin lumoavan kuulijansa ja herättävän katsojassaan aidon kiinnostuksen teoksen aihepiiriä kohtaan: ”Teos kertoo omaa kieltään säveltäjänsä mielikuvituksesta ja aistikkeudesta, jota tukee taitava orkesterin ja instrumenttien kirjo. Rasputin on erinomainen sävellys ja aariat ovat henkeäsalpaavia.”

Rasputin-oopperan tähdistöön kuuluu kiistämättä myös belgialaisten omima kapellimestari **Mikko Franck**, ”meidän Mikko”. Franckin johtamana Rasputin oli mukaansa tempaava kokemus esityksen alus-

ta loppuun saakka. Ehkä jonain päivänä on mahdollista saada Rasputin myös Brysseliin, toivoi *La Libre Belgique*.

Belgian kansallisorkesteri valmistautuu uuteen kauteensa ja heinäkuun 2004 Japanin matkaansa **Mikko Franckin** johdolla.

Jo viidenkymmenen vuoden ajan järjestetty maineikas kuningatar Fabiolan suojeluksessa oleva Concours Reine Elisabeth -musiikkikilpailu käytiin Brysselissä touko- ja kesäkuussa. Kilpailu kattaa laajasti musiikin eri osa-alueet piano- ja viulutaiteesta lauluun ja säveltämiseen. Opintonsa päättäneille ja kansainvälistä uraa tavoitteleville muusikoille avoimessa kilpailussa on Suomi perinteisesti ollut edustettuna. Nyt pianokilpailun karsintojen alkuerissä Suomea edustivat kolme nuorta pianistia **Aïssa Bah, Marko Mustonen** ja **Sonja Fräki**. Ranskalainen radiokanava *Musique 3* lähetti kilpailun ajan aamuisin lyhyen lähetyksen, jossa kerrottiin kilpailuun osallistuvista nuorista taiteilijoista ja analysoitiin suomalaispianistien esityksiä.

Hulkkosen teknossa suomalaista syvyyttä

Maaliskuussa elektronista musiikkia säveltävän nuoren muusikon **Jori Hulkkosen** uusin albumi *Diferent* herätti nimensä mukaista myönteistä huomiota elektroniselle musiikille epätyypillisellä rauhallisuudellaan ja musiikillisella monikasvoisuudellaan. Hulkkoselle tyypillinen musiikki on teknon ja housemusiikin sekoitusta. Hulkkosen uudelta levyltä heijastui *L'Echon* mukaan suomalainen kansallinen tunnelma ja syvyys. *L'Echo* ja *De Standaard* muistuttivat, että Hulkkonen on edelleen suurelle yleisölle tuntematon nimi, koska hän on esiintynyt projektiansa tiimoilta useiden erilaisten taiteilijanimien takia.

Brysselissä järjestettiin toukokuussa seitsemättä kertaa Brussels Jazz Marathon -tapahtuma, jonka aikana noin 400 kansainvälistä muusikkoa esiintyi Brysselin konserttisaleissa ja kahviloissa. Suomen värejä festivaaleilla edustivat kansainvälistä tunnustusta saanut Alexi Tuomarila Quartet sekä suomalainen jazzyhtye Nuspirit. *La Libre Belgique* totesi musiikkiarvostelussaan **Aleksi Tuomarilan** kvartetin soittaneen ”vivahteikkaasti ja hienostuneesti teennäisyyttä välttäen”. Brysselin kuninkaallisessa konservatoriossa musiikkia opiskelleen ja Belgiaan sittemmin kotiutuneen Tuomarilan kehuttiin osoittavan ”kehittyneitä musiikillista ajattelukykyä”. ”Hänen uraansa kannattaa tulevaisuudessa seurata tarkasti”, kirjoitti *La Libre Belgique*. *Le Soirissa* Tuomarilan esiintyminen huomioitiin toteamalla ”nuoren suomalaisen jazz-pianistin herkän ja vivahteikkaan taitavuuden yhdistyneen upeasti yhtyeen kolmen belgialaismuusikon värikkään dynaamiseen esiintymiseen”. Alexi Tuomarila Quartet perustettiin kolme vuotta sitten ja yhtye

teki läpimurtonsa voittamalla Belgiassa pidetyn ja kansainvälisesti arvostetun Hoelaartin jazzkilpailun vuonna 1999.

Brysselin instrumenttimuseo aloitti marraskuussa joulukuun saakka kestäneen suomalaista kansanmusiikkia esitelleen konserttisarjan nimeltä Suomalainen talvi (L'Hiver finlandais). Suomalaisista musikaaliteista esille pääsivät erityisesti nuoret lahjakkuudet, joihin kuului esimerkiksi duo **Eero Turkka & Antti Paalanen**. Belgialainen lehdistö totesi Suomen olevan kansanmusiikin ja ylipäänsä musiikkifestivaalien luvattu maa. Sibelius-Akatemiassa toimiva kansanmusiikkiosasto on kouluttanut jo toistakymmentä vuotta korkeatasoisia muusikkoja, joiden lahjoista saadaan nyt nauttia Brysselissä, kirjoitti *Brussel Deze Week*.

Virtuaalitaiteen nuoret lupaukset esillä Brysselissä

Virtuaalitaiteen nuoria suomalaislupauksia esitellyt F2F- näyttely esiteltiin belgialaisessa lehdistössä taiteen, sosiologian ja informaatioteknologian mielenkiintoisena yhdistelmänä. Näyttelyn nimi F2F: New Art from Finland tarkoittaa välitöntä kommunikointia (Face to Face) internetissä tapahtuvan anonyymien viestinnän vastakohtana. *Brussel Deze Week* ja *La Libre Belgique* kuvasivat näyttelyä rennoksi ja leikkisäksi kokonaisuudeksi, joka soveltui hyvin esiteltäväksi Brysselin 1960-luvulla rakennetussa Cité Administrative -rakennuksessa.

La Libre Belgique esitteli Alvar Aallon tuotantoa sivun pituisella artikkelilla otsikoiden "Aalto kalustaa maailman". Artikkelin liittyi Alvar Aallosta hiljattain ilmestyneeseen teokseen "Alvar Aalto, designer" (Gallimard, 2003), jonka lehden mukaan tulisi löytyä jokaisen tyylietoisien sisustajan käsikirjastosta. Vaikka Alvar Aallon muotoilu on kansainvälisesti ollut tunnettua jo pitkään, vasta tämän teoksen sisältämän laadukkaan kuvituksen ja artikkelien myötä Aallon tuotanto pääsee ansaitsemiinsa oikeuksiin, todetaan *La Libre Belgique*ssa.

"Kirjoja kylmästä"

Kirjailija ja dramaturgi Kirsti Simonsuuri esiintyi syyskuussa 23. kansainvälisessä runobiennaalissa Liègesissä. Simonsuuren tuotanto saa nykylukijansa kyseenalaistamaan omaa aikakauttaan ja samalla kutsuu jokaisen kohtaamaan oman vastuunsa. Siksi Simonsuuren runous on erityisen puhuttelevaa, kirjoitti *Le Soir*. "Kielellinen vieraus ei-indoeurooppalaisessa kielessä on kuin runollinen kudos, jonka löytäminen on kaunis kokemus".

Arto Paasilinnan Hurmaava joukkoitsemurha ve-toaa mustalla huumorillaan belgialaisiin kirjallisuuden ystäviin. *Le Soir* kirjoitti marraskuussa: "Paasilin-

na osaa yhdistää yksilön ja hullunkurisuuden, absurdin ja uskottavuuden, kyynisyyden ja humanismin. Kirjailijassa asustaa surumielisen klovnin sielu". "Psykologista juonittelua, sosiologista analyysia ja filosofista pohdiskelua. Hurmaava joukkoitsemurha saa hymyilemään paatuneimmankin kyynikon ja on ennen kaikkea lempeä ja hilpeyttä herättävä teos."

"Kirjoja kylmästä" otsikoi *La Libre Belgique* ennakkomainoksensa **Riikka Ala-Harjan** ja **Kjell Westön** Brysselissä marraskuussa järjestetystä kirjallisuusillasta. Ala-Harja ja Westö esittelivät Brysselin kaupungin pääkirjaston yhteistyössä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa järjestämässä tilaisuudessa uusimpien teostensa ranskannoksia belgialaisille kirjallisuuden harrastajille.

"Lentävä suomalainen" voitti maratonin

Nuoret suomalaiset kunnostautuivat myös urheilun alalla, kun 24-vuotias **Jussi Utrainen** voitti Brysselissä juostun puolimaratonin. Muut kilpailijat eivät pystyneet haastamaan kahdenkymmenen kilometrin matkalla "lentävää suomalaista", kirjoittivat *Le Soir* ja *La Libre Belgique*. Lehdet kirjoittivat Utraisen alitaneen myös Pariisin MM-kisojen maratonille vaadittavan ajan ja totesivat, että häntä kannattaa pitää silmällä myös siellä. Brysselin puolimaraton on tärkein Belgiassa vuosittain järjestettävä katujuoksukilpailu.

Suomalaisia kansainvälisen politiikan ja sisäpolitiikan valokeilassa

Belgialainen media kirjoitti aikaisempia vuosia enemmän kansainvälisistä rauhanturvaoperaatioista. Kun **Harri Holkeri** valittiin Unmikin johtoon Kosovossa, kirjoitti hollanninkielinen riippumaton *De Standaard*, että hänen valintansa johtotehtävään on osoitus YK:n pääsihteeri Kofi Annanin päätöksestä asettaa vaikean mission päälliköksi vankan poliittisen kokemuksen omaava henkilö. *La Libre Belgique* kirjoitti Holkerin kunnostautuneen politiikan johtohahmona paitsi omassa maassaan myös Ulsterissa Pohjois-Irlannin rauhanneuvotteluissa. Etnisesti edelleen äärimmäisen tulehtuneessa tilanteessa "on luotettava Harri Holkerin poliittiseen kokemukseen löytää toisilleen vihamielisiä serbejä ja albaaneja tyydyttävä kompromissiratkaisu Kosovon tilanteen järjestämiseksi tulevaisuudessa", kirjoitti *La Libre Belgique*.

Anneli Jäätteenmäen eroaminen nousi otsikoihin belgialaisissa sanomalehdissä. Useat lehdet kirjoittavat lyhyesti Irak-vuodon aiheuttaneen pääministerin eroamisen tehtävästään. **Matti Vanhasen** valinta uudeksi pääministeriksi uutisoitiin useassa belgialaisessa sanomalehdessä. Hollanninkieliset lehdet toivat asiaa laajemmin esille kuin ranskankielinen lehdistö. Lehdet uutisoivat Vanhasen ammatillisesta ja

poliittisesta taustasta. *L'Echo* lisäsi vielä, että Vanhanen on voimakas ydinvoiman vastustaja ja jalkaväkimiinojen säilyttämisen kannattaja.

Hollanninkieliset *De Standaard* ja *Gazet Van Antwerpen* uutisoivat aiheesta laajemmin kuin ranskankieliset sanomalehdet. *De Standaard* antoi Vanhasesta kuvan ahkerana, mutta hieman värittömänä matalan linjan poliitikkona, jonka toivottiin palauttavan luottamuksen suomalaiseen politiikkaan. *De Standaard* siteerasi Jätteenmäen kommenttia, jossa hän myönsi tehneensä virheen: “monet muutkin saattavat tehdä politiikassa virhelaskelmia”, sanoi Jätteenmäki.

Suomalainen keittiö tunnetuksi Belgiassa

“Poronliha, kala, sienet ja metsämarjat...luonto on Suomen suurin keittiömestari”, otsikoi *La Libre Belgique* alkusyksystä eurooppalaista ruokaperinnettä esittelevässä gastronomia -liitteessään. Suomalainen gastronomia, joka ei vielä eurooppalaisittain ole kovin tunnettua, on saanut vaikutteita Venäjältä ja Ruotsista, kirjoitti lehti. Kuitenkin suomalaisten on onnistunut kehittää oma kulinaarinen traditionsa erityisesti rikkaan luontonsa ansiosta. Suomalaiset ovat aina kiinnittäneet huomiota ruuan terveellisy-

”Alvar Aalto, designer” -kirja.

teen ja kolesterolia alentavia Benecol -tuotteita voidaankin pitää tämän pyrkimyksen tavoitteena. Suomesta maailmalla tunnetaan myös erilaiset bio- ja maitotaloustuotteet sekä erityisesti kokojyväleipä. Suomen rikas luonto tarjoaa elintarviketeollisuudelle puhtaita ja monipuolisia raaka-aineita, joihin kuuluvat erityisesti lukuisat kalalajit ja “suomalainen kaviaari”. Kesän kohokohtiin kuuluvat epäilemättä pimenevien kesäiltojen rapujuhlat, kirjoitti *La Libre Belgique*.

Suomi talvisena matkailumaana

Brysselissä jaettiin vuotuinen Finnairin ja Matkailun edistämiskeskuksen (MEK) myöntämä Kalevala Award 2003 -palkinto. Median palkinnon voitti tänä vuonna Flanderin TV:n (VRT) tuottama matkailuohjelma Vlaanderen vakantieland, joka esitteli edustavasti Suomea talvisena matkailumaana. Reportaasin kohteena Suomessa oli Lappi ja toimittaja Christophe Vanfleteren onnistui noin puolituntia kestäneen Lapin luontoa, porotaloutta, pilkkimistä ja Kemin lumilinnaa esitelleen ohjelman aikana vakuuttaa katsojansa siitä, että Pohjois-Suomi on paras mahdollinen lomakohte sydäntalvella.

La Libre Belgique omisti aukeaman suomalaisuudelle ja suomalaisille Brysselissä ja kysyi otsikossaan “asuvatko suomalaiset suljetussa ruukussa” EU:n pääkaupungissa. Artikkeliki keskittyi suomalaisten voimakkaaseen yhteisöllisyyteen Brysselissä. Lehden mukaan Brysselin noin 3000 suomalaista asuvat lähellä toisiaan, ostavat suomalaisia elintarvikkeita Merimieskirkon kaupasta, kirjoja pohjoismaisesta Nortec -kirjakaupasta ja kuuluvat Brysselissä aktiivisesti toimivaan Suomi Klubiin.

Espanja

Espanjassa uutiskynnyksen ylittäneet Suomea koskevat uutiset olivat vuonna 2003 laadultaan ja lukumäärältään viime vuosien kaltaisia. Sävy on yleensä myönteinen. Suomi sijoittui hyvin erilaisissa EU-vertailuissa (kilpailukyky, korruption vähäisyys, kirjastot). Kapellimestarit ja kilpa-ajajat herättävät vuodesta toiseen median kiinnostusta. Matkailukohteena Suomi on myös edelleen kiinnostava maa. Kielteisiä Suomea koskevia uutisia olivat lähinnä pääministeri **Anneli Jätteenmäen** eroaminen ja Nokian tutkimus- ja kehityskeskuksen purkaminen Malagassa. Jätteenmäen lisäksi eniten huomiota osakseen saaneet yksittäiset suomalaiset olivat **Linus Torvalds** ja **Kimi Räikkönen**. Kulttuurin alalla listan kärjessä olivat **Aki Kaurismäki**, **Kaija Saariaho** ja Värttinä. Espanjan televisio uutisoi harvoin Suomesta. Sen sijaan kasvavaa kiinnostusta on ollut havaittavissa talouselämää koskevassa seurannassa.

Suomea koskevat poliittiset uutiset ylittävät harvemmin uutiskynnyksen. Suomen eduskuntavaalit maaliskuussa 2003 eivät herättäneet erityistä huomiota. Sen sijaan "Irak-gate" ja pääministerinvaihtoon johtaneet tapahtumat saivat kesäkuussa runsaasti palstatilaa valtalehdissä ympäri Espanjaa. Samaa aikaan ilmestyi muutenkin enemmän Suomea koskevaa lehtikirjoittelua espanjalaisen toimittajaryhmän Suomen vierailun seurauksena.

Taloussivuilla Suomi sai selvästi entistä enemmän huomiota osakseen. Nokia, maiden välisen kilpailukykyvertailun kärkipaikka, Finnairin irtisanomiset, euro, tietoteknologia ja metsäteollisuus kiinnostivat espanjalaistoimittajia.

Suomalainen arkkitehtuuri, musiikki ja elokuva kiinnostivat mediaa yleensä silloin kun sitä oli paikakkunnilla esillä, maakunnissa helpommin kuin pääkaupungissa. **Aki Kaurismäki** -retrospektiivi vuoden alussa Madridin La Casa Encendida-kulttuurikeskuksessa ja valokuvaaja **Rax Rinnekankaan** näyttely Reina Sofia-museossa viime kesänä saivat näkyvästi huomiota osakseen pääkaupungin valtalehdissä. Muita aiheita olivat **Kaija Saariahon** monisivuinen haastattelu musiikkilehti *Scherzossa*, **Jukka-Pekka Sarasteen** haastattelu *El País*issa, urkuri **Maija Lehtosen** esiintyminen Oviedon urkufestivaaleilla, Värttinän konserttikiertue eri paikkakunnilla. Aikaisempien vuosien tapaan klassiselle musiikille omistettu asema *Radio Clásica* piti suomalaista musiikkia säännöllisesti ohjelmistossaan.

Suomi oli muutaman kerran esillä lehtien palstoilla, kun kerrottiin presidentti **Tarja Halosen** suuresta kansansuosioista ja sitä mitanneesta mielipidetutkimuksesta, hänen 60-vuotispäivästään ja hänen transvestiitiltä saamastaan suukosta, **Tanja Karpe-lan** missimenneisyydestä tai pienten eurokolikoiden myynnistä Helsingissä. Vuoden lopussa Real Madridin jalkapallotähti David Beckhamin joululoma Lapiassa mainittiin kaikissa tiedotusvälineissä.

Irlanti

Irlannissa Suomea käsittelevä raportointi oli vuoden 2003 aikana pääsääntöisesti kulttuuri- ja matkailukeskeistä, mutta muutama poliittinenkin uutinen ylitti uutiskynnyksen. Suomen eduskuntavaaleista kerrottiin, että Suomi oli saamassa naispresidentti **Tarja Halosen** rinnalle naispääministerin **Anneli Jäätteenmäen** ja että keskustan johdolla toimiva hallitus tuskin johtaisi suuriin muutoksiin. Kesäkuussa mainittiin lyhyesti Anneli Jäätteenmäen erosta. Ulkoasiainministeri **Erkki Tuomiojan** ja Ruotsin ulkoasiainministerin *Dagens Nyheter*issä julkaistua Euroopan kriisinhallintasopimusta käsittelevää yhteishaastattelua referoitiin *The Irish Times*issa marraskuussa.

Helsinkiä esiteltiin pariinkin otteeseen vuoden aikana erinomaisena viikonloppumatkailukohteena. Artikkeleissa yleisesti keuhuttiin kaupunkia, sen siisteyttä ja helppoa liikkumista kaupungilla. Maaliskuussa *Sunday Independent* (lukijamäärä yli miljoona) julkaisi laajan kahdeksansivuisen Suomi-liitteen, jossa käsiteltiin sekä matkailuun, kulttuuriin että talouselämään liittyviä aiheita. Liitteessä julkaistiin myös suurlähettiläs **Pekka Oinosen** ja kenraali **Gustav Hägglundin** haastattelut. Palsta- ja mainostilaa oli annettu myös Irlannissa toimiville suomalaisyrityksille.

Kesäkuussa olleiden vammaisolympialaisten yhteydessä Suomen isäntäpaikkakunnalla Buncranassa julkaistiin Suomi-aiheinen artikkeli, jossa käsiteltiin muun muassa ruokakulttuuria.

Aki Kaurismäen Mies vailla menneisyyttä -elokuvaan Dublinin ensi-ilta huomioitiin tammikuussa lehdistössä useampaankin kertaan. Filmiä kuvailtiin sanoin: "hämäävän yksinkertainen, koskettavan melankolinen ja ihanasti omituinen". Toisaalta *Sunday Timesin* toimittaja esitti varauksellisempia kommentteja todeten: "että vaikka vannoutuneet Kaurismäki fanit pitävät tätä filmiä hieman kesynä, on se silti sen verran omituinen, että se saa jotkut ensikertalaiset vierastamaan hänen tuotantoaan".

Trio Töykeiden esiintyminen Dublinissa maaliskuussa sekä pianisti **Antti Siiralan** voitkokulku AXA Dublin kansainvälisissä pianokilpailuissa toukokuussa saivat kiitosta osakseen kulttuurisivuilla.

Kesällä *The Sunday Tribune*n toimittaja Ian Fox vieraili Savonlinnan oopperajuhlilla ja kirjoitti näkemästään kaksi artikkelia kuvaillen Olavinlinnaa sadunhoitoiseksi oopperapaikaksi.

Kehuja Helsingin kaupunkisuunnittelulle

Toimittajavierailun tuloksena *The Irish Timesin* ympäristötoimittaja Frank McDonald julkaisi syyskuussa varsin ylistävään sävyyn kirjoitetun näyttävän artikkelin Helsingin kaupunkisuunnittelusta otsikolla "Helsinki - voiko parempaa kaupunkia olla". Viikkoa aiemmin oli samaisessa lehdessä kirjoitettu arvostavasti suomalaisesta koululaitoksesta OECD:n koulututkimuksen tulosten valossa

Laura Ruohosen näytelmä "Olga" sai palstatilaa loka-marraskuussa peräti kolmen viikon aikana, kun sitä esitettiin Project-teatterin ohjelmistossa. Eräs toimittaja totesi, että "Olga on uteliaisuutta herättävä näytelmä, joka jää katsojan mieleen vielä pitkäksi aikaa sen jälkeen kun parrasvalot ovat sammuneet".

Autorekisteriveron aleneminen Suomessa ansaitsi maininnan irlantilaisen päivälehdessä autoliitteessä alkuvuodesta. YK:n raportista naisen asemasta konfliktien keskellä kirjoitettiin Irlannissa tammikuussa ja lehdessä oli **Elisabeth Rehnin** haastattelu. Häntä

haastateltiin myös RTE:n radio-ohjelmassa. Minun Metsäni - Täynnä elämää -näyttely sai palstatilaa huhtikuussa, kun se oli esillä Enfon tiloissa Dublinin keskustassa. Siinä todettiin, että näyttely kuvaa valokuvan keinoin tämän luonnonvaran keskeistä osaa suomalaisessa elämässä.

Iso-Britannia

Suomalaisen koulutusjärjestelmän tehokkuus oli vahvasti esillä vuoden 2003 Suomea koskevissa kommentteissa Isossa-Britanniassa. Myös Suomen sijoitukset vähiten korruptoituneena ja kilpailukykyisimpänä maana olivat arvostavan ihmettelyn aiheena. Loppuvuodesta otsikoihin nousi Suomen menestys sydän- ja verisuonitautien vähentämisessä - jota tarjottiin malliksi briteille. Kulttuurisivuilla Suomi profiloitui edellisvuosien tapaan klassisen musiikin osajana. Moitteita tuli Ylä-Lapin metsien hakkuista. Pohjoismaiden joukossa kirjoitettiin selvästi eniten - ja jokseenkin yhtä paljon - Suomesta ja Ruotsista. Suomalaisten viiteryhmässä uusina nousijoina brittimeidiassa ovat uusi EU-kumppani Viro ja matkailusivuilla tilaa saava Islanti.

Menestys erilaisissa kansainvälisissä vertailussa piti Suomea sitkeästi ja myönteisessä sävyssä brittilehdistön palstoilla vuoden 2003 aikana. Koulutusjärjestelmän tehokkuus sai *The Guardianin* kysymään syyskuussa *Education*-liitteensä monisivuisen pääjutun otsikossa: "Lentävät suomalaiset: Mitä Britannia voi oppia maailman parhaasta koulusta?". Maailman kilpailukykyisimmän talouden -titteli sai niinkään runsaasti julkisuutta.

The Guardianin joulukuussa julkaisema ministeri Tessa Jowellin haastattelu nosti Suomen kertaheitolla brittien malliksi myös lihavuuden ja sydän- ja verisuonitautien vähentämisessä. Jowellin toteamus siitä, että "Suomi on meidän esimerkkimme" on poi-

Tero Pajukallio

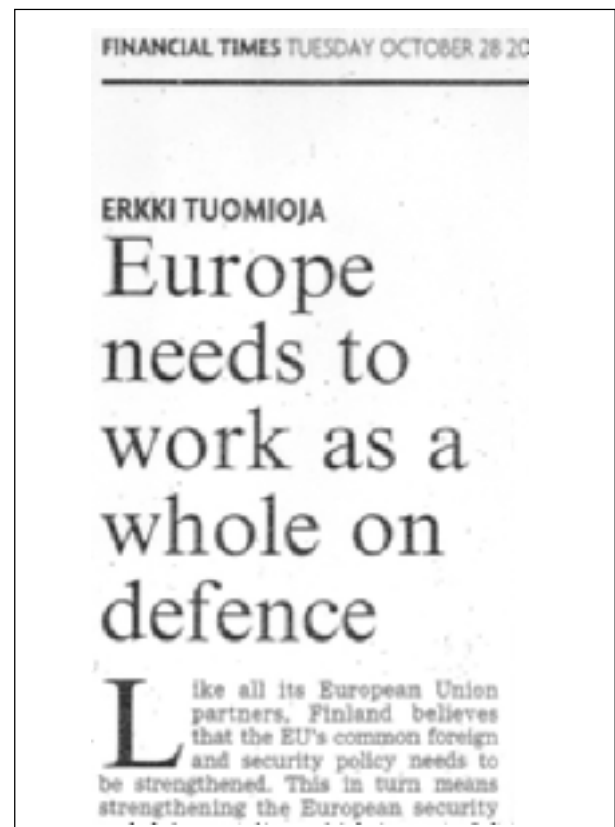

Suomi brittien malliksi lihavuuden ja sydän- ja verisuonitautien vähentämisessä.

kinut kymmeniä mainintoja ja viittauksia muissa tiedostusvälineissä, lausuntopyyntöjä suomalaisviranomaisille ja myös toimittajien omatoimisia matkoja Suomeen. Taustalla on pitkään jatkunut sydän- ja verisuonitautien määrän huima kasvu Isossa-Britanniassa. Jowellin haastatteluissa esitetyt asiat olivat myös brittihallituksen ensimmäinen linjanveto siitä, miten se aikoo paljon keskustelua herättäneeseen ongelmaan tarttua.

Suomen sisäpolitiikkaa koskeva kirjoittelu keskittyi kevään eduskuntavaaleihin ja sitä seuranneisiin tapahtumiin. Puheenjohtaja **Anneli Jäätteenmäen** noustua pääministeriksi huomiota herätti se, että Suomessa kaksi johtavaa poliitikkoa oli nyt naisia. *BBC News* arveli Jäätteenmäen valinnan vahvistavan Suomen mainetta maana, joka vaalii ja tukee naisten osallistumista kaikilla yhteiskuntaelämän alueilla. Presidentti **Tarja Halosen** viitaten arveltiin "suomalaisten miesten voivan olla ylpeitä siitä, että he ovat uskaltaneet olla tasa-arvon puolella."

Jäätteenmäen ero pari kuukautta myöhemmin mainittiin lähinnä "politiikkaa lyhyesti palstoilla". *Financial Times* -lehti, joka brittilehdistä tarkimmin seuraa Suomen asioita, teki esittelyn pääministeri **Matti Vanhasesta**. Uuden pääministerin tärkeimmästä tehtävästä lehti totesi: "Vanhasen on nyt palautettava luottamus politiikkaan maassa, jossa poliittiset skandaalit ovat harvinaisia."

Financial Times

Ulkopolitiikassa suomalaisten omat painotukset tai linjanvedot nousivat esiin harvoin. Esimerkiksi syksyn ja talven aikana Suomessa käyty keskustelu turvallisuuspolitiikasta ei ole juurikaan kiinnostanut brittimediaa. Poikkeuksen tässä teki *Financial Times*, joka lokakuussa julkaisi ulkoministeri **Erkki Tuomiojan** kirjoituksen Suomen ja Euroopan puolustus-kysymyksistä. EU:n yhteydessä maininnat löytyvät lähinnä tärkeiksi koetuissa äänestystilanteissa, jos Suomen käytöksellä on ollut merkitystä brittien omin tavoitteiden kannalta. Italian ja Suomen välinen kiista elintarvikeviraston sijoituspaikasta sai useita mainintoja. Laajimmin asiaa käsitteli *Financial Times* muistuttamalla, että nämä virastoväännöt saattavat pahimmillaan uhata tärkeämpää EU:n päätöksentekoa. "Syvälle ampumahautoihin kaivautuneet" suomalaiset eivät anna periksi ja perustavat vaatimuksensa siihen, että jokaisen kuuluu saada ainakin yksi virasto. Lehden mielestä tämä "lahja kaikille" periaate ei kuitenkaan toimi enää 25 maan yhteisössä.

Potter-kirjojen paperi?

Taloustoimittajien kiinnostus Suomea kohtaan heräsi samalla kun it-sektori osoitti toipumisen merkkejä. Nokian menestystä - mutta myös kehnoa osakkeen hintaa - seurattiin. *The Business* -lehden laajassa artikkelissa analysoitiin kuudella sivulla syitä siihen, miksi osake ei nouse samaa tahtia muun telekommunikaatiosektorin kanssa. *Financial Timesin* jutussa ihmeteltiin, miksei Nokia nimi ole yleistynyt englannin kielessä kuvaamaan kännykkää yleensä - samalla tavalla kuin Hoover onnistui tekemään pölynimureissa. Microsoftin ja Nokian välinen kilpailu puhelimiin käyttöjärjestelmistä oli seurannan kohteena, koska brittiläinen Vodaphone näyttölee tässä voimien mittelössä maailman suurimpana puhelinoperaattorina merkittävää osaa. Metsäteollisuuden suuryritykset ja Kone Oy ovat, aikaisempien vuosien tapaan osa taloussivujen perusseurantaa. Yhtiön kotimaalla ei näissä jutuissa ole merkitystä.

Metsien sertifiointijärjestelmän ongelmat Suomessa tulivat taas esiin, kun Harry Potter kirjojen tekijä J.K. Rowlings ilmoitti, ettei hän halua kirjojaan painettavan suomalaisista ikimetsistä valmistetulle paperille. Suomalaistahojen yhteydenottojen, ja saamansa oikaisevan informaation jälkeen Rowlings veti myöhemmin uhkauksensa takaisin. Kirjoittelu kuitenkin jatkui. Maan laajalevikkisimmän lehden *Daily Telegraphin* ikäväsävyisessä, matkailusivuilla julkaitussa kolumnissa väitettiin porotalouden Suomen Lapissa olevan loppumassa Ylä-Lapin hakkuiden vuoksi. Otsikolla "Porot kuolevat nälkään kun me ryöstämme niiden metsät" kirjoittaja kertoi menettävänsä vähitellen uskonsa suomalaiseen Joulupukkiin - suomalaisviranomaisten toiminnan vuoksi.

Helsinki-ilmiö jatkuu

Matkailusta julkaistuja juttuja oli määrällisesti eniten. Niissä korostuvat lumi ja Lappi. Suomea koskevaa kirjoittelua seuraavien brittien on joskus vaikea pitää erillään kahta, toisistaan poikkeavaa mielikuvaa, joka kirjoituksista välittyy. Yhtäältä Korvatunturin karvanaama porolauman keskellä, villin ja kesyttömän luonnon ympäröimänä. Toisaalla maailman kilpailukykyisin talous ja korkea verotus. Jonkinlaiseen välimaastoon asettuvat tässä monet Helsinkiä ja pääkaupunkiseutua matkailukohteena kuvaavat jutut. Tässä voi huoletta puhua Helsinki-ilmiöstä. Kirjoittelu alkoi jo pari vuotta sitten, kun Lontoossa ilmestyvät, lähinnä nuorille aikuisille suunnatut trendilehdet löysivät Helsingin ja sen nuorison elämäntavan erikoisuuden. Näiden "trendsettereiden" perässä tulivat matkailu - ja vähitellen myös päivälehdet, siten että niistä jokainen itseään kunnioittava on jo käynyt tekemässä oman ja eksoottisen löytöretkensä Suomeen. Vuoden 2003 loppupuolella tarinat ty-rehtyivät, uutta kerrottavaa ei enää ollut. Samaan aikaan - ja taas näiden trendilehtien toimesta, oli ehditty löytää Reykjavik, jota nyt esitellään laajalti viikonloppumatkojen kohteena. Jos Isossa-Britanniassa koetulle Helsinki-buumille halutaan jatkoa, tulisi siihen paketoita kiireesti uusia elementtejä. Helsinki-Tallinna -yhdistelmä voisi olla sellainen.

Kulttuurin osalta etenkin klassinen musiikki jatkoi brittimedian suosikkina. Muotoilu- ja arkkitehtuurialan julkaisuissa oli Suomi hyvin esillä. Uutena kiinnostuksen kohteena olivat viime vuoden aikana elokuva ja myös kirjallisuus.

Kapellimestarit **Sakari Oramo, Jukka-Pekka Saraste, Esa-Pekka Salonen, Osmo Vänskä** ja **Mikko Franck** huomioitiin ylistävästi niin konserteistaan kuin levytyksistään. Birminghamin oma poika, sen sinfoniaorkesterin pääkapellimestari Sakari Oramo sai palstatilaa varsinkin Floop! nykymusiikkifestivaalin moottorina. "Tulta ja jäätä Suomesta" otsikoi the *Independent* henkilökuvansa Oramosta ja totesi birminghamilaisyleisön jo selkeästi tietävän, millainen mies Simon Rattlen manttelin viisi vuotta sitten perinyt Oramo on.

BBC Sinfoniaorkesterin vierailevaksi pääkapellimestariksi vuoden alussa nimitetty Jukka-Pekka Saraste nähtiin *Guardianissa* jo vahvana Leonard Slatkinin seuraajana. Esa-Pekka Salonen sai palstatilaa paitsi johtaessaan Los Angelesin filharmonikkoja Skotlannissa ja Prom-festivaaleilla myös säveltäjänä: *Insomnia* ensiesitettiin Isossa-Britanniassa Promeilla, Floop! ja LA Variations, jota *Times* piti modernina klassikkona, Birminghamin festivaaleilla.

Median kestopuosikkeina jatkoivat **Soile Isokoski** ja **Karita Mattila**, joiden esiintymisiä myös Ison-Britannian ulkopuolella arvioitiin säännöllisesti. Cardiffin laulukilpailun voittaja **Tommi Hakala** oli hetken

median kansikuvapoika, tosin hyvin ristiriitaisin arvioin. *The Times* kuvaili Hakalan äänen olevan kuin vahva luonnonmänty, joka taipuu tarvittaessa, kun taas *Telegraph* arvioi hänet "käyttökelpoiseksi". Pianisti **Antti Siiralan** pianokilpailuvoitot Dublinissa ja Leedsissa noteerattiin. *Opera*-lehti piti **Einojuhani Rautavaaran** Rasputinia ylivertaisena Drattellin uutuuksopoperaan verrattuna ja esitteli vuoden mittaan jotakin Kansallisoopperan kuin Savonlinna esityksiä. *BBC Music Magazine* arvioi numero numerolta suomalaisorkestereiden ja taiteilijoiden levytyksiä. *Juha Hemanuksen* Taikahuilu-ohjaus Royal College of Music'in oopperastudiolle sai huomiota muun muassa *Time*-sissa.

Säveltäjä **Magnus Lindbergin** tuotanto kiinnosti laajasti. Hän oli Se Nimi niin Birminghamissa kuin Lontoon Barbicanissa, jossa Sarasteen johdolla kantoesitettiin teos *Concerto for Orchestra*. Brittien ikonin Jean Sibeliuksen sävellystuotannon inspiraatiolähteitä pohti laajasti Lahdessa Sibelius-festivaaleilla vierailnut *Telegraphin* toimittaja.

Guardianissa "Viisirivisen kromiharmonikan mestariksi" nimetyn **Kimmo Pohjosen** esiintyminen Prom-festivaaleilla arvioitiin kolmella tähdellä *Times* ja *Daily Telegraph* -lehtien tapaan. Sleaze Nation vieraili Koneisto-festivaaleilla ja julkaisi siitä parin sivun mittaisen reportaasin.

Aki Kaurismäen elokuva *Mies vailla menneisyyttä* sai erinomaiset arvostelut ympäri maan, ja se oli usean lehden Top Ten -listan kärjessä. Kaurismäen persoona kiinnosti: *Guardian* kuvaili häntä synkkämieliseksi ohjaaksi, joka ei koskaan hymyile. Suomeen haastattelumatkan tehneen *Financial Timesin* toimittaja kertoo Kaurismäen sanoneen romantiikasta puhuttaessa olevansa yhtä romanttinen kuin kauha-kuormaaja.

Vuoden aikana useat laatulehdet julkaisivat uutisia suomalaisen muotoilun ja arkkitehtuurin uutuuksista. **Tapio Wirkkalan** retrospektiivinen näyttely Sunderlandissa sai kuvamateriaalein julkaisuutta erityisesti koillis-Englannin lehdissä. *Elle Decoration* julkaisi toukokuussa kolmesivuisen, Lesley Jacksonin Marimekko-reportaasin tämän Suomen matkan poikimana. Jacksonin juttu *Findesign Now 02* näyttelystä julkaistiin *Crafts*-lehdessä.

Tove Janssonin "The Summer Book"

Kirjailija Tove Janssonista kirjoitettiin monipuolisesti pitkin kesää "The Summer Book" -uusintapainoksen ilmestyttyä. *Daily Telegraph* omisti viikonloppunumerossa kaksisivuisen kuvareportaasin Janssonille ja tämän rakkaalle Suomenlahden saarelle, jossa lehden toimittaja vieraili kirjailijan veljentyttären emännöimänä. *The Guardian* valitsi kirjan viikon kirjaksi. *Timesin* kesäliite piti kirjaa mainiona kesälukemisenä sen selkeän tarinankerronnan, hahmojen ja ym-

päristön kuvauksen sekä hienon huumorin vuoksi. Myös kirjailija **Johanna Sinisalon** kirja "Not before Sundown" ylitti uutiskynnyksen.

Taiteilija **Salla Tykän** näyttely "Cave" herätti kiinnostusta. *Guardianin* viikonloppunumero julkaisi taiteilijasta laajan henkilökuvan ja kuvasi Tykän töiden olevan toista maata kuin useiden muiden identiteettiä kuvaavien töiden - Tykkä käyttää itseään, olosuhteitaan ja elämäänsä materiaalinaan sivistyneellä tavalla. Suurlähetystön Enter-näyttelysarjan videonäyttely listattiin ja arvioitiin *Time Out*-lehdessä.

Dance Europe esitteli Mikkelin, Täydenkuun ja Tanssiarenan festivaalit sekä listasi **Jyrki Karttusen** parhaaksi miestanssijaksi ja hänen teoksensa Keijun parhaaksi ensi-illaksi.

Brittiläiset laatulehdet julkaisivat laajat muistokirjoitukset sukujuuriltaan skotlantilaisen ja *Independent* -lehden mukaan Cambridgeä toisena intellektuaalisena kotina pitäneen professori George von Wrightin elämästä ja listasivat hänen saavutuksiaan.

Suomalaiset esiintyivät urheilu-uutisissa lähinnä formuloiden ja jalkapallon yhteydessä. Autourheilu ylipäätään on varsin seurattu laji Isossa-Britanniasa ja **Kimi Räikkönen** yksi sen kiinnostavimmista tähdistä. Brittiseuroissa pelaavat jalkapalloilijat eivät erotu muusta pelaajajoukosta kansallisuutensa vuoksi. Kun huippujoukkueiden pelaajista kaksi kolmesta alkaa olla muista maista, ei suomalaisuudella ole juurikaan merkitystä, vain sillä miten peli kulkee. Jääkiekko, hiihto tai muut suomalaisille rakkaat lajit kiinnostavat täkäläistä mediaa kilpailulajeina jokseenkin yhtä paljon kuin suomalaisia ragby.

Italia

Italiassa Suomi näkyi tasa-arvoisena ja taloudellisesti vakaana pohjoismaana, joka EU:ssa puhuu pienten puolesta. Suomen menestys kansainvälisissä vertailututkimuksissa lisäsi maan kiinnostavuutta. Elintarvikevirasto päätyi lopulta Parmaan ja Suomi tunnustettiin hyväksi kilpailijaksi. Jalkapallossa Italia näytti tasoeron, mutta tarvitsi lopulta Suomen apua EM-karsintalohkon voittamiseksi. Suomalainen nykytaide oli näkyvästi esillä Roomassa ja Dario Fon Helsingin oopperalle ohjaama *Matka Reimsiin* otettiin hyvin vastaan Italiassakin. Finnairin suorat lennot Rovaniemelle toivat Lapin lähemmäksi, mutta lumenpuutteesta kärsinyt Joulumaa huolestutti joulumielisiä.

Kevään eduskuntavaalit uutisoitiin Italiassa asiallisesti suurimman huomion keskittyessä naisten vahvaan osallistumiseen suomalaisessa politiikassa. *Corriere della Sera* ennusti keskustan vaalivoittoon vievään **Anneli Jäätteenmäen** saavan havittelemansa pääministerin tehtävän, minkä myötä Suomesta oli

tulossa ensimmäinen “naisparivaljakon vetämä EU-maa”. *Corriere della Sera* arvioi vaalikamppailun kuluessa selvin sanakääntein Irakin sotaa vastustaneen ja pääministeri **Paavo Lipposta** amerikkalaismyönteisestä linjasta syyttäneen Jäätteenmäen pelanneen hyvin korttinsa liittoutumattomassa Suomessa, jossa enemmistö väestöstä vastustaa sotaa. Tuoreeltaan vaalien jälkeen *Corriere della Sera* piti ainoana varmana vaalitulosena sitä, että jälleen kerran Suomi osoitautui esimerkiksi naisten ja miesten tasa-arvosta.

Pääministeri Jäätteenmäen eroilmoitus ei nostattanut suuria uutisia Italiassa, jonka parlamentti hyväksyi samana päivänä lain valtion viidelle ylimmälle viranhaltijalle myönnettävästä syytesuojasta, mikä keskeytti Milanossa käydyn lahjontaoikeudenkäynnin pääministeri Silvio Berlusconiä osalta.

Pääministerien Lipposen ja Berlusconiä maaliskuussa julkistama esitys kahden erillisen elintarvikkeisiin liittyvän EU-viraston perustamisesta Helsinkiin ja Parmaan herätti Italiassa ristiriitaisia tunteita: yhtäältä oltiin tyytyväisiä umpisolmun purkautumisesta ja Parman menestyksestä, toisaalta harmiteltiin kompromissipäätöstä viraston jakamisesta ja Parmalle jäävää ohuempaa siivua. *Talouselähti Il Sole 24 Ore* arveli esityksen julkistamisen ajoituksen vaaliteknisesti kannattavaksi Helsingissä. Lopullinen virastopäätös saatiin lopulta aikaiseksi joulukuun Eurooppa-neuvostossa, jolloin Parma sai elintarvikeviraston ja Helsinki kemikaaliviraston. Tämän päätöksen uutisoinnin yhteydessä tyydyttiin vain toteamaan, että Helsinki oli ollut Parman vahvin kilpailija viraston sijoituspaikaksi.

Italian EU-puheenjohtajuuskauden ja hallitusten välisen konferenssin (HVK) aikana Suomi mainittiin toistuvasti Itävallan rinnalla pienten maitten puolesta keskusteluissa konventin perustuslakiluonnoksesta.

Kilpailukykyisimmän maan ahne verokarhu

Suomen menestys erilaisissa vertailututkimuksissa (kilpailukyky, korruptoimattomuus, tiede- ja tutkimuspolitiikka, koulutus, vuosiloman pituus, juomaveden laatu) poiki tutkimustulosten esittelyn lisäksi

Il Sole 24 Ore

joitakin syventäviä artikkeleita Suomi-ilmioistä. Torinolainen *La Stampa* julkaisi huhtikuussa laajan analyysin Suomen talouden heikkouksista ja vahvuuksista. *La Stampan* mukaan maailman kilpailukykyisimmän maan verokarhu on ahne, työttömyysaste ja työvoimakustannukset korkeat, hintataso huimaa ja kotimainen kysyntä on vähäistä. Toisessa vaakakupissa mainittiin poliittinen jatkuvuus, investoinnit tutkimustoimintaan ja koulutukseen, vähäinen korruptio ja yritysverotuksen kohtuullisuus. “Miten tästä yhtälöstä on saatu globaalitalouden johtotähti?”, kysytään jutussa suomalaisilta talouselämän edustajilta.

Nokia ylitti uutiskynnyksen säännöllisesti antaessaan osavuositarkastuksia, ennusteita tai ilmoittaessaan tuoteuutuuksista. Talousanalyysi sai päähuomion, mutta myös yrityskulttuuria ja Nokian historiaa esiteltiin lukijoille. Joissakin jutuissa tuotiin esille Nokian merkitys Suomen taloudelle sekä sen alihankkijoina toimiville teknologiayrityksille. *La Repubblica* viikkoliite *Donna* kertoi elokuussa Suomessa puhuttavan matkapuhelinalan kriisistä: kännykkäboomi ei ole ohitse, mutta aikaisempien vuosien huima kasvuvauhti ei voi jatkua ja nyt yritysten täytyykin sopeutua normaalitilanteeseen.

Nykytaidetahtumista eniten huomiota saivat **Marita Liulian** Tarot-näyttelyn maailman ensiesittely Roomassa maaliskuussa ja Rooman uuden Maxxi-nykytaiteen museon avajaisnäyttely, johon valituista yhdeksästä taiteilijasta kuusi oli suomalaisia: **Eija-Liisa Ahtila, Elina Brotherus, Aino Kannisto, Liisa Lounila, Mika Taanila** ja **Salla Tykkä**. Taidevaihtokeskus Frame sai runsaasti kiitosta järjestäjiltä pystyttyään lyhyessä ajassa organisoimaan suomalaistaiteilijoiden massiivisen esittelyn tapahtumassa. **Eija-Liisa Ahtilan** tuotantoa esiteltiin myös Bolzanon nykytaiteen museossa syyskuussa, jolloin taidelehti *Flash Art* julkaisi taiteilijasta laajan henkilökuvan.

Teatteritapahtumista myönteistä julkisuutta saivat Tampereen näyttelijätyön laitoksen yhteistyössä Emilia-Romagnan teatterisäätiön kanssa Modenassa toteuttama, opiskelijoiden italiaksi esittämä Kantelettaren runoihin perustuva Café Moravia sekä Roomassa esitetty Unkari-Kreikka-Suomi -yhteistyöproduktio “En chasse”, jossa esiintyivät Kansallisteatterin **Wanda Dubiel** ja **Jarno Kolehmainen**.

Alvar Aallon kirjastoarkkitehtuuria Anconassa ja Roomassa esitellyt näyttely sai huomiota niin päivälehdissä kuin alan julkaisuissa. Rooman Trasteveressa esitettiin keväällä laaja pohjoismainen elokuvakatselmus, jonka yhteydessä **Aki** ja **Mika Kaurismäen** tuotannot pääsivät hyvin esille myös lehdistössä.

Roomassa ilmestyvä *Il Messaggero* kertoi koko Italian pimentäneen sähkökatkoksen uutisoinnista Ylen latinankielisissä *Nuntii latini* -uutisissa jutussaan “Suomessa radiouutispalvelu Julius Caesarin kielellä: Tämän päivän uutisia eilispäivän latinaksi”. Lehden

mukaan ”yllättävää siinä on se, että sivua ei tehdä Vatikaanissa eikä edes Göttingenin yliopiston klassisen filologian tiedekunnassa vaan kaukaisessa Suomessa, jota roomalaiset eivät koskaan valloittaneet”.

Ihane-EU:ssa suomalainen koululaitos

Pisa-tutkimus koulumenestyksen vertailusta OECD-maiden välillä ei tunnu menettävän uutisarvoaan. Italian koululaitosta ollaan uudistamassa ja Pisa-tutkimusta käytettiin useimmissa taustajutuissa lähteenä. *Corriere della Sera* viikkoliite *Sette* julkaisi Eurobarometreihin ja muihin tutkimustuloksiin perustuvan artikkelin ihanteellisesta Euroopan unionista kuvaten maita, jotka ovat Euroopan parhaita jollakin alalla. Suomessa se on koulu, Ruotsissa tasa-arvo, Tanskassa terveydenhuolto, Saksassa ympäristöpolitiikka, Itävallassa turvallisuudenvalvonta, Kreikassa eläkkeet ja Italiassa Eurooppa-mielisyys. Seuraava *Setten* numero käsitteli erikseen Suomen koululaitosta Pisa-tutkimuksen valossa.

La Repubblica esitteli laajasti Suomen vankeinhoitolaitosta pitäen sitä esimerkkinä inhimillisestä ja vapautumisen jälkeiseen aikaan valmistavasta järjestelmästä. Samalla todettiin, että EU-maista Suomessa on vähiten vankeja väestömäärään suhteutettuna.

Suorat lennot Milanosta Rovaniemelle kiinnostivat

Suomea matkakohteena esitteleviä juttuja ilmestyi vuoden mittaan useita erityisesti päivälehtien makasiinityyppisissä oheislukemistoissa. Matkailulehti *Meridiani* julkaisi vuodenvaihteessa 180-sivuisen Suomi-erikoisnumeron, jossa esiteltiin kattavasti historiaa, kulttuuria, yhteiskuntaa, tuotantoelämää ja matkailuhoukutusia. Lehden mukana julkaistiin cd-levyllinen perinne- ja kansanmusiikkia. Suomi-numeron painos oli 95 000 ja kustantajan mukaan se oli otettu hyvin vastaan.

Finnair aloitti loppuvuodesta suorat lennot Milanosta Rovaniemelle, mikä poiki joulun alla Lapin elämysmatkailuun ja Joulupukkiin keskittyneitä juttuja niin painetussa sanassa kuin tv:ssä. RAI:n kolmoskanava oli hankkimassa Rovaniemen Joulupukkia aamulähetykseensä, mutta luopui ajatuksesta huomattuaan, että pukkeja oli jo tarjolla kaikissa vähänkin suuremmissa ostoskeskuksissa. Pahaksi onneksi Rovaniemi kärsi lumenpuutteesta joulukuun alussa, jolloin RAI:n tv-toimittaja lähetti sieltä uutisraportin, jossa kerrottiin jouluihmistenkin jo huolestuneen ilmastonmuutoksen tekemästä tepposesta.

Suomi jalkapallomaaksi

Suomi pääsi viimein Italiassa urheilumaiden kor-

keimpaan kastiin eli jalkapallomaaksi päätyessään samaan EM-karsintaryhmään Italian kanssa. Maaliskuussa Palermossa ja kesäkuussa Helsingissä pelatut karsintapelit saivat kaikista vuoden suomalaista-pahtumista ehdottomasti eniten palstatilaa, vaikka pelit päättyivätkin yllätyksettömästi Italian voittoihin. Jalkapallokansan vilpittömän kiitoksen Suomi sai pelatessaan viimeisellä karsintakerroksella tasan Walesin kanssa lahjoittaen sen myötä Italialle karsintalohkon voiton.

Hiihdon maailmanmestaruuskisoissa Val di Fiemmessä dopingista kiinnijäänyt suomalaishiihtäjä toi lehtiin takaisin Lahden MM-kisojen doping-jupakan ja sen seuraukset Suomen murtomaahiihdolle. Juttujen sävy oli varsin kriittinen ja niissä lainattiin Italian päävalmentajaa, jonka mukaan dopingista kiinni jäävät maat ovat aina samoja. Myönteistä kerrottavaa hiihdon puolelta tarjosi voitokas pujottelija **Kalle Palander**, vaikka samalla jättikin kilvoittelussa Italian pujottelutähden Giorgio Roccan useimmiten taakseen.

Kimi Räikkösen ajotaidot ja ”jäämiehen” järkähämättömyys on tuotu esille, mutta Michael Schumacherille vuodatetut ylistykset himmentävät toisten ajajien hyvätkin suoritukset. Schumacherin ja Ferrarin neljä vuotta jatkunut ylivoima on saanut italialaisetkin kommentaattorit kaipaamaan **Mika Häkkinen** aikaisia tiukkoja gladiaattorien taisteluita.

Itävalta

Suomi sai laajaa ja valtaosin hyvin myönteistä julkisuutta Itävallassa vuonna 2003. Aikaisempien vuosien tapaan päähuomio kohdistui Suomen yhteiskunnan menestystekijöihin: koulutusjärjestelmään ja kännykkäteollisuuteen. Suomen imago mallioppilaina ja Itävaltalle tärkeänä viiteryhmänä vahvistui.

Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomi oli yhtä hyvin esillä kuin Ruotsi ja enemmän kuin Norja ja Tanska. Myös tausta-artikkelien määrässä ja laadussa päihitettiin useimmat Euroopan maat. Tästä lie nee kiittäminen hyvin onnistuneita toimittajamatkoja, poliittisen vierailuvaihdon aktiivisuutta ja maailmanlaajuista Suomi-buumia, joka näkyy myös Itävallassa.

Suomen menestyminen erilaisissa kansainvälisissä tutkimuksissa sai runsaasti huomiota. Ei viikkoa ilman uutista, jossa Suomi ei olisi ollut milloin minäkään tilaston kärjessä. ”Suomi jälleen maailmanmestari”, otsikoi *Die Presse*. ”Suomessa paras vesi”, kertoi *Itävallan yleisradio*.

Silmiinpistävintä kirjoituksissa oli niiden ylistävä sävy ja lähes itseruoskintaa muistuttava vertailu Itävaltaan. ”Suomalaisilla on rautainen tahto menestyä, itävaltalaiset eivät pääse irti perinteistään”, kertoi ta-

louslehti *Trend* viiden sivun artikkelissa, jossa haastateltiin suurlähettiläs **Tom Grönbergiä**. Toinen kantava teema oli Suomen imagomuutos. Suomen katsottiin kumonneen kaikki kielteiset stereotyyppit ja muuttuneen sukupolvessa outsiderista insideriksi.

Huomiota herätti laajalevikkisen *Kurierin* koko sivun artikkeli, jossa Suomessa vierailut toimittaja kirjoitti ”Suomalaiset ovat vanhan Euroopan teknologisia ihmelapsia, taloudellisia mallioppilaita ja kaikin puolin hyveellisiä: tämä 5,2 miljoonan asukkaan kansa on rankattu kaikilla listoilla ykköseksi. Suomalaiset ovat uusi mallisukupolvi. Suomi on esimerkki sosiaalisesta innovaatioympäristöstä, jossa Nokia ja Linux kehittyivät muutamassa vuodessa maailmanluokan yrityksiksi. Suomi on esimerkki globaalista kilpailukyvästä ja hyvinvointivaltiosta. Suomea ihaillaan koko maailmassa.”

Suomalaiskoululaisten hyvät oppimistulokset pysyivät otsikoissa, kun Itävallassa pohdittiin maan oman koulujärjestelmän uudistamista. Yhtenäiskoulun puolustajat vetosivat Suomen esimerkkiin. Eteläisen Itävallan valtaalehti *Kleine Zeitung* julkaisi Suomen koulujärjestelmästä neliosaisen artikkelisarjan, jossa ihmettelyn ja ihailun aiheiksi nousivat ilmainen kouluruokailu, numerottomat todistukset ja opintotuki.

Koulutustason, kilpailukyvyn ja lahjomattomuuden lisäksi huomiota kiinnitettiin hyvinvointivaltion perinteisempiin saavutuksiin kuten tasa-arvoon ja sosiaaliturvaan. Suomen julkisen talouden ylijäämä ja tutkimusinvestointien osuus asetettiin toistuviksi esimerkeiksi. Uutena aluevaltauksena oli liikennepolitiikka, jossa Suomi oli vertailukohteena, olipa kysymys sitten liikenneturvallisuudesta, rautateiden yksityistämistä tai Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) sähköisistä lipuista.

Irak-gate

Suomen eduskuntavaalit uutisoitiin kattavasti kaikissa tiedotusvälineissä televisio mukaanlukien. *Itävallan tietotoimisto APA*, *yleisradio ORF:n* radiotoimitus ja useat lehdet välittivät Helsingistä ennakojuuttuja. Erityistä kiinnostusta herätti Suomen ensimmäinen naispuolinen pääministeri **Anneli Jäätteenmäki**, josta julkaistiin useita myönteiseen sävyyn kirjoitettuja henkilökuvaus. Pääministerin ero ja siihen johtaneet tapahtumat käsiteltiin asiallisesti, mutta ne saivat suhteellisen vähän palstatilaa varsinaisiin vaaleihin verrattuna. *Kurierin* etusivun kolumnissa arveltiin, että Irak-gate olisi painettu villaisella Itävallassa. Uudesta pääministeristä **Matti Vanhasesta** tehtiin nimitysuutisia ja muutamia henkilökuvaus.

Pienet keskenään

Suomalaispolitiikkojen vierailut Itävaltaan saivat

poikkeuksetta näkyvää julkisuutta. Pääministeri Vanhasen tapaaminen Itävallan liittokanslerin Wolfgang Schüsselin kanssa uutisoitiin näkyvästi koko sivun kuvan kera *Kurierissa*. *Die Presse* haastatteli ulkoministeri **Erkki Tuomiojaa**, kun Suomi toimi puheenjohtajana Wienissä järjestetyssä ydinkoekielto kokouksessa. Puhemies **Paavo Lipponen** oli suosittu haastateltava EU-kysymyksissä. Kiinnostusta herättivät myös Unmikin johtajan **Harri Holkerin** vierailut Wienissä.

Suomi esiteltiin Itävallan läheisenä liittolaisena Euroopan unionia koskevissa kirjoituksissa. Maiden yhteinen aloite hallitusten välisessä konferenssissa (HVK) sai paljon myönteistä julkisuutta: Itävallan katsottiin vihdoinkin päässeen oikeaan viiteryhmään liittoutuessaan hyvämaineisen Suomen kanssa. EU:n huippukokouskuvissa presidentti **Tarja Halonen** ja pääministeri **Matti Vanhanen** nähtiin neuvottelemassa yhdessä Itävallan liittokanslerin kanssa. ”Pienet keskenään”, otsikoi *Die Presse* ja kertoi pienten EU-maiden yrittävän heikentää suurten valtaa.

EU:n puolustusyhteistyötä koskeva Suomen kompromissiesitys sai laajaa julkisuutta ja synnytti keskusteluryöpyn Itävallan omasta liittoutumattomuudesta. Suomi pääsi aloitteellaan otsikoihin myös Itävallan luetuimmassa lehdessä *Kronen Zeitungissa*.

Itävaltalaiset turkisaktivistit Suomessa

Suomen saama kielteinen julkisuus oli vähäistä ja jäi satunnaisten yksittäisuutisten varaan. *Itävallan yleisradio ORF* lähetti dramaattisen tv-dokumentin suomalaisesta perheväkivallasta, joka myöhäisestä esittämisajankohdasta huolimatta herätti huomiota.

Suomessa toimineet itävaltalaiset turkisaktivistit saivat niukasti julkisuutta, vaikka turkistarhaus on kielletty Itävallassa. Pidätys kuitattiin pikku-uutisilla kaikissa sanomalehdissä. *Profil*-aikakauslehti julkaisi puolen sivun artikkelin, jossa aktivistit arvostelivat suomalaispoliisin toimintaa.

Aiempina vuosina kiinnostusta herättänyt Suomen ydinvoimapolitiikka oli vain vähän esillä. Synnä lienee se, että ydinvoimasta 1970-luvulla luopuneessa Itävallassa keskityttiin seuraamaan Keski- ja Itä-Euroopan voimaloita. Itävallan *yleisradio ORF* lähetti radio-ohjelman suomalaisten energiankäytöstä, talven ennätyspakkasista ja hallituksen toivomasta saunakiellosta. Suomen ydinvoimapäätöksen sanottiin ”törmänneen Euroopan laajuiseen paheksuntaan myös muiden kuin ympäristöaktivistien piirissä”.

Die Presse julkaisi asiallisen artikkelin maamiinoista. Suomi mainittiin ala-otsikossa ainoana EU-maana, joka ei ole liittynyt Ottawan sopimukseen.

Itävalta luottaa Nokiaan

Matkapuhelinjätti Nokiasta ilmestyi vuoden aikana

satoja artikkeleita. Suomalaisyhtiön ennusteet, osavuositarkastukset ja uutuustuotteet olivat taloussivujen vakioaineistoa. Markkinajohtajalle riitti palstatilaa, olipa kysymys sitten brändin arvosta tai johdon palkoista. Itävallan kuluttajat äänestivät Nokian maan luotetuimmaksi merkiksi. Pääjohtaja **Jorma Ollilan** Wienin vierailu ja tämän vastaanottama Josef Schumpeter -innovaatiopalkinto huomioitiin kaikissa lehdissä.

Pohjoismaiden pörssien ja umts-verkon ongelmista ilmestyi yksittäisiä kirjoituksia. Räjähdelevistä akuista sekä matkapuhelinten ja antennien aiheuttamasta sähkömagneettisesta säteilystä varoiteltiin muutamissa artikkeleissa.

Talouslehdissä kerrottiin suomalaisten yritystoimista ulkomailla. Erityisesti seurattiin Suomen metsä- ja paperiteollisuuden toimintaa. M-real investoi 85 miljoonaa euroa itävaltalaiseen paperitehtaaseen ja pääsi lehtien etusivuille.

Klassisesta rockiin

Kulttuurin saralla Suomi oli kohtuullisen hyvin esillä ottaen huomioon Wienin valtavan kulttuuritarjonnan. Itävallassa esiintyvät ja vierailevat suomalais-taiteilijat saivat säännöllisesti huomiota lehtien kulttuurisivuilla. Arvostelumenestys oli vaihteleva kriitikosta riippuen.

Eniten julkisuutta saivat Radion sinfoniaorkesterin, Lahden sinfoniaorkesterin ja Tapiola Sinfonietan tekemät vierailut. **Kaija Saariahon** orkesteriteos Orion sai Euroopan kantaesityksensä Wienissä ja loistavat arvostelut. Edustusto järjesti Itävalta-Suomiyhdistyksen 40-vuotisjuhlakonsertin, jossa kantaesityksensä sai Jean Sibeliuksen Wienissä säveltämä En

Maarit Kytöbarju

Kaija Saariahon orkesteriteos Orion sai Euroopan kantaesityksensä Wienissä.

Saga Septett. Itävallan yleisradion suorassa lähetyksessä kuultiin puolentoista tunnin ajan Lahden sinfoniaorkesterin kamarimuusikoita ja säveltäjä **Kalevi Ahoa**.

Itävallan yleisradion kulttuuriuutisissa nähtiin kaksi raporttia Helsingin juhlatuokailta. Sibelius-festivaali sai jälleen julkisuutta *Die Presse* -lehden vierailtua Lahdessa.

Pohjoismaiden edustustojen järjestämä elokuva-festivaali ja siellä esitetyt suomalaiselokuvat huomioitiin lehdistössä ja televisiossa. Wienin nuoriso- ja lastenelokuvajuhlilla esitetyt suomalaiselokuvat, Menolippu Mombasaan ja Näkymätön Elina, saivat hyvät arvostelut. Huomiota herätti ohjaaja **Aki Kaurismäen** kieltäytyminen osallistumasta Oscar-gaalaaan Irakin sodan takia.

Suomi lisäsi tunnettuuttaan erityisesti kevyen musiikin alalla. HIM ja Rasmus olivat eniten julkisuutta saaneita suomalaisbändejä. Molemmista yhtyeistä ilmestyi useita laajoja artikkeleita niin sanomakuin aikakauslehdissäkin.

Urheilulliset suomalaiset

Urheilijat toimivat Suomi-promootion eturintamassa edellisvuosien tapaan. Erityisesti hiihto- ja auto-urheilijat loivat mielikuvaa Suomesta ja suomalaisuudesta. Lehdistön suosikki oli Itävallassa harjoitteleva pujottelija **Kalle Palander**, "lentävä suomalainen, joka rakastaa Itävaltaa". Formula-ajaja **Kimi Räikköstä** kuvattiin lahjakkaaksi, mutta harvapuheiseksi jäämieheksi. Mäkihyppääjistä kiinnostähti on **Matti Nykänen**, jonka elämää seurataan tarkasti Itävallassa.

Matkailusivuilla Suomi näkyi jälleen valitettavan heikosti. Syynä tilanteeseen lienee se, ettei Matkailun edistämiskeskuksella ole Itävallassa omaa toimistoa. Jäänmurtaaja Sampo esiteltiin *Kurier*-liitteen kuvakollaasissa kahdeksan sivun verran. Saamelaiskulttuuri ja suomalaiset porot saivat edellisvuoden tapaan paljon julkisuutta suosituilla Salzburgin adventtimarkkinoilla.

Vapaa-ajan viettoon liittyvillä sivuilla Suomea ei juuri noteerata. Suomalaisten urheilullisuudesta, saunakulttuurista ja Itävallassa suositusta saunakävelystä ilmestyi yksittäisiä juttuja. Uutta oli suomalaisten sanojen ja sanontojen ilmestyminen itävaltalaislehtien sivuille ja otsikoihin. Kolme miljoonaa *Kronen Zeitungin* lukijaa oppivat **Kalle Palanderilta**, mitä "kalastaa kultaa" tarkoittaa.

Kreikka

Uutisointi Suomesta pysyi sekä määrällisesti että laadullisesti vuoden 2002 tasolla, ja myös aiheet pysyivät entisissä raameissaan. Uutisoinnin punaisena lankana kulki myönteinen ja monipuolinen Suomi-kuva. Vuonna 2003 huomiota saivat Suomen sisäpoliittiset tapahtumat, Nokia-vetoinen talous, Suomi-onnela tilastojen huippumaana sekä monipuoliset kulttuuritapahtumat, eikä Joulupukkia unohdettu tänäkään vuonna.

Median alkuvuotta hallitsi isännän ottein Kreikan EU-puheenjohtajuus. Epävirallisen Eurooppa-neuvoston liittymissopimuksen allekirjoitustilaisuus Eurooppa-konferenssin aikana televisioitiin suorana lähetyksenä, myös Suomen edustajien allekirjoitustapahtuma. Kesäkuun huippukokouksen suorassa tv-lähetyksessä kerrottiin puolestaan Suomen ensimmäisen naispääministerin **Anneli Jäätteenmäen** lyhyestä virkakaudesta ja todettiin pettyneenä, ettei Suomen odotettuina edustajina nähdäkään valitettavasti kahhta naista: presidenttiä ja pääministeriä.

Näkyvin Suomesta kertova poliittinen uutinen oli Kreikassakin Suomen eduskuntavaalit ja sen jälkimainingit. Heti vaalien jälkeen kirjoitettiin arvostavaan sävyyn Suomen ensimmäisestä naispääministeristä **Anneli Jäätteenmäestä** ja kerrottiin sosiaalidemokraattien vallan päättymisestä. Otsikot kuitenkin muuttuivat: ”Suomen politiikka kriisissä” kirjoitti konservatiivinen *Kathimerini*-lehti. Syynä oli Anneli Jäätteenmäen ero ja sen tuomat ongelmat Suomen ”rauhalliseen” poliittiseen elämään. Episodin jälkeisissä, sangen syvällisissäkin analyyseissä pohdittiin Jäätteenmäen Irak-kortin käyttöä ja **Paavo Lipposen** lausuntoja siitä, että Suomi tukisi amerikkalaista politiikkaa maassa, jossa enemmistö kansalaisista on Irakin sotaa vastaan sekä kuvailtiin melko tarkkaan Jäätteenmäen ja **Martti Mannisen** epäilyä kanssakäymisen kulkua.

Vahvojen naisten maa

Suomi noteerattiin myös vahvojen naisten maana. Naisten sijoittuminen korkeisiin virkoihin havaittiin useissa yhteyksissä. Kreikan EU-maiden liikenneministereille järjestämässä tapaamisessa huomioitiin ainoat naispuoliset liikenneministerit - Suomen ja Norjan. Artikkelissa EU:n keskisuurista yrityksistä ja naisten osallistumisesta EU:n tukiohjelmiaan yritysten perustamiseksi mainittiin, että suurin kysyntä tukiohjelmille on Suomessa, Kreikka hyvänä kakko-sena.

Euroopan unionia koskevassa uutisoinnissa Suomi profiloitui pienten maiden puolestapuhujaksi. *Eleftherotypia*-lehti uutisoi EU-maiden ”pienten kielten” konferenssissa, joka järjestettiin Olympiassa ja

osallistujien joukossa oli myös Suomi. Raskaan sarjan EU-uutisena kerrottiin **Paavo Lipposen** olevan ensimmäinen virallinen ehdokas EU-komission puheenjohtajan virkaan, myös Kreikan pääministeri Kostas Simitiksesta on liikkunut epävirallisia tietoja hänen ehdokkuudestaan samaan virkaan. Suomi nousi uudelleen poliittisiin otsikoihin Kreikan pääministerin Suomen vierailun yhteydessä, asiasta kirjoitti nykyistä sosialistista hallitusta lähellä oleva *Eleftherotypia*-lehti.

Suomi loisti useiden kansainvälisten ja EU-maiden vertailujen kärjessä, joissa samanaikaisesti Kreikka oli usein peränpitäjänä - hyvässä ja pahassa. Talousuutisointi oli hyvin Nokia-painotteista. Tunnettavuuteen ja laajaan markkinointiin saatiin lisä uutisia uusien puhelinmallien lanseerauksien yhteydessä, tuloksista ilmoitettaessa ja organisaatiomuutoksen yhteydessä.

Imerisia-talouslehden otsikoimassa ”Suomen ja Ruotsin pörssit menevät naimisiin” artikkelissa kerrottiin edellämainittujen maiden suunnitelmista yhdistää pörssit OM Hex:iksi. Samaisen lehden artikkelissa ”Työvoiman väheneminen ja hyvien työntekijöiden pitäminen töissä ja nuorien saaminen töihin” kerrottiin ”Finnish Business and Society” -verkosta, joka pyrkii löytämään ratkaisun tähän ongelmaan. Samainen lehti jatkoi Suomi-teemaansa sivun mittaisella artikkelilla **Pekka Himasen** suomalaisesta tietoyhteiskuntamallista. Talouslehdessä oli myös amerikkalaisista lähteistä lainattu artikkeli Suomen laista koskien lasten kännykkävalvontaa.

Suomalaiskasvot tulivat esille Thessalonikin Euroopan yritystulevaisuus -keskusteluissa, kun komissaari **Erkki Liikanen** analysoi yrittäjyyttä ja sitä, että vaikka yrittäjät ovat suosituimpia ja kunnioitetuimpia kuin koskaan, harvat siitä huolimatta haluavat yrittäjiksi. Pohdintaa aiheutti myös se, että harvat suuryritykset haluavat laajentua. Lääkkeeksi hän tarjosi keskisuurten yritysten tukemista työttömyyden välttämiseksi.

Suurlähettiläs **Ole Norrback** kirjoitti virkautumisensa alussa rakennusalan *Domisi&Kataskevastes* -lehden artikkelin puurakentamisesta Suomessa otsikolla ”Paluu luontoon”. Artikkelin muodosti kokonaisuuden kreikkalaisuomalaisen kauppakamarin hirsitalorakentamista ja suomalaista puuta koskevan artikkelin kanssa.

Laupeus, suomalainen lääke rikollisuuteen

Alkuvuodesta *To Vima* -lehti otsikoi ”Laupeus, suomalainen lääke rikollisuuteen”. Artikkelissa kysyttiin suomalaisilta, mitä valtion palvelua he ihailevat eniten. Vastaus oli: poliisi. Miltei ”luokattomassa” Suomessa kansalaiset uskovat instituutioihin. Suomessa on EU:n pienin määrä vankeja: 52 vankia 100 000

asukasta kohti. Suomessa on sekä avo- että suljettu- ja vankiloita. Vanginvartijat ovat pukeutuneet siviilivaatteisiinsa ja liikkuvat aseitta. Avovankiloissa on vieläkin rennompaa ja vapaita saa helposti. Perheellisille on erikoisasuntoja, joissa voi viettää puolison ja lasten kanssa tapauksesta riippuen jopa neljä päivää.

Ikoneja, oopperaa, jazzia

Valamon luostarin ikoneja esittelevä näyttely oli esillä Thessalonikissa Loutra Paradeisos -näyttelytiloissa. Näyttelyn avasivat Suomen kulttuuriministeri **Tanja Karpela** ja Kreikan kulttuuriministeri Evangelos Venizelos. Näyttely sai Thessalonikin alueella suuren suosion. Asiasta kirjoitti paikallislehdistö. Myös Ateenan Bysanttilaisessa ja kristillisessä museossa pidettiin ikoninäyttely, johon oli kerätty ikoneja Suomesta (Valamo), Kreikasta, Italiasta ja Espanjasta. Helsingin olympialaiset 50 vuotta -valokuvanäyttely Suomen 1952 olympiakisoista asetettiin esille Athens 2004 järjestelytoimikunnan konferenssikeskuksessa Ateenssa. Avajaisiin kutsuttiin kaikki elossa olevat kisoihin osallistuneet kreikkalaisurheilijat, jotka saapuivat paikalle paria urheilijaa lukuun ottamatta. Avajaistilaisuudessa urheilijoille luovutettiin olympianäyttelyn muistomitali ja tunnelma liikutti heidät lähes kyyneliini. Tilaisuudesta uutisoi *Metro*-lehti.

Suomi-musiikista nautittiin Kreikassa oopperasta jazzin kautta heavyyn. Tenori **Heikki Siukola** esiintyi kesäkuisessa oopperassa Samson ja Delilah legendaarisessa antiikin Herodus Atticus -teatterissa. Ääni oli arvostelujen mukaan mahtava ja esiintyminen vakuuttavaa. New Yorkissa asuva ja opettava suomalainen jazzlaulajatar **Sanni Orasmaa** esiintyi Thessalonikissa kolmena iltana sekä piti paikallisessa oppilaitoksessa luennon jazzista. Sekä laulu että luento saivat runsaasti myönteistä palautetta useissa Thessalonikin alueen lehdissä. Suomi-popin ystävät saivat nauttia koko kesän television musiikkikanavan sekä Ateenan kahviloiden taustamusiikkina soivasta Kwanin Shinesta, joka huipentui syksyiseen Kwanin konserttiin. Him huumaan etsittiin lääkettä MAD-TV:n ohjelmassa, jossa aiheena oli Himin fan club.

Kalamatan tanssifestivaaleilla esiintynyt **Tero Saarinen** sai ennennäkemätöntä huomiota Kreikan eri lehdissä, joissa kerrottiin Saarisen urasta ja taustasta. Hänen teostaan keuhuttiin jo ennen esitystä erittäin mielenkiintoiseksi. Esityksen kuvailussa kiiteltiin niin tanssin, valaistuksen kuin musiikinkin osuutta.

Mika Kaurismäen haastattelu oli luettavissa *Highlights*-kulttuurilehdessä. Päähuomiota eivät tällä kertaa vieneet jo kulttielokuvien maineeseen kohonneet Kaurismäen teokset, vaan hänen Oscar-tilaisuuden boikotointinsa vastalauseena Irakin sodalle. Suomi oli

mukana Thessalonikin 5. kansainvälisessä filmi- ja videotaiteilijoiden Panorama-tapahtumassa, josta kirjoitti *Eleftherotypia*. Samainen lehti kertoi Suomen osallistuneen myös Euroscreen 21 -tapahtumaan. Animaatiokoneen tekijät pääsivät esille vastaanotessaan erikoispalkinnon kansainvälisessä Prix Mobius -uusmediafestivaalissa

Johannes Angeloksen kreikannos ilmestyi

Suomen Ateenan Instituutissa työskentelevä Maria Martzoukou käänsi kreikaksi **Mika Waltarin** Johannes Angeloksen. Kirja sai palstatilaa sanomalehtien kulttuurisivuilla. Myös Mika Waltarin muuta kreikaksi käännettyä tuotantoa esiteltiin useissa lehdissä.

Urheilun tähdistä kirkkaimmin loisti jalkapalloilija **Joonas Kolkka**, Suomen lahja kreikkalaiselle jalkapalloilulle. Autoilu oli myös vuonna 2003 kreikkalaisten sydäntä lähellä. **Marcus Grönholmista** ja rallista kirjoitettiin koko vuoden eri lehdissä, kuten myös **Kimi Räikkösen** osakilpailujen voitoista, hyvästä menestyksestä ja mahdollisesta maailmanmestaruudesta Formula 1 -kisoissa.

Helle "vaivasi" Eurooppaa kesällä 2003 ja siitä riitti jopa Suomeen asti. Tätä ainutlaatuista luonnonoikkuu ihmettelivät monet kreikkalaiset sanomalehdet. *Eleftherotypia*-lehti uutisoi lämpötilojen olevan korkeimmat kymmeneen vuoteen ja *To Vima* -lehti hehkutti Utin eksoottisista lämpötiloista, jotka olivat nousseet jopa 30 asteeseen. *Kathimerini*-lehti puolestaan kertoi, että jos lämpötila kohoaa Suomessa yli 25 asteen, silloin puhutaan jo helteestä - ja nyt se raja on ylitetty. Kreikkalaiset tietänevät, että Joulupukki asuu Korvatunturilla - siitäkin huolimatta, että erään lehden palstoilla joulukuussa pohdittiin onko Joulupukki sittenkin kotoisin Rovaniemeltä vai peräti Vähän-Aasian Kesariasta. Lohdutusta epä tietoisuuteen toivat useat muut artikkelit Suomen joulusta, Napapiiristä ja Joulupukista. Joulun aikoihin esitettiin myös uusintana *ALPHA*-kanavan ohjelma Joulupukista - jossa yleisön suureksi helpotukseksi hänen kotipaikkansakin oli oikein.

Luxemburg

Suomen politiikkaa koskevat kirjoitukset ovat yleensä harvinaisia Luxemburgin lehdistössä. Poikkeuksen tekivät viime vuoden eduskuntavaalit ja pääministerin vaihdos, joista lehdet raportoivat etusivun uutisiin. Euroopan unionia koskevassa kirjoittelussa Suomi on profiloitunut aktiivisena pienten maiden puolestapuhujana. Suomen hyvä menestyminen kansainvälisissä ja EU-maiden välisissä eri alojen vertailuissa luo myönteistä Suomi-kuvaa. Suomalaiset kulttuuritapahtumat Luxemburgissa saivat hyvin

palstatilaa. Myös muilta osin on Suomen kulttuuria koskeva kirjoittelu jossain määrin lisääntynyt. Musiikki on parhaiten esillä. Kilpa-ajaja **Kimi Räikkönen** ja pujottelija **Kalle Palander** olivat tunnetuimmat suomalaiskasvot lehtien sivuilla. Jos vertailukohdaksi otetaan lähinnä muut Pohjoismaat, niin kulttuurin alalla Suomi sijoittunee kirjoittelun osalta kärkeen. Ruotsin viime vuoden poliittisten tapahtumien seurauksena sitä koskeva raportointi oli runsasta. Ruotsin yhteiskuntaa esitellään jossain määrin enemmän kuin Tanskan tai Suomen.

Eduskuntavaalien uutisoinnissa Suomen politiikan ei uskottu suuresti muuttuvan, olipa vaalivoittaja Suomen sosialidemokraattinen puolue (SDP) tai keskusta. Kaikki lehdet kiinnittivät huomiota naisten vahvaan asemaan suomalaisessa politiikassa ja otsikot viittasivatkin useimmiten **Anneli Jäätteenmäkeen** Suomen ensimmäisenä naispääministerinä. Jäätteenmäen ero "Irakgaten" seurauksena oli etusivun uutinen. Lehdet noteerasivat myös **Matti Vanhasen** nousun pääministeriksi kertoen lyhyesti tapahtumien taustat ja piirsivät Vanhasesta henkilökuvaa hieman värittömänä poliitikkona, paremminkin tekijänä kuin puhujana, EU-asioiden tuntijana, jalkaväkimiinojen puolustajana ja raivoraittiina.

Lehdet raportoivat **Harri Holkerin** nimittämisestä YK-väliaikaishallinnon johtoon Kosovossa. Euroopan unionia käsittelevässä kirjoittelussa Suomi profiloitui selvästi ns. Pienten maiden -ryhmään kuuluvana (puolustuspolitiikka, EU-instituutiot ja HVK yleensä) sekä edellisen laajentumiskierroksen suurimpana hyötyjänä - kiitos ennen liittymistä läpivieytyjen talous- ja rakenneuudistusten - itävaltalaisen Wifo-instituutin tekemään tutkimukseen viitaten. Suomen poliittisen ja talouselämän vahva tuki Ruotsin eurokannattajille huomioitiin myös Luxemburgin lehdistössä.

La Voix

Suomen taloutta koskeva uutisointi oli vahvasti Nokia-painotteista, mutta pikku-uutiset kertoivat myös Suomen bruttokansantuotteen kasvusta, työttömyysluvuista, huomattavimmista yrityskaupoista ja irtisanomisista. Luxemburgissa viime aikoina vuosittain järjestetyt Linux-päivät pitävät **Linus Torvaldsin** lehtien palstoilla.

Lehtien julkaisemat lukuisat kansainväliset ja EU-tilastot ja Suomen hyvä menestyminen vertailussa loivat myönteistä kuvaa suomalaisesta yhteiskunnasta myös Luxemburgissa.

Useimmat Luxemburgin lehdistössä julkaistut Suomea koskevat artikkelit liittyvät kulttuuriin. Lehdet uutisoivat hyvin suomalaiset kulttuuritapahtumat ja niistä kirjoitetut arvostelut ovat kautta linjan olleet suorastaan imartelevia.

Kuusisto ja Mikkola esillä

Musiikin puolella vuoden suomalaiset päätapahtumat Luxemburgissa olivat: "runollisen ja virtuoosin duon" **Jaakko Kuusiston** ja luxemburgilaisten jo hyvin tunteman **Laura Mikkolan** konsertti. Trio Töykeät puolestaan lumosi jo toistamiseen luxemburgilaisen yleisön konsertillaan. **Mikko Franckin** johtaman Belgian kansallisorkesterin Sibeliuksen ja Shostakovitshin musiikista koostunut konsertti oli kriitikon mielestä yksinkertaisesti "magnifique" ja orkesterille Mikko Franckin saaminen kapellimestarikseen varsinainen onnenpotku.

Savonlinnan oopperajuhlilla ja Chilen kansallisoopperan vierailusta juhlilla sekä **Karita Mattilan** "vertaansa vailla olevasta" Salome-roolisuorituksesta Pariisin Bastille-oopperassa kirjoitti laajalevikkisin *Luxemburger Wort* -lehti. *Lëtzerburger Land* esitteli kulttuurisivullaan **Einojuhani Rautavaara** Aleksis Kivi-oopperan levytyksen ja koko sivun artikkelina Alvar Aallon suunnitteleman La Villa Carré -talon Ranskassa.

Luxemburgissa asuvan tanssija-koreografi **Anu Sistosen** omien koreografioiden ilta Luxemburgin kaupunginteatterissa esiteltiin lehdistössä ennakkojutuun. Anu Sistosen haastattelu ja henkilökuvaja julkaistiin Tageblattissa ensi-illan jälkeen. RTL-televisio näytti kulttuuriohjelmassaan otteita tanssi-illan ohjelmasta. Toinen Luxemburgissa asuva suomalaistaiteilija, valokuvaaja **Miikka Heinonen**, oli vuoden mittaan useampaan kertaan esillä Luxemburgin mediassa.

Runsaasti artikkeleita julkaistiin **Jarkko Mikkolan** Hyppää pois ja **Juha Jokelan** Mobil Horror näytelmistä, jotka saivat ranskankieliset ensi-iltansa Luxemburgin Centaure-teatterissa.

Taiteilija **Kuutti Lavosen** näyttely Luxemburgissa onnistui hyvin ja sai erinomaiset arvostelut *Luxemburger Wort*'issa. Vuoden toinen suomalaisnäyttely oli Helsingin Kaupunginmuseon "Joulu Helsingissä" -näyttely, joka avattiin marraskuussa Luxemburgin kaupungin historiallisessa museossa. Näyttelyä ja suomalaista jouluperinnettä esiteltiin lehdistössä runsaasti ja näyttelyn ympärille museon järjestämät oheistapahtumat olivat menestys.

Luxemburgin huono menestys Pisa-tutkimuksessa puhuttaa edelleenkin ja tässä yhteydessä Suomen

menestys oli hyvin esillä edelleenkin asiaan liittyvässä kirjoittelussa.

Räikkönen, Palander ja Grönholm tunnetaan

Kilpa-ajaja **Kimi Räikkönen** on luxemburgilaisille varmaankin tunnetuin suomalaiskasvo lehtien palstoilla. Pujottelija **Kalle Palander** ja ralli-ajaja **Marcus Grönholm** seuraavat hyvin perässä. **Tommi Mäkisen** ilmoitus ralliuransa päättämisestä otettiin myös huomioon urheilusivuilla.

Suomesta matkailumaana kirjoitetaan hyvin vähän. Kesällä *La Voix* kirjoitti porojen hikoilevan ja Joulupukin sonnustautuneen Bermuda-shortseihin Lapin 30 asteen helteissä, joulun alla lehti esitteli talvista Rovaniemeä ja Joulumaata. Saunomisen maailmanmestaruuskisat eivät jääneet huomiotta Luxemburginkaan lehdistössä ja kännykänheittokilpailusta kertovan jutun otsikkona oli: Ovatko suomalaiset ihan hulluja?

RTL-televisionin lähinnä nuorille suunnatussa selviytymismatkailusarjassa kaksi nuorta luxemburgilaista lennätettiin eri puolille Eurooppaa, josta heidän tuli selviytyä takaisin Luxemburgiin 100 eurolla. Suomea koskevassa osuudessa heidät lennätettiin Rovaniemelle ja seitsemän päivän ajan lyhyissä jaksoissa näytettiin, kuinka he selvisivät rahaa juuri käyttämättä ensin Helsinkiin ja sieltä ruotsinlaivalle Turkuun. Suomen matkailua ajatellen anti oli varsin vähäinen. Filminpätkissä keskityttiin nimenomaan selviytymiseen, maisemat ja nähtävyydet jäivät näkemättä.

Portugali

Pienestä koostaan ja kaukaisesta sijainnistaan huolimatta Suomi sai kohtuullisen runsaasti palstatilaa vuonna 2003 portugalilaisten lehtien sivuilla. Uutisointi oli pääasiallisesti päivän polttavista aiheista, kuten Portugalin pääministerin José Maria Durão Barrosin vierailu Suomeen tammikuussa, **Anneli Jäätteenmäen** valinta pääministeriksi ja kesäkuussa tapahtunut ero sekä sitä seurannut hallitusvaihdos, HVK neuvottelut sekä M-Realin osallistuminen portugalilaisen paperiyhtiö Portucelin yksityistämiseen. Suomalaiset kulttuurin ammattilaiset olivat hyvin Portugalin mediassa esillä, erityisesti **Kimmo Pohjonen** sai loistavia arvosteluja portugalilaisilta musiikkikriitikoilta ja hänen esiintymisensä paikallisilla festivaaleilla huomioitiin.

Suomalaista "eksotiikkaa" kuvailtiin *Diário de Notíciasin* matkailuliitteessä ja *Públicon* saunasta kertovassa artikkelissa.

Portugalin johtavat päivälehdet *Diário de Notícias*, *Público* sekä *Diário Económico* huomioivat vuoden 2003

aikana tärkeimmät vierailut ja Suomessa tapahtuneet poliittiset käännteet, kuten eduskuntavaalit ja pääministerivaihdoksen.

Muun muassa Portugalin pääministerin José Maria Durão Barrosin Suomeen tammikuussa tekemää vierailua selostettiin valtalehdistön lyhyehköissä artikkeleissa, joissa lähinnä kuvailtiin vierailun tärkeimpiä syitä, kuten Euroopan unionin tulevaisuus kahden pienen maan näkökulmasta, sekä Portugalin pääministerin puheenvuoroa Suomen elinkeinoelämän edustajille Portugalista hyvänä sijoituskohteena.

Myös Suomen maaliskuiset eduskuntavaalit huomioitiin. "Ei kahta ilman kolmatta" kuului *Diário de Notíciasin* otsikko viitaten **Anneli Jäätteenmäen** valintaa pääministeriksi maahan, jossa nykyinen presidentti ja eduskunnan entinen puhemies olivat naisia. Tuoreen pääministerin ero ja **Matti Vanhasen** nimitys saivat melko vähän huomiota. Presidentti **Tarja Halosen** osallistuminen presidentti Jorge Sampai-
on kutsusta kuuden EU-valtion päämiehen epäviralliseen kokoukseen lokakuussa Arraiolosissa sai paljon julkisuutta.

M-Real, Patria, Nokia ja muut suomalaiset yhtiöt

Vuonna 2002 alkanut Portugalin suurimman selluja paperiyhtiön Portucel Soprocel Groupin yksityistäminen nosti suomalaisen M-Realin kevään ja kesän 2003 aikana lähes viikoittain lehtien otsikoihin. Suomalaisyhtiö sai kesän 2003 aikana huomattavasti kilpailijaansa, portugalilais-ranskalaista Cofina-Lectaa, enemmän palstatilaa.

Yksi Portugalin nykyisen hallituksen kalleimmista hankkeista ovat maan puolustusvoimille kaavailut uudet kalustohankinnat. Patrian panssaroituja kuljetusajoneuvoja koskevaa tarjousta uutisoitiin ta-
saisesti Portugalin lehdistössä vuoden 2003 aikana.

Muut suomalaiset yhtiöt ovat näkyvissä paikallisessa mediassa aika ajoin, kevään aikana kiinnostivat ainakin Nokian pääjohtajan **Jorma Ollilan** tulot, jotka olivat *Forbes*-talouslehden tekemän ja *Diário Económico*ssakin julkaistun listan mukaan Euroopan liikemaailman korkeimmat.

Suomi jälleen tilastojen kärjessä

Suomi näkyi edelleen Portugalin valtamediassa tilastojen kärjessä, Portugalin kuuluessa yhä Euroopan unionin loppusijoille. Huomio kiinnittyi muun muassa korruptiotilastoon, jossa Suomi oli listaykkönen ja Portugali Euroopan kolmanneksi korruptoitunein. Muita tilastoja olivat erityisesti taloudelliset tilastot, joissa niissäkin Suomi pääsi maailmanlaajuisesti kärkeen.

Portugalin vaikea taloudellinen tilanne on korostanut maiden välisiä eroja ja edesauttanut korkeata-

soisen, järjestäytyneen ja teknologisesti edistyneen kuvan syntymistä Suomesta.

Suomalainen kulttuuri sai valtamedian huomiota. Erityisesti suomalaiset musiikin ammattilaiset, laidasta laitaan, olivat esillä portugalilaisten päivälehtien sivuilla.

Viime aikoina suurta suosiota saavuttanut **Kimmo Pohjonen** oli menneen vuoden ehkä kehutuimpia. Uusi cd-levy sai loistoarvot *Públicon* viikonloppuliitteessä.

Säveltäjä **Kaija Saariahon**, kapellimestari **Tapio Tuomelan** sekä **Anssi Karttusen** esiintyminen Lissabonissa "In Extremis - Musiikkia Euroopan laidoilta" -tapahtumassa sai niin ikään paikallisen lehdistön kiinnostuksen. Tapahtuman tarkoituksena oli synnyttää yhteys kahden Euroopan laidoilla sijaitsevan maan modernin musiikin välille ja näin edistää tulevaisuudessa yhteistyötä. Tapahtumasta julkaistiin maan johtavissa lehdissä henkilökuvat suomalaisista artisteista sekä konserttien jälkeen niiden arvotelut.

Saunassa on riskinsä

Suomi kiinnosti vuonna 2003 myös matkailumaana, niin Joulupukin kuin suomalaisen kesän yöttömien öidenkin takia. *Público* julkaisi elokuussa pitkähkön selostuksen suomalaisesta saunasta, sen terapeuttisista vaikutuksista kuin myös siihen liittyvistä riskeistä. Artikkelissa kuvataan saunaa ja suomalaisten lähes fanaattista suhtautumista siihen. Mutta jos saunalla on terapeuttisia vaikutuksia, sisältyy siihen myös omat vaaransa, *Publico* varoittaa. Artikkelin varoitti erityisesti sydän- ja verenkiertosairauksista kärsiviä sekä saunan osuudesta sikiöiden epämuodostumisiin. Artikkelin neuvot yksityiskohtaisesti, miten oikeaoppisesti saunotaan.

Lukuisissa naisten- ja matkailulehdissä sekä *Diário de Notícias*- päivälehdessä julkaistiin matkailuaiheisia artikkeleita Suomesta. Kenties laajin oli juuri *Diário de Notíciasin* viisivuvinen artikkeli Suomesta ja sen tarjoamista matkailumahdollisuuksista. Suurimpana miinuksena portugalilaisille turisteille on yhä Suomen erittäin korkea hintataso muuhun ja etenkin Etelä-Eurooppaan verrattuna.

Ranska

Suomi oli myönteisesti esillä Ranskan mediassa kaikilla aloilla. Kilpailukyky, opetuksen taso, ikäohjelmat ja eläkeuudistus oli nostettu esiin esimerkkeinä. Suomi on luonnollinen osa Euroopan unionia. Kulttuuri-aiheisia kirjoituksia julkaistiin useita viikoittain. Suomen kannanotot EU:n perustuslakiluonnoksesta puhuttivat. Alvar Aallon tuotanto oli näyttävästi esillä samoin nykytanssi, klassinen- sekä nykymusiikki ja

trendiaiheiset artikkelit. Korkealaatuisia matkailujuttuja julkaistiin useassa lehdessä. Kilpa-ajaja **Kimi Räikkönen** pääsi otsikoihin ajettuaan hopeasijalle Formula 1:ssä sekä Suomen hiihtourheilu Lahden dopingtapausten jälkeen.

Suomen hallituksen ja pääministerin vaihto sekä **Anneli Jäätteenmäen** eroaminen jäi Ranskan mediassa vähäisen huomion kohteeksi. Hallituksen vaihtumisen yhteydessä naisvaltaisuus johtotasolla näkyy *Le Monden* mukaan myös hallituksessa, jossa on yhtä paljon naisia kuin miehiäkin. Lehden mukaan keskustan voitosta huolimatta hallitus on kallistunut vasempaan ja tulee pysymään entisen pääministerin vaikutuspiirissä. *Le Figaro* arvioi, että Irakvuoto tuotti Jäätteenmäelle voittoon tarvittavat muutamat äänet.

Pääministerin vaihtumisen *Le Monde* uutisoi otsikolla "Suomen uusi pääministeri **Matti Vanhanen** haluaa panna pisteen Irakgatelte". *Libération* kertoi Jäätteenmäen eron syyksi Irak-vuodon, jota hän oli käyttänyt menestyksellisesti hyväkseen vaalikampanjassaan.

Suomalaisten eristyksen pelko ihmetyttää

Le Monden Brysselin-kirjeenvaihtaja Arnaud Leparmentier tapasi Helsingissä pääministeri **Matti Vanhasen** hänen Pariisin-vierailunsa alla ja otsikoi artikkelinsa "Suomalaisten epäilyt Euroopasta laajentumisen kynnyksellä". Suomi pelkäsi joutuvansa eristyksiin laajenevassa Euroopassa. Tällaiset pelot saattavat lehden mukaan hämmästyttää, kun kyseessä on Euroopan mallioppilas. Onko Suomesta tullut euroskeptikko Itävallan tavoin vai ainoastaan huolestunut, kuten Luxemburg? Artikkelissa kerrottiin, että taloudellisesti Suomi on maailman kilpailukykyisin maa, jonka menestyksestä Nokia on hyvä esimerkki. Neuvostoliiton osuus viennistä oli suuri, mutta sen hajoamisen jälkeen Suomi koki ennen näkemättömän kukoistuksen, minkä ansiosta maa saattoi liittyä Emuun heti sen alkumetreillä. Suomen pelko joutua eristetyksi liittyy myös puolustukseen, lehti jatkoi ja selitti, miten Suomi ei enää kutsu itseään "puolueettomaksi, vaan liittoutumattomaksi" vuoden 1995 jälkeen. Kansalaisten kerrotaan yleisesti toivovan Euroopan antavan Suomelle turvallisuustakuita, kun taas puolustuksen asiantuntijat nojautuisivat Natoon. Suomessa ei ole ajankohtaista kansanäänestys sen paremmin Natosta kuin perustuslaistakaan.

Le Monden Tukholman-kirjeenvaihtaja raportoi huhtikuussa Suomen Nato-keskustelusta, jossa kysyttiin mitä Moskovassa ajatellaan, vaikka kysymys ei Neuvostoliiton romahdettua ole enää ajankohtainen. Suomen virallinen puolustuspoliittinen linja on, kuten Ruotsillakin, sotilaallinen liittoutumattomuus rauhanaikana ja puolueettomuus sodan aikana. Ar-

tikkelissa mainittiin keskustelun aloitteentekijäksi presidentti **Martti Ahtisaari**, joka kannattaa Suomen liittymistä Natoon. Naton pääsihteerin tammikuinen vierailu oli lehden mukaan seurausta alkaneesta keskustelusta.

Le Figaron ja *Le Monden* lisäksi Suomi oli *Libérationin* esillä perustuslakiluonnoksen esityksiä, kuten Euroopan presidentin valitsemista, vastustavana maana, sekä ns. Praha-ryhmään kuuluneena. *L'Express*-viikkolehdestä haastateltiin joulukuun huippukokouksen tiimoilta europarlamenttikko Jean-Louis Bourlangesia, jonka mukaan EU:n sisäiset erimielisyydet pahenivat Ruotsin, Itävallan ja Suomen liittyttyä unioniin: maitten motiivina oli pikemminkin kuulua unioniin kuin jäädä sen ulkopuolelle. Maitten puolueettomuusstatus poikkesi radikaalisti entisten jäsenmaiden turvallisuusstatuksesta, ja uudet maat toimivat erittäin varovaisesti institutionaalisissa kysymyksissä. *Libérationin* haastattelussa samaisen huippukokouksen jälkeen ulkoministeri Dominique de Villepin mainitsi mm. Suomen olevan Ranskan kannalla HVK:ssa turvallisuuspolitiikan alalla esimerkkinä siitä, ettei unioni ole jakautunut suuriin ja pieniin jäsenmailhin.

Mallioppilas noudattaa komission suositusta

Le Figaron Brysselin-kirjeenvaihtaja vieraili Suomessa ja kirjoitti marraskuussa Suomen yllättävästä muutoksesta suhtautumisessaan vakaussopimukseen ja Ranskan budjettivaikeuksiin. "Suomi on mallioppilas, joka lopulta taipuu noudattamaan komission suositusta. Todellinen myönnytys, jota Ranskassa ei edes osattu odottaa". Suomen ele osoittaa lehden mukaan, miten monet maat taipuivat vähä vähältä Ranskan kantaan.

Le Figaro kirjoitti kahteen otteeseen Nokiasta. Muiden alan yhtiöiden taistellessa kriisien kanssa, Nokia vain vahvistaa osaamistaan, lehti totesi. Jos umts:n lanseeraus on menestys, Nokia on vuoden kuluttua voittaja. Linux oli esillä useassa lehdessä. Viikkolehti *Le Point* julkaisi elokuussa kolmen sivun artikkelin otsikolla "Linux, Microsoftin painajainen", joka sisälsi myös **Linus Torvaldsin** henkilökuvan. *Libérationin* mukaan yhä useammat eurooppalaiset hallintoviranomaiset ovat valinneet Linuxin käyttöjärjestelmän. Ranskassa ensimmäiset käyttäjät olivat kulttuuriministeriössä." Microsoft on ryhtynyt suureen vastaiskuun. Se käyttää aseenaan sekä hintakilpailua että lobbausta muun muassa komissioon"

Suomen metsäteollisuus tähyää Venäjälle

Le Figaro julkaisi taloussivuillaan kokosivun artikkelin Suomen metsäteollisuuden kiinnostuksesta Venäjän metsiin otsikolla "Venäjän metsät saavat suoma-

laiset metsäteollisuuden johtajat unelmoimaan". Artikkelissa kerrottiin Chudovon kylässä sijaitsevista vuonna 1988 perustetusta paperitehtaasta, joka on ensimmäinen joint venture -yksikkö länsimaahan ja entisen Neuvostoliiton välillä ja on yksi harvoja esimerkkejä venäläisen ja eurooppalaisen yhtiön täydellisesti onnistuneesta yhteistyöstä. Koska suomalaisten omat hakkuut eivät riitä täyttämään tarvetta, he ovat kiinnostuneita Venäjän valtavista metsävaroista.

Artikkelin toisessa osassa haastateltiin Metsäliiton **Pertti Lainetta**. "Sata vuotta metsänhoitoa on edesauttanut meidät johtoasemaan Euroopassa". Lehti mainitsi suomalaisten paperi- ja paperikoneitehtaiden olevan Euroopan suurimmat ja määräävässä asemassa hintamarkkinoilla, sillä niillä ei ole kilpailijoita. Lehti siteeraa ulkomaalaista asiantuntijaa: "Metsä on suomalaisen kehityksen alku, joka pitkään oli maan ainoa voimavara, ja sen hyödyntämiseen palkattiin maan parhaat kyvyt. Sen ansioista mekaaninen ja korkea teknologia kehittyivät ja mahdollistivat Nokian menestyksen. Nyt teollisuus itse hyödyntää myymissään paperikoneissa korkeata teknologiaa." Lopuksi mainitaan UPM-Kymmeneen olevan maailman ykkösen sanomalehtipaperin alalla, ja että sen tarkoituksena on vallata Amerikan markkinat. "Vaikka amerikkalaisyhtiöt ovat suurempia, ne toimivat ainoastaan kotimarkkinoilla. Suomalaiset ovat ainoita maailmanlaajuisesti toimivia paperi- ja puualalla toimivia yhtiöitä."

Suomen sija kilpailukyvyyn maailman ykkösenä nousi lokakuussa usean lehden otsikoihin. *Les Echos* mainitsi uudet kriteerit, joiden mukaan indikaattorit mittaavat julkista tuhlausta julkisten menojen sijasta. Lehti siteeraa suomalaisjohtajia, joiden mukaan suurimmat vaikeudet ovat korkea verotus ja työvoiman liiallinen säännöstely. *Le Monden* mukaan Suomen edut olivat tehokas julkinen hallinto sekä korkea teknologian alat.

Ikäohjelmat, elinikäinen oppiminen ja eläkejärjestelmän uudistus

Ranskassa vallalla oleva sosiaalinen keskustelu on herättänyt median kiinnostuksen suomalaiseen yhteiskuntamalliin. Ikäohjelmat, elinikäinen oppiminen, eläkejärjestelmän uudistus ja Pisa-tutkimuksen kärkeen kuuluminen nostattivat aiheen esille. *Liberation* kirjoitti onnistuneesta ikäohjelmasta otsikolla "Suomalaiset seniorit, kansallinen asia". Artikkelissa kerrottiin myös uudesta vuoteen 2010 ulottuvasta kampanjasta. Myös television asiaohjelmissa mainittiin usein suomalainen malli esimerkkinä. *Le Monde* kirjoitti, että Suomella on unionin kunnianhimoisin ohjelma elinikäisestä oppimisesta. Ohjelman tarkoituksena on taata 330 000 työkäiselle vuonna 2007 mennessä ylioppilastutkinnon tasoinen koulutus. *Le Point-*

viikkolehti julkaisi elokuussa kaksisivuinen artikkelin otsikolla ”Suomi: tervetuloa maahan, josta koulupinnarit puuttuvat” Onnistumisen ansioksi toimittaja mainitsee luopumisen oppilaskarsinnasta sekä kaikenkattavan kunnallisen itsemääräämisoikeuden.

Suurilevikkinen televisiolehti *Télerama* otsikoi toukokuuta Suomea ”blondien tasavaltana”, ja kertoi presidentistä, pääministeristä ja hallituksen naisministeriteistä. Lisäksi lehti siteerasi presidentti **Tarja Halosta**: ”suomalaiset miehet voivat olla ylpeitä rohkeasta asenteestaan sukupuolten tasa-arvoon”. *Libération* kirjoitti kesäkuussa ”kännilaivoista” Tallinnan ja Helsingin välillä. Lehden mukaan virolaiset kutsuvat suomalaisia ”vodkaturisteiksi” tai ”nelijalkaisiksi ystäviksemme”.

TV5:n kautta ympäri maailmaa levinnyt viikoittainen ranskalainen *Thalassa*-ohjelma kertoi syyskuussa puolentoista tunnin ajan parhaaseen katseluaikaan Suomesta ja suomalaisten suhtautumisesta mereen. Ohjelma oli jaettu eri osioihin, joiden aiheita olivat Suomen ja Neuvostoliiton suhteet, Turun saaristolaiselämä, lohenpyynti Tornionjoella ja Venäjän keisareiden lomavietto. Ohjelmalla oli tavalista enemmän katselijoita eli 4,2 miljoonaa.

Alvar Aallon mestariteos myytävänä

Alvar Aalto, hänen tuotantonsa ja uransa olivat suuren huomion kohteena ranskalaislehdissä. Maaliskuussa *L'Express* -viikkolehti kirjoitti myytävänä olevasta Aallon suunnittelema taiteenharrastaja Louis Carrén perikunnan omistamasta talosta otsikolla ”Mestariteos myytävänä”. Lehden mukaan kyseessä on 1900-luvun arkkitehtuurin toteemi. Päättähuimaava hinta selittyy sillä, että talo on Alvar Aallon suunnittelema ja Aallon ainoa teos Ranskassa, ja että se on luokiteltu historiallisiin monumentteihin kuuluvaksi.

Karita Mattilan Châtelet-oopperassa esittämä Salome sai *Le Mondelta* erittäin hyvät arvostelut, ”suurenmoinen yllätys”. ”Voimistuva kaipaus, jota Mattila esiintymisellään välittää, sekä hänen upean raiakas äänensä saavat aikaan yhden koskettavimmista Salome-tulkinnosta”, *Libération* ylisti Mattilaa. ”Sukupolvensa hätkähdyttävien sopraano, joka esiintyy ilmiömäisesti”. Loistoarvosteluihin Mattila ylti myös Jenufa-oopperan pääosassa. *Le Figaro* oli häikäistynyt: Todellinen taiteilija ja näyttelijätär viimeistä piirtoa myöten, joka tulkitsee tuskaa tietyllä ylevyydellä”.

Le Monden musiikkitoimittaja vieraili kesällä Tammissaaren musiikkifestivaaleilla ja kirjoitti **Jukka-Pekka Sarasteen** Pelleas ja Melisandesta, joka toimittajan mukaan oli ”yksi kauneimmista esityksistä, joita olemme koskaan saaneet kuunnella”. Tammissaaren festivaalin puitteista toimittaja yhtyy Sarasteen teamukseen, että Suomi on musiikin suhteen maailman vähiten elitistinen maa.

Arto Paasilinnan Hurmaava joukkoitsemurha käännettiin ranskaksi ja otettiin näyttävästi esiin tiedotusvälineissä. Aiemmat seitsemän Ranskassa ilmestynyttä teosta ovat saavuttaneet suuren suosion. Sekä *Libération* että *Figaro* julkaisivat pitkän artikkelin Paasilinnasta, hänen teoksistaan, Suomesta ja suomalaisuudesta.

Kaikki kolme valtakunnallisesti suurinta lehteä, *Le Monde*, *Le Figaro* ja *Libération* uutisoivat kulttuurisivuillaan **Mika Kaurismäen** uudesta dokumentt elokuvasta ”Moro no Brasil”. *Le Monde* ja *Le Figaro* ylistävät Kaurismäen teosta, *Libérationin* arvostelut jäivät vaisummiksi.

Scènes-lehdessä oli **Tero Saarisen** henkilökuva. Hänen aikaansaannoksiaan sekä tanssijana että koreografina kehuttiin.

Matkailusta kirjoitettiin runsaasti

Matkailuartikkeleita julkaistiin entisten vuosien tapaan runsaasti. *Le Figaro Magazine* julkaisi syyskuussa näyttävän upeakuvaisen, kolmisivuinen matkailureportaasin ”Tsaarin jalanjälkiä seuraten”, joka sisälsi matkavinkkejä niille, jotka haluavat viettää lomaa Suomessa tsaarin tapaan. Lapin lumen puutteesta huolimatta Joulupukki oli runsaasti esillä useissa televisio- ja radio-ohjelmissa sekä *Le Figaron* matkailusivuilla.

Le Point julkaisi kilpa-ajaja **Kimi Räikkösen** henkilöprofiilin huhtikuussa. Suomessakin ilmestyvän *F1 Racing* -lehden ranskankielinen versio teki Räikkösestä kolmen aukeaman tarinan etusivun kuvalla, jossa kerrottiin ”lentävästä suomalaisesta”. Lehti käsitteli Räikkösen menestystarinaa varsin myönteiseen sävyyn. ”Tässä pojassa ei ole mitään erikoista lukuunottamatta hänen lahjakkuuttansa.”

Saksa

Suomi oli myös vuonna 2003 näkyvästi esillä saksalaisissa tiedotusvälineissä. Suorastaan ihailevaa kirjoittelu oli koulutuksen ja lahjomattomuuden aloilla. Suomen koulujärjestelmä kiinnosti eniten mediaa jo kolmatta vuotta peräkkäin. Poliitikassa eduskuntavaalit ja **Anneli Jäätteenmäen** nousu ja kaatuminen saivat laajaa julkisuutta erityisesti lehdissä. Arvovaltainen *Die Zeit* kirjoitti kielteisen artikkelin Supon roolista **Alpo Rusi** -tapauksessa ja myöhemmin ihailevan artikkelin Suomen talouskriisin ratkaisumalleista. Myös muita lehtiä kiinnostivat Suomen kriisistrategiat 1990-luvun alussa. **Elinan Sanan** kirja Luovutetut huomioitiin. Pääministeri **Matti Vanhanen** sai ennen Berliinin-vierailuaan runsaasti tilaa *Der Spiegel* -viikkolehdestä. Greenpeacen esille nostamat Suomen väitetyt aarniometsähakkuut huomioitiin, kuten myös päätös rakentaa uusi ydinvoii-

mala Olkiluotoon. Venäjän öljykuljetukset Itämerellä herättivät pelkoja. Kulttuuriaiheiset artikkelit musiikista, designista, tanssista ja kirjallisuudesta olivat päivittäisiä. Kulttuurin alueella Essenin valoviikoista, jossa Suomi oli teemamaa, tehtiin eniten juttuja.

Koulujärjestelmiä vertailevaa Pisa-tutkimusta koskeva keskustelu jatkui koko vuoden. Kaikki tärkeimmät tiedotusvälineet osallistuivat tähän satojen artikkeleiden ja radio- ja tv-ohjelmien kautta. Vuonna 2000 tehty tutkimus sai jatkoa, kun OECD julkaisi raportin, jossa mitattiin koululaisten oppimiskykyä viidessätoista OECD:n ulkopuolisessa maassa. Hongkong kipusi Suomen ja muiden kärkimaiden tasolle. Näin ollen Saksa putosi yhden sijan alemmaksi. Suurlähetystö järjesti lokakuussa yhteistyössä Suomi-instituutin kanssa suomalaisesta koulujärjestelmästä seminaarin, joka poiki monta lehtiartikkelia. Esimerkkinä mainittakoon sitoutumaton Berliinissä ilmestynyt *Der Tagesspiegel*, joka pohti, mitä vaikutuksia johdonmukaisilla koulutusinvestoinneilla on Suomessa ollut. Juttu esitteli ensin ongelman: Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena Suomi ajautui vaikeaan taloustilanteeseen. Valtionvelka moninkertaistui, ja työttömyys kasvoi. Seuraavaksi kerrottiin ratkaisu: raaka-aineiltaan vähävarainen Suomi investoi johdonmukaisesti koulutukseen ja korkeaan teknologiaan. Kaikki lapset käyvät yhteiskoulua, ja joka vuosi tutkitaan, mitä lapset ovat oppineet. Lapset oppivat vähintään kahta kieltä. Lopuksi juttu kertoi ratkaisun seuraukset: opiskelijoiden määrä on kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Ikäluokasta 60 prosenttia suorittaa ylioppilastutkinnon. Suomessa on asukasta kohden mitattuna enemmän tutkijoita kuin missään muussa maassa.

Tero Pajukallio

Koulujärjestelmiä vertailevaa Pisa-tutkimusta koskeva keskustelu jatkui koko vuoden.

Naiset johdossa Natoa vastaan

Suomen uusi hallitus ja **Anneli Jäätteenmäen** nousu Suomen ensimmäiseksi naispääministeriksi huomioitiin kaikissa valtakunnallisissa lehdissä. Monet lehdet pitivät Jäätteenmäkeä puoluettaan ajanmukaisempina ja noteerasivat myös että Suomea johtaa nyt kaksi naista, jotka ovat Suomen Nato-jäsenyyttä vastaan. Jäätteenmäen kaatuminen huomioitiin myös, se nimettiin "Irak-gateksi". Nato-kysymykset nousivat vuoden aikana säännöllisin väliajoin esille. Konservatiivinen *Frankfurter Allgemeine Zeitung* kirjoitti marraskuussa Suomen värikkäästä Nato-keskustelusta, jossa ulkoasianvaliokunnan puheenjohtaja **Lii-sa Jaakonsaari** on sitä mieltä, että "avioliitonomainen suhde on aika rekisteröidä". Presidentti **Tarja Halosen**, pääministeri **Matti Vanhasen** ja ulkoministeri **Erkki Tuomiojan** varovaisemmat kannat tuotiin myös esille. Saksalaista mediaa kiinnostivat myös Suomen kannat konventissa sekä HVK:ssa. Pääministeri Vanhanen sai joulukuussa *der Spiegel*issä runsaasti tilaa. Kysymys-vastaus-haastattelu otsikolla "Emme alistu uhkailuun" käsitteli mm. pienten maiden asemaa EU:ssa. **Harri Holkerin** nimittäminen Kosovon siviilihallinnon johtajaksi huomioitiin mediassa ja häntä haastateltiin muutamaan otteeseen eri lehdissä.

Die Zeit Alpo Rusin tapauksesta

Laatulehti *die Zeit* kirjoitti maaliskuussa ison artikkelin **Alpo Rusin** tapauksesta. "Kuin kylmässä sodassa" -otsikoidussa artikkelissa väitettiin, että Supo juonitteli Nato-ystävällistä kansanedustajaehdokasta Alpo Rusia vastaan. *Die Zeit* viittasi Suomen Pisa-menestykseen ja totesi, että Suomi on "kaikkivaltiaan salaisen poliisin soluttama näennäisoikeusvaltio". Artikkelin kiinnitettiin Suomessa huomiota, mutta muu media Saksassa ei reagoinut tai jatkanut aiheesta kirjoittelua. *Die Zeit* kirjoitti myöhemmin erittäin myönteisen artikkelin Suomen uudistuspolitiikasta 90-luvun taloudellisen laman tainnuttamiseksi. Ison kiitoksen lehti antoi silloiselle pääministeri **Paavo Lipposelle** koska tämä ymmärsi ay-liikkeen merkityksen uudistusprosessissa.

Der Spiegel-viikkolehti kiinnitti ensimmäisenä saksalaislehtenä huomiota **Elina Sanan** teokseen Luovutetut. Puolen sivun mittaisessa artikkelissa kerrottiin asiantuntijakomissiosta, "jonka tehtävänä on tutkia suomalaisviranomaisien natsisotkuja". Myös *Frankfurter Allgemeine Zeitung* ja *Süddeutsche Zeitung* kirjoittivat Sanan kirjasta, mutta ilmeisesti Suomen nopea päätös tutkituttaa asia hyydytti kirjoittelun.

Der Spiegel ja Saksan johtava televisiokanava ARD kertoivat venäläisistä öljykuljetuksista Itämerellä yksipohjaisilla tankkereilla. Ekokatastrofista huolestuneet raportit kiinnittivät Saksan huomion asiaan, ja tv-reportterin matka jäänmurtaajalla Itämerellä

kuvainnollisesti asiaa tehokkaasti. ARD kävi myöhemmin Lapissa Greenpeacen mukana ja raportoi väite-tyistä aarniometsähakkuista. Saksan Greenpeacen Suomen metsähallitusta vastaan kohdistetusta kampanjasta on kirjoitettu silloin tällöin, mutta ei suuresti. Sen sijaan Suomen uusi ydinvoimalaprojekti sai runsaasti huomiota loppuvuodesta. Kiinnostus joh- tui erityisesti siitä, että saksalainen Siemens oli jät- tänyt osaurakasta tarjouksen.

Suomi teemana Essenin valoviikoilla

Ruhrin alueen media seurasi laajasti Essenin valo- viikkojen tapahtumia. Suomi oli perinteisten, 10 viik- koa kestäneiden viikkojen teemamaa. Suurlähetys- tön yhteistyössä Essenin kaupungin ja muiden Sak- san suomitahojen kanssa järjestämät valoviikot päät- tyivät Essenin Aalto-teatterissa järjestettyyn konsert- tiin jossa esiintyivät Tampereen sinfonikot **John Stor- gårdin** johdolla, solistina **Riikka Hakola**.

Jos musiikissa järjestettäisiin kansainvälinen Pisa-tutkimus, päihittäisivät suomalaislapset saksa-

laiset lapset jälleen kerran, uskoi Berliinin suurin päivälehti *Berliner Zeitung*. Vasemmistoliberaali lehti ihasteli suomalaista musiikkielämää ja leikitteli aja- tuksella ”musiikin Pisa-tutkimuksesta”. Suomi näyt- täytyy musiikkikasvatuksen luvattuna maana, jossa kaikille halukkaille lapsille pyritään takaamaan mu- siikkikoulutus ja jossa päättäjät suhtautuvat musiik- kiin myönteisesti. Klassisen musiikin alueella eniten palstatilaa keräsi kapellimestari **Jukka-Pekka Saras- te**, joka johti SWR:n sinfoniaorkesteria muun muasa Berliinissä. Kapellimestari **Mikko Franck** johti puo- lestaan Münchenissä Baijerin valtionorkesteria ja sai palstatilaa Münchenissä ilmestyvässä valtakunnal- lisessa *Süddeutsche Zeitungissa*. Artikkelin mukaan Franck säteili itsevarmuutta ja valtasi Münchenin kansallisteatterin elinvoimaisesti. Kapellimestarin ja Baijerin valtionorkesterin kohtaamisessa oli paljon sympatiaa.

Suomen musiikillinen maailmanmenestys nojaa lehtikirjoitusten mukaan tiheään musiikkiopistojen ja konservatorioiden verkostoon, joka pyrkii takaa- maan musiikkikoulutuksen kaikille halukkaille. Mu-

Peter Wieler

Suomi teemana Essenin valoviikoilla.

siikkikoulujen lukukausimaksuja pidetään vaatimatonta: maaseudulla vuosi maksaa vain noin 300 euroa, kaupungeissa 800 euroa. Lisäksi todettiin, että vain demokraattinen yhteiskunnallinen perusta voi tehdä näin rikkaan musiikkielämän mahdolliseksi.

The Rasmus jatkoivat Saksan-valloitustaan

The Rasmus jatkoivat vahvasti Saksan-valloitustaan ja sai tasaisesti huomiota mediassa. The Rasmus täytti yli kolme tuhatta katsojaa vetävän berliiniläisareenan kahteen otteeseen ja osoitti olevansa yksi Saksan tämän vuoden suosituimmista rockyhtyeistä. Myös muu suomalainen musiikki oli hyvin edustettuna: Darmstadtissa esiintynyt muusikko **Kimmo Pohjonen** sai kehuja valtakunnalliselta *Frankfurter Rundschau*ltä, lokakuussa Saksan-kiertueella ollut taiteilija **Mauri Antero Numminen** edisti suomalaista tangokulttuuria Hannoverissa ilmestyvän *Hannoversche Allgemeine Zeitungin* sivuilla ja Leverkusenin jazzpäivillä nähty suomalainen jazzyhtye Trio Töykeiden arvio - "Helsinkiläiskoiraat soittavat varsin herkkäviereisesti ja vapautuneesti" - pääsi *Düsseldorfin* ilmestyvän *Rheinische Postin* otsikoihin. *Frankfurter Rundschau* mukaan haitarinsoittaja Kimmo Pohjonen on "avantgardisti, joka asettaa instrumenttinsa (haitari) aivan uusiin mittasuhteisiin ja määrittelee sen uudelleen".

Suomalainen kulttuuri näkyi myös yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa. Marraskuuta Berliinin taideteollisessa museossa (Kunstgewerbemuseum) avattiin "Scandinavian Design – Beyond the Myth" -kiertonäyttely, joka juhlistaa pohjoismaisen designin – tai tarkemmin ottaen "pohjoismainen design" - käsitteen ja -myytin – 50-vuotista taivalta. Näyttely on Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittama. Berliinistä kiertueensa aloittanut näyttely noteerattiin useissa saksalaislehdissä. *Berliner Zeitungin* mu-

kaan näyttely pyrkii korjaamaan vanhaa kaavoihin kangistunutta kuvaa pohjoismaisesta muotoilusta. Lehti olisi kuitenkin toivonut näyttelyn esineistä tarkempaa tietoa, jotta pohjoismaisen designin väitetty heterogeenisuus olisi tullut paremmin esiin. *Frankfurter Allgemeine Zeitungin* arvostelija ihastui erityisesti lasten käyttöön tarkoitettuihin "lumoaviin tuotteisiin". Myös suomalaisen **Ilkka Suppasen** "Sofa Flying Carpetia" samainen arvostelija piti kiehtovana.

Suomalaista kirjallisuutta käännetään paljon saksaksi. Vuonna 2003 esillä oli ennen kaikkea **Leena Lehtolainen**. Helsingin Kaupunginteatterin Tanssiryhmä tanssi Leipzigin euro-scene-festivaalien avajaisissa marraskuussa festivaaliyleisön komeasti tainnoksiin. Energinen suomalaisryhmä otettiin festivaaleilla hyvin vastaan, ja sen Sydämen äly -esitys ("Intelligence of the Heart") sai saksalaismedialta hyvät arvosanat. *Die Welt* noteerasi Suomen Berliininsuurlähetystön järjestämän tangoillan. "Suomi tangouumassa" -jutun mukaan Suomen edustajat järjestivät lähetystön tiloissa "häkellyttävän" tanssi-ilan. Vieras luulee, että Euroopan pohjoinen onkin vaihtunut Amerikan eteläksi. Suomalainen tango vaikuttaa vieraan mielestä espanjalais-amerikkalaiselta.

Suurlähettiläs **Leif Fagernäs** oli tänäkin vuonna suosittu haastateltava. Ehkä laajin yksittäinen ohjelma, johon Fagernäs osallistui, oli Berliinin ja Brandenburgin alueella lähetettävän erittäin laadukkaan radioaseman Inforadion tunnin pituinen ohjelma Suomesta. Ohjelmassa käsiteltiin lähinnä yhteiskunnallisia teemoja. **Aki Kaurismäki**, **Linus Torvalds** ja **Kimi Räikkönen** esiintyivät säännöllisesti Saksan mediassa. Kaurismäen päätöstä olla osallistumatta Oscar-juhlallisuuksiin Yhdysvaltain Irak-politiikan takia uutisoitiin lähes kaikissa lehdissä myönteisesti.

Muu Eurooppa

Bulgaria

Bulgarian päälehdet julkaisivat vuoden 2003 aikana parisensataa Suomea koskevaa artikkelia. Suomen high tech -teollisuus ja Nokia, sekä suomalaiset urheilijat **Kimi Räikkösestä Kalle Palanderiin** olivat keskeisen huomion kohteena. Tasavallan presidentin **Tarja Halosen** vierailu ja sen yhteydessä Suomen talous ja yhteiskunta olivat näkyvästi esillä. Korruptiion vähäisyys, Suomen talous ja sen kilpailukykyä koskevat kansainväliset vertailut antoivat Suomesta myönteistä kuvaa. Kesän pääministerivaihdos, Suomen EU-kokemukset, Nato-keskustelu ja bulgarialaiset laittomat maahanpyrkijät Suomessa olivat myös lehtien aiheina. Kulttuurin alalta mediassa olivat esillä uusi Kalevala-käännös sekä **Aki Kaurismäen** elokuvat.

Vaikka korkea teknologia ja Nokia samoin kuin urheilu-uutiset veivät valtaosan palstatilasta, tilaa jäi myös muille Suomea esitteleville katsauksille. Huomion kohteina olivat Suomen EU-kokemukset, Suomessa käytävä Nato-keskustelu, bulgarialaiset laittomat maahantulijat Suomessa, Suomen sisäpoliittiset tapahtumat pääministeri **Anneli Jäätteenmäen** eron yhteydessä ja Suomen matkailua esittelevät katsaukset. Tasavallan presidentin helmikuussa Bulgariaan tekemä valtiovierailu sai laajaa huomiota. Itsenäisyyspäivän johdosta ilmestyi useampikin Suomea koskeva artikkeli.

Nokiaa on esitelty Bulgarian lehdistössä runsaasti. Yhtiön uusiin teknologisiin ratkaisuihin (nopeutettu tiedonsiirto, WCDMA-verkosto, push-to-talk -ominaisuus, parannetut näytöt, kameraominaisuudet) kiinnitettiin huomiota ja niitä verrattiin kilpailijoiden vastaaviin ratkaisuihin. Vuoden menestystuotteena pidettiin erityisesti yhtiön N-Gage-pelilaitetta, jota esiteltiin useammassakin artikkelissa. Erikoismallit, kuten 7600-malli tai Vertu-puhelin, olivat huomion kohteena.

Nokian aktiviteetteja Bulgariassa seurattiin ja sen järjestämä musiikkikilpailu sai huomiota lehdissä. Pääjohtaja **Jorma Ollilaa** ja hänen osuuttaan yhtiön kehittämisessä käsiteltiin 24 *Chasa* -lehden lokakuussa julkaistussa artikkelissa otsakkeella "Kannettavien puhelinten kuningas". Yhtiön Bulgariassa rakentamaa Tetra-viranomaisverkostoa käsiteltiin useammassakin katsauksessa.

Linux-järjestelmästä ja sen kehittäjästä **Linus Torvaldista** julkaistiin useampikin katsaus ja Bulgariassa tunnetun Benefon-yhtiön tila on ollut esillä parisatoissa artikkelissa.

Räikkönen ja Palander urheiluotsikoissa

Mitattaessa suomalaisten teemojen maan lehdistössä saamaa palstatilaa toisella tilalla Nokian ja korkean teknologian jälkeen on urheilu. **Kimi Räikkönen** on lehdistössä julkaistujen esittelyjen ja kuvien perusteella näkyvin suomalainen eivätkä pujottelija **Kalle Palander** tai kilpa-ajaja **Marcus Grönholm** jää hänestä paljoa jälkeen. Kimi Räikkönen nähdään nuorena, jo menestyneenä tulevaisuuden lupauksena. Yleissävy kirjoituksissa oli myönteinen ja ihaileva -lukuunottamatta paria kirjoitusta, joissa mahdollisesti kilpailijoiden innoittamia ulkomaisia kirjoituksia lainaten Räikkönen esitellään "katastrofien kuninkaana". Näiden lievästi ilkeiden uutisten vastapainona oli Räikkösen runsas esiintyminen lehtien kuvamateriaalissa.

Keskeiset lehdet huomioivat tasavallan presidentti **Tarja Halosen** helmikuussa Bulgariaan tekemän vierailun näkyvästi presidentti Halosen etukäteishaastattelujen, vierailua koskevien selostusten ja Suomea koskevan aineiston muodossa. Keskeisiksi kiinnostuksen kohteiksi muodostuivat Suomen taloudellinen menestys, naisten asema Suomessa sekä energia- ja erityisesti ydinvoimakysymykset. Suomen EU-kokemukset ja niiden mahdollinen soveltaminen Bulgariassa saivat huomiota. Kahdenkeskisiä kaupallisia suhteita koskevissa kirjoituksissa esitettiin myös kritiikkiä Bulgarian ainakin yhden lehden vanhentuneena ja tehottomana pitämään tapaan edistää maan kauppasuhteita muiden maiden ja nimenomaan Suomen kanssa.

Suomen politiikkaa Jäätteenmäestä Nato-keskusteluun

Anneli Jäätteenmäen nousu pääministeriksi huomiointiin bulgarialaisessa lehdistössä. Useampikin lehti painotti naisten suurta osuutta maan johtavilla paikoilla erään lehden todetessa Suomen saatua naispääministerin sen olevan "kahden naisen komennossa". Jäätteenmäen eroa ei kommentoitu.

Bulgarian Nato-jäsenyys toteutuu keväällä 2004 ja median mielenkiinto muiden maiden Nato-suhdetta ja -keskustelua kohtaan on luonnollinen. Suomen Nato-keskustelua ei kuitenkaan erityisemmin seurattu.

Puolustusministeri **Jan-Erik Enestamin** huhtikuussa Bulgariaan tekemän vierailun yhteydessä lehdet julkaisivat selostuksia Suomen puolustusjärjestelmästä. Tässä, kuten tasavallan presidentin vierailun yhteydessä, huomiota sai osakseen Suomen ja

Bulgarian historiallinen yhtymäkohta - suomalaisten sotilaiden osallistuminen Bulgarian vapauttamiseen turkkilaisvallasta vuosina 1887-88.

Yksittäisiä uutisia Suomesta julkaistiin teemojen liikkua Suomen hintatason kalleudesta maan tehokkaana nähtyyn liikennevalvontaan ja Suomen poikkeuksellisiin sääoloihin kesällä 2003. Vuoden alussa Suomeen saapuneita laittomia maahanpyrkijöitä käsiteltiin useammassakin lehtiartikkelissa.

Suomi oli myönteisesti esillä lehtien julkaistessa kansainvälisiä vertailuja elintason, palkkoihin, korruption vähäisyyteen, kilpailukykyyn, ja maan velkaantuneisuuteen liittyen. Suomen ensimmäinen tila maailmassa korruption puuttumisen ja maan kilpailukykyyn osalta on pantu merkille useassakin katsuksessa.

Suurlähetystö oli vuoden mittaan useaan otteeseen lehtien palstoilla. Maaliskuussa suurlähetystön myötävaikutuksella järjestetty energiaseminaari sai palstatilaa muutamassa lehdessä, samoin lokakuussa järjestetty EU-rahastojen käyttöä koskenut suomalainen luennoitsijavierailu. Suurlähettiläs **Taisto Tolvanen** on näkynyt julkisuudessa EU- sekä pohjoismaisten tapahtumien yhteydessä. Joulukuussa lehdet noteerasivat suurlähettilään lupauksen auttaa EU-informaatiokeskuksen perustamisessa Kustendilin kaupunkiin, kun taas marraskuussa Blagoevgradin kaupunkiin tehdyn vierailun anti oli selostus bulgarialaisten viinien suosiosta Suomessa. Paikallisissa lehdissä oli uutisia Suomen Lomin romaanikeskukselle antamasta avustuksesta ja suurlähettilään käynnistä kaupungissa tämän tiimoilta. Valta-kunnallinen romanilehti julkaisi uutisen suurlähetystön edustajan läsnäolosta romanien kulttuuritapahtumassa.

Kulttuuria Kalevalasta Kaurismäkeen

Kalevalan uusintapainos pantiin merkille useamman lehtiartikkelin muodossa. Standart-lehden julkaisemassa kommentissa korostettiin Kalevalan tutkimisen ja tuntemuksen merkitystä rikkaan ja vanhan kansanrunouden omaavassa Bulgariassa.

Suurlähetystön myötävaikutettua suomalaisten ja erityisesti **Aki Kaurismäen** filmien osallistumiseen Sofiassa järjestettyihin elokuvafestivaaleihin lehdet julkaisivat arvioita nimenomaan Kaurismäen filmeistä. Mies vailla menneisyyttä -filmiä luonnehdittiin eräässä lehtiartikkelissa ”korkeimman karaatin elokuvaksi”; eräs taidelehti julkaisi myötäiletyt analyysin Kaurismäen tuotannosta ja eräs toinen hänen haastattelunsa.

Kun julkaistuihin noin 200 Suomea koskevaan lehtiartikkeliin, katsaukseen ja uutiseen lisätään eri televisiokanavien muun muassa tasavallan presidentin vierailun ja Suomen itsenäisyyspäivän johdosta esittämän uutis- ja filmimateriaalin, voidaan todeta

Suomen olleen näkyvästikin esillä maan mediassa vuonna 2003. Useita puolia Suomen taloudellisesta, yhteiskunnallisesta ja kulttuurielämästä käsiteltiin, mutta yhtenäisestä ja syvällisemmästä maamme asioiden seuraamisesta ei voida puhua. Suomi on yhtä aikaa tunnettu ja tuntematon.

Kroatia

Suurimmat Suomea koskevat yksittäiset mediatapahtumat vuonna 2003 liittyivät **Elisabeth Rehnin** maaliskuuseen Zagrebin vierailuun sekä lokakuussa Zagrebissa esillä olleeseen Fennia Prize -muotoilunäytelyyn sekä samaan aikaan kaupungissa konserttoineisiin NEBO-maailmanmusiikkifestivaalin suomalaisiin pääesiintyjiin. Samoin lokakuulle ajoittunutta Kroatian presidentin Suomen vierailua seurasivat maan kaikki tiedotusvälineet, ja useissa yhteyksissä Suomi mainittiin hyvänä mallimaana asukasluvultaan jotakuinkin samankokoiselle Kroatialle.

Elisabeth Rehnin vierailu Zagrebiin herätti runsaasti kiinnostusta Kroatian mediassa. Rehn vieraili Zagrebissa kahdessa eri ominaisuudessa: YK:n naisten kehitysrahaston Unifemin itsenäisenä asiantuntijana ja vakaussopimuksen ykköstyöpöydän uutena puheenjohtajana. Unifem-raportin ”Women, War and Peace” esittelytilaisuus sai runsaasti huomiota, ja Rehnin lausetta ”Woman’s body is used as a battle field in the war” lainattiin useissa yhteyksissä. Vierailun aikana Rehn antoi lisäksi useita erillishaastatteluja päivä- ja aikakauslehdille, tv:lle, radiolle sekä yhdelle naistenlehdelle.

Kaikki Kroatian johtavat päivälehdet, verkkoviestimet sekä television pääuutislähetys kertoivat maan presidentin Stjepan Mesicin lokakuusesta Suomen vierailusta. Uutisissa kerrottiin Mesicin tapaamisista presidentti **Tarja Halosen** ja pääministeri **Matti Vanhasen** kanssa. Presidentin kerrottin todenneen suomalaisisännilleen, että hän toivoo Kaakkois-Euroopan ”skandinavisoitusta” eli samanlaista alueyhteistyötä, mihin Pohjoismaat ovat keskenään pystyneet.

Koska Kroatian painettu media keskittyi suurilta osin kotimaan asioiden uutisointiin, ei Suomen poliittisia tapahtumia seurata aktiivisesti. Näin ollen maaliskuun eduskuntavaalitkin jäivät varsin vähälle huomiolle. Uudesta naispääministeristä **Anneli Jäätteenmäestä** toki kirjoitettiin, mutta pääministerin ero tehtävästään kuitattiin vain pienillä, muutamman rivin uutisilla. Kosovon väliaikaishallinnon johtajan **Harri Holkerin** nimi taas mainittiin lähes kaikissa Kosovoon liittyneissä artikkeleissa, mutta niin Holkerista kuin Kosovon tilanteesta yleensäkin kirjoitettiin varsin vähän. Suurlähettiläs **Ilpo Mannisen** keväällä tekemät maakuntamatkat ja yritysvierailut Splitiin, Pulaan ja Rijekaan sen sijaan uutisoitiin nä-

kyvästi paikallisissa lehdissä.

Uutistoimisto HINA julkaisi marraskuussa uutisen **Elinan Sanan** Luovutetut-kirjaan pohjautuvasta paljastuksesta, jonka mukaan Suomi olisi toisen maailmansodan aikana luovuttanut natsi-Saksalle liki kolme tuhatta vankia. Tästä kirjoitettiin muutama pikku-uutinen tiedotusvälineissä.

Lokakuun ”Suomi-isku”: Muotoilua ja musiikkia

Lokakuussa 2003 Suomi näkyi monipuolisesti ja lähes päivittäin Kroatian mediassa. Fennia Prize 2003 -teollisuusmuotoilunäyttely, joka tuotiin Zagrebiin Design Forum Finlandin, Suomen Zagrebin suurlähetystön sekä Kroatian tiede- ja taideakatemiaan kuuluvan Gliptoteka-museon yhteistyön tuloksena, tuotti useita artikkeleita lehtiin ja näyttelystä kerrottiin ainakin viidessä eri tv-ohjelmassa. Näyttelyn tuloa Zagrebiin pohjustettiin korkeatasoisen arkkitehtuuri- ja kulttuurilehden *Oriksen* syyskuun numerossa, joka omisti kaksi artikkelia suomalaiselle muotoilulle.

Suomalainen design tuli hyvin esille myös sisustusalan *Elle Dekor* -lehdessä, jossa oli kesällä kahdeksansivuinen, suurilla värikuvilla kuvitettu artikkeli suomalaisen arkkitehdin ja tämän puolison Unijen saarella Kroatiaassa sijaitsevasta talosta. Lehden samassa numerossa oli myös henkilökuva Marimekon edesmenneestä suunnittelijasta Maija Isolasta.

Zagrebin maailmanmusiikkifestivaali NEBO, jonka pääesiintyjinä olivat suomalaiset Gjallarhorn, Spontaani Vire, Markku Lepistö Band ja **Pauliina Lerche**, järjestettiin lokakuussa. Tilaisuudesta sekä konserteista syntyi useita radio- ja tv-haastatteluja sekä lehtijuttuja.

Fennia Prize -näyttelyyn ja NEBO-festivaaliin viitaten, Kroatian laajalevikkisimmän päivälehdessä *Vecernji Listin* kolumnisti kirjoitti, että ”kulttuuripolitiikassa kannattaa ehkä ottaa oppia ei vain suurilta ja mahdavalta, vaan myös pieniltä, kyvykkäiltä ja järjestyneiltä, jotta voimme itsekin tulla sellaisiksi. Tällä viikolla Suomi tarjosi meille tunkeilemattomasti, mutta hyvin perustellusti oppitunnin kulttuurin – sekä epäsuorasti myös koko identiteettinsä – promootiosta.” Konkreettisimmillaan tämän lokakuun ”Suomi-iskun” monipuolisuus tiivistyi ehkä päätelevisiokanavan ”Huomenta, Kroatia” -lähetykseen, jossa suomalaisista kanteleensoittoa (Pauliina Lerche) seurasi Design Forum Finlandin toimitusjohtajan **Anne Stenosin** haastattelu.

Pianisti **Olli Mustonen** esiintyi Zagrebin konserttitalo Lisinskissä 15. lokakuuta avaamalla Piano Fortissimo -konserttisarjan. Mustosta kiiteltiin lehdistössä häikäisevästä tekniikasta ja poikkeuksellisen jännittävästä tulkintatavasta: ”hän toi keskuuteemme musiikkia, jota tuskin koskaan saamme kuulla ainaakaan konserttilavalla”, kirjoitti *Jutarnji List*.

Lokakuun aikana Kroatiaassa vallinnutta myönteistä Suomi-kuvaa täydensivät tehokkaasti suurlähetystön ja Kroatian tiede- ja teknologiaministeriön järjestämä teknologiasymposiumi sekä suomen kielen kurssin alkaminen Zagrebin yliopistolla. Kyseessä oli ensimmäinen kerta Kroatiaassa, kun suomen kieltä opetettiin yliopistotasolla.

Teknologia ja matkailu esillä

Lehtien talous- ja tekniikkasivuilla huomioitiin lähinnä Nokian osakkeen kurssikehitys ja yrityksen markkinoille tuomat tuoteuutuudet. Myös **Linus Torvaldista** ja Linux-käyttäjärjestelmästä kirjoitettiin jonkin verran. Loppusyksyn turismia koskevissa talousuutisissa mainittiin usein, että skandinaavit ovat löytäneet Kroatian ja myös suomalaisten yöpymiset Kroatiaassa ovat lisääntyneet.

Teknologiasäätiön miljoonan euron teknologiapalokinto, ulkoministeriön kehittelemä, matkailijoille tarkoitettu tekstiviestipalvelu, Suomen hyvä menestyminen kansainvälisissä vertailuissa, kuten Transparency Internationalin korruptiotutkimuksessa, World Economic Forumin kilpailukykytutkimuksessa ja Toimittajat ilman rajoja -järjestön lehdistönvapauskatsauksessa, poikivat uutisia lehtiin.

Saunoja enemmän kuin autoja

Suomea eli ”maata, missä on enemmän saunoja kuin autoja” koskevien irrallisten uutisten kirjo ulottui saunomishojeista aina Helsinki-päivään asti, jolloin ”introvertteinä ja laskelmoivina tunnetut suomalaiset ilakoivat napolilaisten lailla.” Edustuston ulkoasiainsihteriä ja tämän puolisoa haastateltiin joulun alla aikakauslehti *Areenaan* suomalaisten pukeutumistavoista, ja 10-vuotias suomalais-kroatialainen **Julia Kovacic** esiintyi television lastenohjelmassa kertoen suomalaisesta joulusta ja Lapista. Lauantai-ilтана parhaaseen katseluaikaan pyörivä ”Glamour Cafe” -televisio-ohjelma puolestaan oli läsnä edustuston ulkoasiainsihterin puolison järjestämässä rouvatilaisuudessa marraskuussa, ja elokuussa *Vecernji List* -päivälehden vapaa-ajan liitteessä esiteltiin aukeaman verran uutta Suomesta tulevaa virkistysmuotoa: sauvakävelyä. Nyt Kroatiakin oli saanut oman lisensoidun sauvakävelyopettajansa, joka varsin yksityiskohtaisesti esitteli kroatialaisille lukijoille sauvakävelyn oikeaa tekniikkaa.

Kroatiaassa suomalaiset urheilijat – erityisesti **Kimi Räikkönen** ja **Kalle Palander** – ovat hyvin tunnettuja. Koska toimittajia tuntuu kiinnostavan Kimi Räikkösen eleetön ”Iceman”-imago, kirjoitti media varsin näkyvästi suomalaisen formulatähden muutaman päivän vierailusta Dalmatian rannikolla sijaitsevalle Hvarin saarelle. Räikkösen käyntiä Kroatiaassa seura-

sivat myös tv- ja lehtiryhmät Sloveniasta, Bosniasta ja Makedoniasta.

Vecernji List ja Gordana Furjan Mandic

Dr.sc. Gordana Furjan Mandic, Kroatian ainoa lisensoitu sauvakävelyopettaja.

Suomi esiintyi Kroatian mediassa vain muutaman kerran kielteisessä valossa. Yksi kielteinen tai pareminkin surkuhupaisa kirjoittelu liittyi Matkailun edistämiskeskuksen syyskuussa järjestämään Joulupukin promotiovierailuun Zagrebissa. Joulupukin tavarat, kuten pukin asu, olivat joutuneet väärään lentokoneeseen, joten pukin vierailu lastensairaalassa ja päiväkodissa jäi toteutumatta. ”Sairaat lapset odottivat turhaan Joulupukkia” ja ”pettymykselle ja kyynelelle ei tullut loppua”, otsikoivat päivälehdet tapahtunutta.

Latvia

Suomi esiintyi Latvian tiedotusvälineissä vuonna 2003 aiempaa monisärmäisempänä maana. Sekä Suomesta kiinnostuneiden tiedotusvälineiden että Suomea koskevien uutisten kirjo oli laaja. ”Tavanomaisten” aiheiden rinnalla Suomi-kuvaa laajennettiin muun muassa äitiyspakkauksia ja undergroundbändejä koskevalla uutisoinnilla. Latvian EU-kansanäänestysvuonna 2003 tiedotusvälineiden mielenkiinto kohdis-

tuikin aiempaa enemmän Suomen EU-jäsenyysskoemuksiin. Myös tasavallan presidentin **Tarja Halosen** ja pääministeri **Matti Vanhasen** vierailuista uutisoitiin erityisesti Latvian tulevan EU-jäsenyyden valossa. Latviassa toimivat suomalaisyritykset kiinnostivat edelleen toimittajia ja lukijoita. Eniten julkisuutta saivat tuttuun tapaan Sonera ja Metsäliiton selluloosatehdashanke Baltic Pulp. Näiden rinnalle nousivat Stockmannin tavaratalon ja Finnkinon elokuvateatterin avaaminen. Suomalainen kulttuuri näkyi edelleen runsaasti sekä lehdissä että radioissa ja televisiossa. Vuoden kohokohtia olivat Avanti!-ryhmän, Apocalyptican ja Kajaanin teatterin vierailut.

Latviassa ollaan aidosti kiinnostuneita Suomesta naapurimaana, pohjoismaisena hyvinvointivaltiona ja Euroopan unionin jäsenenä. Tiedotusvälineiden välittämä Suomi-kuva on yleissävyltään myönteinen, monipuolinen ja nykyaikainen. Uutisoinnissa on parin viime vuoden aikana tapahtunut selkeä muutos kohti moniulotteisempaa Suomi-kuvaa ja yhä marginaalisemmat ilmiöt saavat palstatilaa.

Latviassa syyskuussa järjestetty EU-kansanäänestys ja sitä edeltänyt laaja EU-tiedotuskampanja suuntasivat tiedotusvälineiden mielenkiinnon aiempaa selvemmin EU-kysymyksiin, mikä merkitsi kiinnostuksen kasvua myös Suomen EU-jäsenyysskoemuksia kohtaan. Tiedotusvälineet raportoivat suomalaisten yrittäjien EU- ja rakennerahastokokemuksista, maanviljelijöiden aseman muuttumisesta Suomen EU-jäsenyyden myötä sekä euron käyttöönoton vaikutuksista pk-yrittäjien toimintaan. Suomen myönteisten EU-kokemusten rinnalle nousi myös kriittisiä näkökantoja. Erityisesti venäjänkielinen lehdistö spekuloi EU-kansanäänestyksen alla sillä, onko unionin jäsenyys tuhonnut Suomesta pohjoismaisen hyvinvointivaltion. Suomen ja EU:n suhdetta kuvailtiin järkiavioliitoksi.

Myös vuonna 2003 toteutettujen korkeantason vierailujen teemana oli Latvian tuleva jäsenyys EU:ssa. Pääministeri **Matti Vanhasen** työvierailu Latviaan kiinnosti tiedotusvälineitä ja Vanhaselta kysyttiin kantoja EU:n tulevaisuuskeskusteluun ja Suomen EU-jäsenyysskoemuksia. Tasavallan presidentin **Tarja Halosen** vierailua Riikaan ja Siguldaan uutisoitiin näyttävästi sekä lehdistössä että eri televisiokanavilla. Keskeisimmät aiheet olivat pienten maiden asema EU:ssa, oman kielen ja kulttuurin säilyttämisen tärkeys, suomalaisten maanviljelijöiden tilanne, Suomen kokemukset EU:n itärajan maana sekä EU-jäsenyyden vaikutukset Suomen ja Venäjän suhteisiin.

EU:n ohella muista poliittisista aiheista esiin nousivat Suomen eduskuntavaalit ja niitä seurannut hallitusvaihdos. Suurimman huomion sai kuitenkin pääministeri **Anneli Jätteenmäen** ero ja uuden pääministerin nimittäminen. Aihetta käsiteltiin seikkaperäisesti ja tosiasioihin pitäytyen. Latvian pääuutislehti

Diena kertoi suomalaisten järkyttyneen pääministerin erosta, kun taas latviankielisessä uutislehdessä *Neatkariga Rita Avizessa* puolestaan arvioitiin, että poliitikot eivät Suomessa ole tottuneet myöntämään virheitään tai eroamaan, mutta "itsepäinen juristi" Jätteenmäki teki median pakottamana poikkeuksen. Myös Jätteenmäen myöhemmin saamista syytteistä uutisoitiin lyhyesti.

Äitiyspakkauksia ja lumilautaramppeja

Latvian sisäpolitiikassa vähemmistökyseminen on yksi keskeisimpiä teemoja. Vähemmistöjen asemasta naapurimaissa kirjoitettiin paljon erityisesti venäjänkielisessä lehdistössä. Chasin toimittaja raportoi toukokuussa matkastaan Helsinkiin ja suomenvenäläisten arkielämästä Suomessa. Päivälehdet *Telegraf* ja *Vesti sevodnja* julkaisivat etusivullaan uutisen, jossa väitettiin, että Suomen uuden kielilain mukaan maan monissa kaupungeissa venäjää saattaa tulla virallinen kieli ja että Suomen venäjänkielisen väestönosan jatkuvasti kasvaessa otetaan lähiaikoina tarkasteluun myös sen kielelliset oikeudet. Samalla kun suomalaisten matkailijoiden määrä Latviassa on entisestään kasvanut, myös Suomi nousi Latvian tiedotusvälineissä aiempaa selkeämmin esiin houkuttelevana matkailukohteena, jonne keskivertolatvialaisellakin on varaa ja aikaa piipahtaa vaikkapa viikonlopun viettoon. Tiedotusvälineet arvelivat latvialaisia kiinnostavan perinteisten Lapin hiihtokeskusten, etelän kylpylöiden ja lukuisten kesätapahtumien lisäksi muun muassa lumilautarampit, monotanssit ja muumit.

Suomalaisen äitiysterveystienhuoltoa esiteltiin laajasti niin lehdistössä, radiossa kuin televisiossakin. Kiinnostuksen herätti Latvian lapsi- ja perheministerin ehdotus ottaa maassa käyttöön Suomen mallin mukainen äitiyspakkauks. Suomen äitiysterveystienhuolto sai yllättäen ihailun ohella osakseen myös terävää kritiikkiä, kun äitiyspakkauksen todettiin joissain tiedotusvälineissä olevan merkki sosialistisesta holhousyhteiskunnasta.

Suomalaisyritysten sijoitukset kasvoivat Latviassa

Suomalaisyritysten sijoitukset Latviassa ovat entisestään kasvaneet, ja niiden rooli maan talouselämässä on aiempaa näkyvämpi. Tämä näkyy myös tiedotusvälineiden kasvavana kiinnostuksena Suomen talouselämään ja suomalaisyrityksiin. Päivälehti *Diena* julkaisi kesällä 2003 artikkelin, jossa suomalaisyritysten arveltiin viimein olevan valmiita siirtymään Virosta etelämmäs; kiinnostuksen kasvu riippuu kuitenkin Latvian tullisäännöksiensä edullisuudesta, byrokratian joustavuudesta ja korruption vastaisten toimien toimivuudesta. Suomi nähtiin tiedotusväli-

neissä edelleen kilpailukykyisenä korkean teknologian maana. Latviankielinen *Dienas bizness* on vuodesta 1994 lähtien julkaissut Suomi-teemanumeron itsenäisyyspäivän tienoilla, niin myös vuonna 2003.

Sekä päivä- että talouslehtien otsikoihin nousivat mm. Lattelekom, Valio, Fazer ja Neste. Kesko Foodin laajentumisesta ja Kesko Groupin hyvistä tuloksista uutisoitiin näyttävästi. Uudeksi kestoaiheeksi nousi Stockmannin tavaratalon avaaminen Riian keskustaan. Koska Latviassa on aiemmin ollut vain ns. kauppiastavarataloja, lehdistössä selostettiin tarkasti itse tavaratalon liikeideaa - hämmästyttä herätti, että kyseessä on yksi kauppa, jossa asiakas voi kävellä osastolta toiselle ja pysyä silti yhdessä ja samassa kaupassa. Myös Finnkinon Stockmannin yhteyteen avaa ma Coca Cola Plaza, maan ylivoimaisesti isoin ja modernein elokuva- ja viihdekeskus, sai tiedotusvälineissä huomiota. Elokuvajätin avaaminen herätti myös huolta Riian pienten elokuvateattereiden kohdalta.

Kielteisen julkisuuden kohteena oli jälleen Metsäliiton ja Latvian valtion Baltic Pulp -selluloosatehdas, joka on jo useana vuotena joutunut paikallisten saha- ja metsänomistajien mielipiteitä heijastavan, osin varsin subjektiivisen lehtikirjoittelun kohteeksi. Erityinen mielenkiinto vuonna 2003 kohdistui hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Melkoisia ylilyöntejä sisältäviä kirjoituksia julkaistiin muun muassa otsikkojen "Mutantteja odotellessa" ja "Latvia lankeaa suomalaisten orjuuteen" alla. Latvialaisten kansanedustajien sekä toimittajien Suomeen tekemien vierailun jälkeen saatiin kuitenkin lukea aiempaa myönteisempiä kirjoituksia, kun valtuuskunnan vierailullaan saamista myönteisistä vaikutelmista kirjoitettiin muun muassa otsikolla "Suomalainen selluloosa ei haise".

Underground nousi esiin

Suomalaista kulttuuria koskeva uutisointi oli vuonna 2003 monipuolista. Kulttuurin alalta nousivat esiin erityisesti musiikki, kirjallisuus ja teatteri. Urheilusta tiedotusvälineitä kiinnosti jääkiekko. Myös marginaalisemmat kulttuuripersoonat ja underground-ilmiot noteerattiin.

Vuoden todelliset merkkitaipaukset koettiin musiikin alalla. Kamarimusiikkiorkesteri Avanti! konsertoi lokakuussa järjestettyjen Arena-musiikkifestivaalien yhteydessä Riassa ja Valmierassa, ja sai runsaasti positiivista huomiota sekä päivä- että aikakauslehdissä. Latviassa päästään edelleen suhteellisen harvoin nauttimaan korkeatasoisesta ulkomaisesta nykymusiikista. Konsertin kiinnostavuutta lisäsivät myös latvialaisille tutut nimet, klarinetisti **Kari Kriiku** ja säveltäjä **Magnus Lindberg**. Myös toukokuussa Latviassa konsertoinut Apocalyptica sai lehdistön mukaan yleisönsä täydelliseen hurmioon ja konsert-

Magnus Lindberg on tuttu nimi latvialaiselle musiikkiyleisölle.

tia verrattiin muun muassa maanjäristykseen. Ja mikä parasta, Apocalypticin muusikkojen todettiin lopullisesti kumoavan latvialaisten yleisen käsityksen siitä, että suomalaiset miehet olisivat hidastajia! Myös loppuvuodesta Riian oopperan pienessä salissa konsertoineiden muusikkojen **Pekka Lehden** ja **Markku Lepistön** todettiin avanneen latvialaisille uuden ikkunan suomalaisten sielunelämään: suuria tunteita jäyhän ulkokuoren alla.

Teatterin alalla vuoden Suomi-uutinen koski Kajaanin teatterin vierailua ja sen osallistumista kansainvälisille Homo Novus-teatterifestivaaleille. Mielienkiinto kohdistui sekä ”napapiirin takana teatteria metsureille” tekevään **Kristian Smedsiin** että Kajaanin teatterin vahvaan Woyzeck-tulkintaan.

Suomalainen kirjallisuus ei juurikaan vuonna 2003 noussut latvialaisissa tiedotusvälineissä esiin, poikkeuksena latvialaisten hyvin tuntema toimittaja-kirjailija **Jukka Rislakki**. Rislakin kirjoittama ja vaimonsa Anna Ziguren kääntämä teos Suomi - hiljaisen hiihtäjien maa huomioitiin tiedotusvälineissä. Myös kirjailija **Sisko Istanmäen** kirjan Liian paksu perhoseksi latviankielisen käännöksen ilmestyminen huomioitiin sekä lehdistössä että eri televisiokanavien kulttuurilähetyksissä. Istanmäen kirjan välittämää

vahvaa suomalaista naiskuvaa niin hämmästeltiin kuin ihailtiinkin. **Elina Sanan** Luovutetut-kirjan ilmestyminen ja sen Suomessa synnyttämä keskustelu ylitti uutiskynnyksen.

Suurlähetystön pienhankkeista uutisoitiin näytävästi erityisesti paikallislehdistä. Erityisesti Kuurinmaan rannikon liiviläiskyläelämää vuosina 1902-27 esittelevän valokuvanäyttelyn lahjoittaminen 80 vuotta täyttävälle Liiviläisten liitolle sai runsaasti julkisuutta sekä Riassa että maakunnissa. Näyttelyn avajaiset huomioitiin muun muassa television pääuutislähetyksessä. Latviankielinen Lauku Avize otsikoi näyttelyn olevan Suomen lahja Latvian liiviläisille. Liiviläisiä koskeva uutisointi huipentui näyttelyn aloitteentekijänä toimineen Baiba Suvcanen *Latvijas Vestnesiksessä* ilmestyneeseen artikkeliin, jossa hän esitteli suomalaisia ja virolaisia liiviläistutkijoita kautta aikojen. Muista uutiskynnyksen ylittäneistä pienhankkeista mainittakoon muun muassa kirja- ja tavaralahjoitus koillislatvialaiselle Bejan kyläkoululle sekä pysyvän valokuvanäyttelyn avaaminen Lapmezciemsin kunnan museossa jääkärien vaiheista Riianlahden rannalla Saksan itärintamalla elojoulukuussa 1916.

Joulupukin suosiossa oli vuonna 2003 havaittavissa hienoista laskua, kun jo vuosia toteutetusta vierailusta uutisoitiin aiempaa vaatimattomammin. Syyinä uutisarvon laskuun olivat kenties vierailun toteuttaneen kaupallisen tv-kanavan toiminnassa ja organisaatiossa tapahtuneet muutokset. Myös kilpailevia pukkeja oli runsaasti. Joulupukin osakseen saama julkisuus oli kuitenkin lämminhenkistä ja myönteistä, joten mitään henkilökohtaista latvialaisilla tiedotusvälineillä ei Joulupukkia vastaan liene ollut.

Liettua

”Suomi Liettuaassa”- tyyppiset artikkelit ovat tulleet Liettuan lehdistön kestoaiheiksi vuonna 2003. Maan tärkein talouslehti *Verslo Zinios* seurasi välillä jopa viikottain Liettuaassa toimivien suomalaisyritysten liikkeitä. Kulttuurin puolella huomioitiin kiitettävästi Liettuan eri festivaaleilla esiintyneet suomalaistaiteilijat, joiden joukossa loisti **Tero Saarinen**. Suomen poliittisista tapahtumista eduskuntavaalit saivat eniten huomiota osakseen.

Suomi esiintyi viime vuonna Liettuan mediassa lähes säännöllisesti, tosin sillä edellytyksellä, että suomalaisuutisen tapahtumapaikkana oli Liettua. Tämä koskee varsinkin talousuutisia, mutta myös pitkälti kulttuuritapahtumien uutisointia.

Suomen eduskuntavaalit saivat runsaasti näkyvyyttä Liettuan mediassa. Analyytisimminkin vaaleja ja vaalituloksen vaikutusta suomalaiseen yhteiskuntaan arvioi *Lietuvos Rytas*, joka oli lähettänyt toimit-

tajansa Helsinkiin seuraamaan vaaleja. Lehti nosti esille Paavo Lipposen ja Anneli Jäätteenmäen kaksinkamppailun pääministeriydestä. Liettuan media ei tehnyt suurta numeroa Anneli Jäätteenmäen eroon päättyneestä lyhyestä pääministerikaudesta ja hänen seuraajansa valinnasta. Vuoden lopussa lehdissä kerrottiin lyhyesti Jäätteenmäkeä ja Martti Mannista vastaan nostetusta virkasyyttestä.

Suomalaisyritysten toimintaa Liettuassa seurataan tarkasti

Suomalaisyritysten asettumista Liettuan markkinoille seurattiin tiivistä talouslehdissä ja päivälehtien taloussivuilla. TeliaSonera, joka omistaa Liettuan suurimman teleoperaattorin Telekomasin, oli jatkuvasti esillä tiedotusvälineissä. Yhtiö kasvatti viime vuonna omistustaan Baltian suurimmasta mobiilioperaattorista Omnitel UAB:sta. Telekomasin suomalaisjohtajan ero viime keväänä huomioitiin myös laajasti. Vuodesta 1998 lähtien Telekomasia johtaneesta **TaPIO Paarmasta** oli tullut Liettuan tunnetuin suomalainen. Vaasan & Vaasan ja Fazerin menestyksellinen toiminta Liettuan leipomosektorilla on ollut usein otsikoissa. Maan tärkeimmän talouslehden *Verslo Ziniosin* sivuilla saattoi parhaimmillaan olla viikottain juttuja Atrian, Stora Enson, Olvin, Nordean, Sampo Bankasin, Finnkinon, Agro- ja Rautakeskon ja Stockmannin toiminnasta Liettuassa. Suomalaisyritysten johtajia on myös esitelty *Verslo Ziniosin* viikonloppuliitteessä ja *Lietuvos Rytasissa*.

Nokiolla on Liettuan mediassa erityisasema. Nokian tulos uutisoidaan välittömästi ja yhtiön uudet tuotteet esitellään laajasti. Lehtiartikkelit on usein varustettu **Jorma Ollilan** valokuvalla. Jorma Ollila on myös esillä, kun kirjoitetaan Suomen korkeasta tulo-verosta.

Tero Saarinen loisti Vilnan nykytanssin festivaalilla

Liettuassa vierailleista suomalaistaiteilijoista **Tero Saarinen** herätti ansaitusti eniten huomiota esiintyessään Vilnan nykytanssin festivaalilla. Festivaalin julisteeseen oli valittu Saarisen valokuva, joten hän ehti tulla tutuksi mainosten kautta jo ennen festivaalia. Kajaanin kaupunginteatterin ja ohjaaja **Kristian Smedsin** vierailu Vilnan "New Drama Action" -festivaalilla sai innostuneen vastaanoton sekä yleisöltä että lehdistöltä. Muiden suomalaistaiteilijoiden osallistuminen Liettuan lukuisille festivaaleille eri puolilla maata on mainittu vähintään muutamalla rivillä.

Liettuan lehdistössä esiintyy harvoin konserttitarvosteluja, sen sijaan ennakkojuttuja mielenkiintoisista musiikkitapahtumista on ajoittain. Tapiola Sinfoniettan konsertista, jonka kapellimestarina oli **Olli**

Mustonen ja solistina **Pekka Kuusisto** kirjoitettiin paljon ennakoon.

Suomalainen elokuvaviikko on jo useamman vuoden ajan järjestetty Vilnan pääkaupunkipäivien "Sostines Dienes"-festivaalin yhteyteen. Tapahtuma sai julkisuutta osittain festivaalin kautta, mutta myös mielenkiintoisen ohjelmansa ansiosta. **Aki** ja **Mika Kaurismäen** lisäksi huomiointiin **Klaus Härön**, **Mika Ronkaisen**, **Arto Koskisen** ja **Matti Ijäksen** uusimmat elokuvat.

Hyvin toimitettu, elegantti sisustuslehti *Namas ir As* esitteli lähes joka kuukausi suomalaista sisustustaidetta. Suomen suurlähettilään **Taina Kiekon** residenssistä oli runsas kuvareportaasi samoin Liettuan uuden suomalaisen kunniakonsulin kodista. Lehti vierailee säännöllisesti Suomen asuntomessuilla ja esitteli Suomen matkoilla kuvaamia kohteita eri numeroissaan ympäri vuoden.

Suomea tunnetaan heikosti matkailumaana Liettuan mediassa. Lappi on tullut tutuksi lähinnä joulupukin kautta. Finnairin Joulupukin vierailu Vilnassa oli edelleen suosituin yksittäinen suomalainen mediatapahtuma Liettuassa. Urheilijoista tunnetaan parhaiten kilpa-autoilijat **Marcus Grönholm** ja **Kimi Räikkönen**.

Puola

Vuonna 2003 Suomi oli esillä puolalaisessa mediassa ennätyskellisen paljon. Suuri osa artikkeleista liittyi Patrian ja Puolan hallituksen panssaroidujen pyöräajoneuvojen kauppoihin. Esillä oli niin ikään Suomen menestys kilpailukykyvertailussa. Perinteiset teemat, kuten Joulupukki, sauna ja urheilu, kuuluvat edelleen Suomi-uutisoinnin kantateemoihin. Myös muotoilu, arkkitehtuuri, kirjallisuus sekä musiikki olivat viime vuonna toistuvasti esillä.

Suuri osa Puolan valtalehdissä ilmestyneistä artikkeleista liittyi Puolan puolustusministeriön julistamaan panssaroidun pyöräajoneuvon tarjouskilpaan, jonka voitti suomalaiskonserni Patrian paikallinen yhteistyökumppani. Kauppa tarkoittaa 690:n Patrian valmistaman tai lisenssillä Puolassa valmistetun ajoneuvon toimittamista Puolan puolustusvoimille. Paljon huomiota omistettiin myös 1,61 miljardin Yhdysvaltain dollarin arvoiselle vastakauppaohjelmalle. Luonnollisesti näin suuret kaupat herättivät vilkasta keskustelua Puolan tärkeimpien lehtien palstoilla. Kirjoitusten aiheena oli ennen kaikkea vastakauppaohjelman laajuus, joka on Puolan armeijahankkeiden historiassa toisella sijalla F-16-hävittäjien kaupan jälkeen ja johon Puolan osalta osallistuu 39 yritystä. Patria sai muutamassa lehdessä runsaasti erittäin kielteistä ja kampanjanomaista mediahuomiota kilpailijayritysten kyseenalaistettua Patrian

panssariajoneuvon laadun ja luotettavuuden. Vuoden 2003 syksyllä lehdistö seurasi tarkasti Patrian ja kilpailijoiden välillä käytyä kädenväntöä.

Suomi oli usein esillä myös taloutta ja politiikkaa koskevilla artikkeleilla, mikä johtui lähestyvistä EU-laajentumisesta ja Puolan liittymisestä unioniin. Suomea kehuttiin kansainvälisiin tutkimuksiin viitaten maailman kilpailukykyisimmäksi ja vähiten korrup-toituneeksi maaksi. Puolan luetuimmassa lehdessä otsikoitiin "Suomi: muita edellä kuten aina". Puolalaiset toimittajat seurasivat varsin suurella mielenkiinnolla Suomen politiikkaa ja talouselämää, ja mediassa ilmestyikin muutamia suomalaisten poliitikkojen sekä yrittäjien haastatteluja. Kaikkiaan Suomea pidettiin puolalaisessa mediassa monin tavoin esimerkillisenä, ja suomalaisilta pyydettiin ohjeita ja neuvoja Puolalle.

Suomea käsitelleen uutisoinnin kantateemoihin kuului - kuten aina - Joulupukki, sauna ja urheilu, erityisesti mäkihyppy. Useita Suomeen liittyviä artikkeleita ilmestyi myös Puolan paikallislehdissä Varsovan ulkopuolella järjestettyjen Suomi-päivien yhteydessä. Suomalainen muotoilu ja arkkitehtuuri ovat Puolassa varsin tunnettuja, ja niitä käsitteleviä artikkeleita ilmestyi asiantuntijalehdissä. Puolan lehdistön palstoilla kirjoitettiin myös nykyaikaisesta suomalaisesta kaunokirjallisuudesta, sillä esimerkiksi kirjailijoiden **Annikka Idströmin** ja **Arto Paasilinnan** romaanit ilmestyivät puolankielisinä versioina. Suomalainen musiikki oli esillä erityisesti nuorisolle suunnatuissa medioissa, mikä johtuu Suomen rock-, jazz- ja popmusiikin vahvasta asemasta. Apokalyptican kiertueesta kirjoittivat kaikki Puolan tärkeimmät päivälehdet. Lisäksi maailmanlaajuisesti tunnetuista Nightwish ja The Rasmus yhtyeistä kirjoittivat rockalalla toimivat lehdet.

Kari Palsila

Joulupukki kuului Suomea käsitelleen uutisoinnin kantateemoihin Puolassa.

Puolassa ilmestyi vuonna 2003 kolme kokonaan Suomelle omistettua ns. viikkoliitettä, joissa esiteltiin mm. suomalaista yritystoimintaa Puolassa sekä matkailumahdollisuuksia.

Romania

Vuosi 2003 Suomi oli näkyvästi esillä Romanian tiedotusvälineissä. Suomalaisista kulttuuritapahtumista kirjoitettiin paljon. Erityisesti europarlamentaarikko **Astrid Thorsin** kommentit teloitettun mielipidevaingin Gheorghe Ursun kohtalosta ja Romanian kelpoisuudesta EU-jäsenyyteen herättivät keskustelua tiedotusvälineissä.

Yleiset Suomi-aiheet

Taiteen ja kulttuurin aikakauslehti *Voxart* julkaisi joulukuussa laajan artikkelin Suomesta. Artikkelissa käsitellään lyhyesti niin Suomen historiaa, maantiedettä kuin myös kulttuuria. Romanian johtava englanninkielinen päivälehti *Nine O'Clock* julkaisi Suomen itsenäisyyspäivän kunniaksi laajan Suomi-liitteen, erityisenä teemana oli Romanian ja Suomen läheinen suhde. Liitteessä kerrottiin myös maailmalla menestyneistä suomalaisista muusikoista ja musiikista.

Romanian lehdistössä käsiteltiin syksyllä 2003 erityisesti europarlamentaarikko **Astrid Thorsin** kommenttia niin kutsutusta Ursun tapauksesta. Mielipiteidensä vuoksi vangittu Gheorghe Ursu tuomittiin ja teloitettiin vuonna 1985. Hyvin politisoitunut tapaus on kuitenkin yhä kesken, eikä sen ratkaisu tunnukaan olevan edelleenkaan lähellä. Thorsin mielipide Romanian oikeuslaitoksen toiminnasta herätti runsaasti keskustelua tiedotusvälineissä. Erityisesti Thorsin kritiikki kohdistui Romanian kelpoisuuteen EU:n jäseneksi tämän ja kahden muun selvittämättömän tapauksen johdosta. Asiasta kirjoitettiin paljon myös paikallisissa lehdissä.

Ensimmäinen naispääministeri **Anneli Jäätteenmäki** herätti jossain määrin kiinnostusta Romaniasa. Sen sijaan Suomen pääministerin vaihdosta käsiteltiin varsin lyhyesti Romanian tiedotusvälineissä.

Suomen talous herätti vuonna 2003 romanialaisissa tiedotusvälineissä yksittäisiä kommentteja. Mediaa kiinnosti Suomen sijoittuminen Transparency Internationalin korruptio-indeksilistan kärkeen, koska Romaniassa juuri korruptio on yksi suurimmista huolenaiheista.

Mannerheimin muistelmat puhuttivat

Suomalaiset kulttuuritapahtumat olivat voimakkaasti esillä eri tiedotusvälineissä. Yksi merkittävimmistä tapauksista oli marsalkka C.G. Mannerheimin

muistelmien julkaiseminen romaniaksi. Teodor Atanasiun kääntämä teos julkistettiin marraskuussa Mannerheim-seminaarissa, johon osallistui johtavia historioitsijoita ja muita asiantuntijoita sekä Suomesta että Romaniasta. Tilaisuus sai runsaasti huomiota paikallisissa tiedotusvälineissä ja myöhemmin myös alan aikakausjulkaisuissa.

Lokakuussa järjestettiin myös jo perinteeksi muodostunut seitsemäs suomalainen filmiviikko Bukarestissa. Vuoden teemana olivat suomalaiset dokumenttielokuvat. Kuten ennekin, viikolla oli nimi: "Rules and Rituals". Elokuviaviikko sai paljon näkyvyyttä Romanian lehdistössä ja televisiossa.

Keväällä ensimmäistä kertaa järjestetyn suomalaisen musiikin viikko huomioitiin hyvin eri tiedotusvälineissä. Konserteissa esiintyivät pianisti **Risto Lauriala** sekä pianisti Ilinca Dumitrescu. Ilinca Dumitrescu kuuluu Romanian johtaviin pianisteihin ja hänen ohjelmansa oli puhtaasti suomalainen. Helsingin kaupunginorkesteri vieraili festivaaleilla ja sai runsaasti myönteistä huomiota esiintymisellään. Useat kriitikot ylistivät **Leif Segerstamin** johtamaa Helsingin kaupunginorkesterin tulkintaa Enescun vaatavasta sinfoniasta "Vox Maris".

Suomalaisista rock-yhtyeistä erityistä huomiota sai osakseen Nightwish, josta esitettiin dokumentti ja konsertti paikallisessa televisiossa. Romanian musiikkikanavilla esitettiin myös paljon muun muassa Rasmusen, Himin ja Apocalypticin musiikkivideoita.

Merkittäviin kulttuuritapahtuma lukeutui myös valokuvaaja **Maija Holman** valokuvanäyttely Alvar Aallon arkkitehtuurista. Näyttelystä julkaistiin näytävä artikkeli Curentul 10 -lehdessä.

Romaniassa lokakuussa 2003 järjestetyissä lasten laulukilpailuissa oli myös edustaja Suomesta. 13-vuotias **Sini Alatalo** esiintyi ansiokkaasti kilpailussa, josta sähköinen media raportoi vilkkaasti.

TVRM-televisiokanava lähetti syksyllä kolme eri Suomea käsittelevää ohjelmaa. Ohjelmassa haasteltiin muun muassa professori **Matti Klingeä** ja taiteilija, tohtori **Riitta Nelimarkkaa**. Ohjelma kertoi hyvin laajasti suomalaisesta indentiteetistä ja kulttuurista. Myös suurlähettiläs **Pekka Harttila** oli mukana keskustelemassa suomalaisista ihmisistä, kulttuurin kirjosta, luonnosta ja monista muista Suomen ilmiöistä. Esille nousi myös Suomen hyvä maine ihmisoikeusasioissa.

Serbia, Montenegro ja Kosovo

Suomen esiintyminen Serbia ja Montenegron mediassa poikkeaa muista pohjoismaista tai EU:n vertailukelpoisista maista siinä, että median suurin huomio

keskittyy tiettyjen henkilöiden ympärille. **Helena Ranta** ja hänen tutkimansa Racakin tapahtumat ovat olleet jokavuotinen kestoaihe vuoden 1999 pommituksista lähtien ja **Harri Holkeri** YK:n Kosovon väliaikaishallinnon Unmikin päällikkönä Kosovossa on yksi useimmiten mainituista ulkomaalaisista.

Vuoden useimmiten mainittu suomalainen oli ehdottomasti **Harri Holkeri**, vaikka hänen toimikautensa YK:n pääsihteerin erityisedustajana ja YK:n Kosovo-operaation päällikkönä alkoikin vasta loppukesästä. Aluksi mediassa suhtauduttiin hänen varovaisesti tunnustellen, sitten selvästi myönteisin äänenpainoin, kunnes Wienissä pidetyt Kosovo-neuvottelut loppuvuodesta aloittivat arvostelujen kirjoituksen sarjan. Loppuvuotta kohden arvostelu kärjistyi jo avoimiin syytöksiin puolueellisuudesta albaaneja kohtaan ja pikkuhiljaa tapahtuvasta ujuttamisesta kohti Kosovon itsenäisyyttä. Media kylläkin myöntää Holkerin viran olevan yksi maailman ongelmallisimmista, mutta kuuluttavat suuremman tasapuolisuuden perään. Kovin karkeaksi kirjoittelu ei ole kuitenkaan mennyt, eikä häntä ole koskaan moitittu henkilönä, mitä tapahtui usein Holkerin edeltäjien suhteen. Vaikutelmaksi jäi, että media haluaisi antaa Holkerille tilaisuuden palauttaa aikaisempi myönteinen imago, sillä siinä määrin innokkaasti ne kertovat serbeille myönteisistä toimista.

Useita vuosia jo kestoaiheena ollut **Helena Ranta** oli jälleen ajankohtainen etenkin maaliskuussa ollessaan todistajana Haagin Tribunaalissa. Tiedotusvälineiden reagointi oli laajaa ja negatiivisesti sävytynyttä, sillä Rannan ei katsottu kertovan totuutta. Jotkut lehdet kommentoivat Milosevicin onnistuneen ristikuulustelussa saattamaan Rannan hyvin epämu-kavaan ja epäilyttävään asemaan.

Teknologiasta ja taloudesta myönteisiä uutisia

Muut aiheet olivatkin sitten Suomelle myönteisempiä ja tasapuolisimpia. Ne keskittyivät teknologiaan ennen kaikkea Nokian saavutusten muodossa, korkeaan koulutuksen tasoon Suomessa, urheiluun ja matkailuun. Koulutuksen ja opetuksen joutuminen huomion keskipisteeksi johtui siitä, että Suomi on yhdessä parin muun eurooppalaisen maan kanssa mukana uudistamassa Serbian ja Montenegron koulujärjestelmää ja nimenomaan opettajainkoulutusta.

Linus Torvalds sai myönteistä huomiota "sissimäisen" Linuxin laatijana, jonka katsotaan olevan isku Gatesin Microsoft-monopolille. Huomiota herätti myös tieto, että Suomi on ensimmäinen, ennen Yhdysvaltoja ja Singaporea, informaatio- ja kommunikaatiojärjestelmien käyttötiheydessä.

Suomen kärkisija maailman vähiten korruptoituneena maana sai hyvin myönteistä huomiota, var-

sinkin kun kotimaisella rintamalla korruption vastainen taistelu on yksi ajankohtaisimpia aiheita.

Suomalaisista taidevierailuista kirjoittaminen oli lähes kauttaaltaan myönteistä. Parviainen arkkitehdit Oy osallistui laajamittaiseen arkkitehtuurinäyttelyyn Belgradissa helmikuussa. Turun taidegraafikkojen näyttely oli keväällä esillä niin Belgradissa, Suboticassa kuin Novi Sadissa. Serbialaisissa medioissa kerrottiin, että T-55 rock-yhtye vieraili Kosovska Mitrovicassa Kosovossa. Syys-lokakuun vaihteessa suomalaiset lapset osallistuivat pitkän tauon jälkeen perinteiseen, hyvin suurta huomiota osakseen saavaan musikkitapahtumaan Joy of Europe. Esiintyjänä oli Kaustisten lasten kansanmusiikkiyhtye Pylyryt. Kulttuuria koskien herätti suurta huomiota **Aki Kaurismäen** kieltäytyminen osallistumasta Oscarin jakotilaisuuteen, mitä pidettiin esimerkkinä myönteisestä periaatteellisuudesta. Hänen elokuvansa Mies vailla menneisyyttä sai erittäin hyvän vastaanoton kansainvälisellä filmiviikolla Belgradissa.

Urheilua suuresti seuraavana kansana Serbian median mielenkiinto kohdistui kilpa-ajaja Kimi Räikköseen, mäkihyppääjä Matti Hautamäkeen, ralli-au-

toilija Marcus Grönholmiin ja pujottelija Kalle Palanderiin. Varsinkin Formula 1 -ajoja seurattiin tiiviisti niin lehdistössä kuin televisiossa, mutta talviurheilukin sai runsaasti huomiota.

Yhteiskunnallinen vakaus sai huomiota

Suomen politiikkaa koskien korostettiin aikaa, jolloin Suomessa oli yhtä aikaa naispresidentti ja naispääministeri, missä yhteydessä kirjoitettiin yleensäkin naisten suuresta osallistumisesta politiikkaan ja yhteiskunnalliseen elämään. **Anneli Jäätteenmäen** ero mainittiin lyhyesti muutamissa lehdissä. Samoin eduskuntavaalit huomioitiin. Yleensä kirjoituksissa korostettiin Suomen valtiollista ja yhteiskunnallista vakautta, sekin vastakohtana serbialais-montenegrolaiselle poliittiselle elämälle.

Serbia ja Montenegron medioissa arvostetaan suomalaisten varovaista suhtautumista Nato-jäsenyyteen, koska se käy yksin täkäläisen katsantokannan kanssa.

Danas-lehden uudenvuoden numerossa **Elisabeth Rehn** ja **Alpo Rusi** edustivat kirjoituksillaan Suomen

Unmik/DPI Afrim Hajrullabu

Harri Holkeri Kosovossa.

näkemyistä Serbia ja Montenegrosta teemassa, jossa haluttiin tietää EU-maiden ja EU:hun liittymässä olevien maiden edustajien katsantokannoista Serbia ja Montenegroa koskien. Osallistuminen tai tuki Irakin sodalle oli koko vuoden ajankohtainen asia Serbiasa, jolla on ollut vuosikymmenien aikana tiiviit suhteet Irakiin samalla kun sille on tänä päivänä ratkaisevan tärkeää Yhdysvaltojen tuki.

Suomi esiintyi tiheästi EU-maita koskeissa artikkeleissa, joissa vertailtiin EU-jäsenten talouskehitystä, työllisyysastetta, teollisuuden rakennetta, raha- ja sijoituspolitiikkaa. Suomi otettiin usein esimerkiksi pienen EU-maan sitkeydestä suurempien valtioiden rinnalla.

Montenegrossa otettiin eroa Serbian ongelmiin

Montenegrolaiset lehdet kirjoittivat Suomea koskien samankaltaisista aiheista kuin serbialaiset, mutta pienimuotoisimmin. Lähetysmistapa oli kuitenkin erilainen luonnollisesti, koska Montenegrossa halutaan korostaa eroa Serbiaan ja ottaa etäisyyttä varsinkin Kosovon ongelmiin. Media ei siten kiinnittänyt läheskään niin paljon huomiota **Harri Holkerin** toimintaan Kosovossa eikä **Helena Rantaan** "tapaus Racakin" yhtenä osatekijänä. Lehdet kirjoittivat lähinnä suomalaisten urheiluosaavutuksista, Nokian teknologiasta ja Suomesta EU:n osana. *Vijesti*-lehdessä oli lähes lääketieteellinen artikkeli saunomisen vaikutuksesta elimistöön.

Montenegrolaiset lehdet seuraavat tarkasti Belgradissa olevien diplomaattien vierailuita Podgoricaan ja katsovat niiden tiheyden olevan eräänlaisen mittapuun Montenegron arvostamisessa. Montenegron hallitusten jäsenten, poliitikkojen mukaanlukien puoluejohtajien ja diplomaattien välisiä keskusteluita selostetaan lehdistössä ja niistä yritetään löytää vihteitä, millainen kanta on kulloinkin etualalla etenkin Montenegron itsenäistymispyrkimyksiä kohtaan. Suomen osanotto loppusyksyn opetusreformia koskevaan rahoituskonferenssiin huomioitiin myös näkyvästi. Suomen alkavat projektit ympäristölainsäädännön uudistamisessa, opetussektorilla ja metsäsektorilla ovat myös median huomion kohteena.

Suomen tukema ihmisoikeuskirja kiinnosti Kosovossa

Kosovon televisiotarjontaa dominoi sisäinen poliittinen tilanne ja kevyt musiikki, eikä Suomi ollut juurikaan esillä. Ainoa poikkeus oli Suomen ihmisoikeushankkeen tukeman kirjan julkistamistilaisuus joulukuussa, jonka kaikki kolme televisiokanavaa uutisoivat ja raportoivat näyttävästi.

Suomen eduskuntavaaleista oli lehdistössä useita artikkeleita, joissa tuotiin esille naisten voimakas

osuus ja rooli suomalaisessa poliittisessa ja yhteiskunnallisessa toiminnassa. Samoin korostettiin Suomea pohjoismaisen hyvinvoinnin mallivaltiona.

Vasta loppukesästä **Harri Holkerin** valinta YK:n pääsihteerin erityisedustajaksi Kosovoon toi Suomen uudestaan päivittäisuutiseksi. Samoin kuin vaalien jälkeen Suomesta annettiin kuva ihanteellisena eurooppalaisena valtiona, jossa demokratia ja hyvä hallinto ovat tosiasioita. Myös asema vähiten korruptoituneimpana valtiona huomioitiin.

Samassa yhteydessä luodattiin myös Suomen historiaa 1990-luvulta lukien mukaanlukien tulo EU:n jäseneksi. Lehdistö antoi puolestaan Holkerin nimitämiselle hyvinkin myönteisen alkulatauksen, joskin eräät artikkelit epäilivät, että Suomi on liian pieni maa, vaikkakin EU:n jäsen, jotta Holkerin asema olisi riittävän luja.

Suomen Kfor-rauhanturvajoukkoja koskevat uutiset voidaan jakaa kahteen osaan. Keskisen prikaatin johtovastuu oli Suomella toukokuu-lokakuussa 2003. Tällöin uutisointi keskittyi vain kahteen tapah-tumaan eli prikaatikenraali **Paavo Kiljusen** ja hänen seuraajansa nimitykseen. Tässä yhteydessä mainittiin komentajan kansallisuus. Suomen pataljoonan, sittemmin suomalais-irlantilaisen taisteluosaston, toiminta ja läsnäolo oli noteerattu useastikin, lähinnä erilaisten paikallisten välikohtausten yhteydessä. Sävy on kuitenkin ollut varsin neutraali ja vain eräissä erityisissä tapauksissa on tekstiin sisällytetty kritiikkiä. Periaatteessa lehdistö pyrkii aivan selvästi välttämään Kforia koskevaa uutisointia. Erityisesti kritiikkiä pyritään kaihtamaan ja arvostelun kärki kohdistuu Unmikia kohtaan.

Sveitsi

Suomi näkyi Sveitsin mediassa enemmän kuin Norja tai Tanska. Ruotsi puolestaan omaa joukon pysyviä myönteisiä imagotekijöitä, kuten Nobel-palkinnot, Ikean, automerkit, Peppi Pitkätossun ja jatkuvan menestyksen arvostetuissa urheilulajeissa. Tällaisia globaalisia imagotekijöitä tuntuivat Suomen osalta olevan vain Nokia ja siihen liittyen muutoinkin informaatioteknologia sekä autourheilijat. Suomea koskeva kirjoittelu oli edelleen sekä myönteistä että ällistyttävän tarkkaa. Artikkelit muutamasta kielteissävyisestä aiheesta, kuten **Anneli Jäätteenmäen** eron taustoista tai **Elina Sanan** kirjasta, olivat huolellisen tasapainoisia.

Suomen ulkopoliittikkaa analysoitiin niukasti, paitsi aivan vuoden alussa, jolloin uusi ulkoministeri Micheline Calmy-Rey teki maan vuosikymmenisestä perinteestä poiketen ensimmäisen ulkomaanmatkansa juuri Helsinkiin. Hyvin usein painotettiin, että Suomen linjanvalinta hankkiutumuksesta EU:n jäseneksi selitti sen kansantalouden nopean kasvun etenkin

Sveitsiin verrattuna. Loppusyksystä yltnyt keskustelu turvallisuuspolitiikan suunnasta sen sijaan ei juuri herättänyt huomiota Sveitsissä. Syy lienee maan oman ulkopoliittikan ruotimisen keskeisyys parlamenttivaalien ja uuden hallituksen muodostamisen jälkeen sekä palstatilaa niin ikään vienyt pohdiskelu EU:n tulevaisuudesta.

Vuoden 2002 "hitti" eli Suomen menestys OECD-maiden keskinäisessä koulumenestystä vertailevassa Pisa-tutkimuksessa poiki edelleenkin artikkeleita. Kun suoranainen uutisarvo oli hävinnyt, siirtyi paino Sveitsin oman järjestelmän ruotimiseen sekä sen ja suomalaisen yksityiskohtaiseen vertailuun.

Valtalehdistön kulttuurisivuilla Suomi esiintyi harvakseltaan ainakin Ruotsiin ja Tanskaan verrattuna ja vailla sellaista profiilia, jonka vuonna 2002 toi **Aki Kaurismäki** -huuma. Sveitsin paikallislehdistö toki huomioi kiitettävästi ne kirjailijakiertueet ja kamarimusiikkikonsertit, joita suurlähetystö ja Suomen ystävien aktiivinen yhdistys SVFF yhdessä järjestivät.

Suomen eksotiikka tuli käsitellyksi Sveitsin lehdistössä onnistuneella, myyväällä tavalla. Omaperäisyyttä ei esitetty takapajuisuutena. Syntyi pikemminkin käsitys arktisista lievästi ja luovasti hulluista, jotka osaavat yhdistää luonnon, tekniikan ja kulttuurin. Valikoima tämän aihepiirin juttuja käsittää muun muassa Sveitsin laajalevikkisimmän julkaisun eli osuusliike Coopin asiakaslehden joulukuun numeron kansikuvasta alkavan viisisivuisen, houkuttelevasti kuvitetun ja kaikilla yhteystiedoilla varustetun kuvauksen Suomessa asuvasta joulupukista ja hänen lappalaisesta ympäristöstään. Pääkaupungin eliitin lukeman *Der Bund* -lehden koko aukeaman innostuneen jutun suomalaisesta kansanluonteesta ja tangoista otsikolla "Suruissamme onnellisia oomme" (Wir sind glücklich wenn wir traurig sind). Saman lehden kulttuuriosaston yhden sivun täyttäneen artikkelin **M.A. Nummisen** urasta otsikolla "Oi hirsipuu, oi hirsipuu" (siis kuusipuun eli Tannebaumin sijasta). *Neue Zürcher Zeitungin* nelisivuisen jutun lappalaisen Venejärven kylän menneisyydestä ja nykypäivän elämästä. *Neue Zürcher Zeitung am Sonntagin* lifestyle sivun kuvauksen siitä, miten kymmeniä Porsche Cayenne -autoja ja toimittajia kyydittiin Keski-Euroopasta koeajolle Inariin.

Edistyksellinen Suomi

Talouden alalla hallitsivat Suomen toteaminen - tai väittäminen - maailman kilpailukykyisimmäksi kansantaloudeksi lausannelaisen, maailmankuulun Institute for Management Developmentin selvityksessä sekä uudestaan saavutettu voitto kaikkein vähiten korruptoituneena maana. Kirjoituksia näistä aiheista julkaistiin lukuisia, ja Suomen edustajat Sveitsissä saattoivat yksityiskeskusteluissaankin havaita,

että vaikutus oli vahva. Esimerkkinä palvelkoon ranskankielisen Sveitsin valtalehden *Le Tempsin* koko sivun otsikko, taloussivu ja vielä pääkirjoitus aiheesta "Suomi ja me". Kaikessa ylistettiin Suomen edistyneisyyttä ja annettiin jopa kuva, että eläke- ja muut rakenteelliset ongelmat olisi ratkaistu loistavasti, ja valitettiin Sveitsin jähmeyttä.

Arvovaltaista ja asiantuntevampaa tukea antoi vuodenvaihteessa *Neue Zürcher Zeitung am Sonntagin* IMD:n professori Stéphane Garelli haastattelussaan Sveitsin tilasta muihin verrattuna otsikolla "Olemme Euroopan Japani". Samaahan Suomessa väitettiin 1980-luvun lopulla, vaikka toisella etumerkillä.

Nokiaa koskevia kirjoituksia, jotkut niistä eritteleviä ja enemmistö neljännesvuosituloksia ja näkyviä kommentoivia, ilmestyi pinkoittain. Muutkin suomalaiset yritykset pääsivät sentään esiin. Suunto Oy:n ja Polarin elektroniset laitteet urheilijoille, **Hjalles Harkimon** menestys ja opit sveitsiläisille sekä Suomen ABB:n menestys kriisiyhtiön muista osista poiketen saivat kukin puolisivusensa valtalehdistössä. Unohtaa ei sovi myöskään **Juhani Anttilaa**, Sveitsin suurimman telealan laitevalmistajan Ascomin kuville vetänyttä toimitusjohtajaa, jonka tekemiset esiintyivät lehdistössä kymmeniä kertoja.

Urheilu osoittautui viime vuonnakin imagovaltiksi, juuri Sveitsin osalta vahvemaksi kuin Suomessa osattaneen arvatakaan. Sveitsiläiset ovat dominoivan jalkapallon ohella näet erityisen kiinnostuneita hiihdon alppilajeista, jääkiekosta ja mäenlaskusta. Näissä lajeissa olivat näkyvimmit suomalaisnimet jääkiekkoilija **Petteri Nummelin**, vuoden arvostetuimmaksi valittu jääkiekkoilija, sekä pujottelija **Kalle Paalander** ja Norjan mäkijoukkueen valmentaja **Mika Kojonkoski**. Oma lukunsa ovat Thomas Rengglin *Neue Zürcher Zeitungin* kirjoittamat jutut, jotka ovat kirjallisestikin nautittavia ja joissa Suomi esiintyy asiantuntevan myönteisesti, vaikka joskus vähän ironisessa sävyssä. Lehti antaa hänelle tilaa kirjoittaa myös taustoja ja tunnelmakuvaus. Hämeenlinna "on kaupunki, jossa säveltäjä Jean Sibelius syntyi ja jossa nyt on 20 000 asukasta, pieni linna, teräslevytehdas ja kaksi kiinalaista ravintolaa". Helsingin maratonin vaivalla helteessä juosseelle Rengglille tarjottiin ainoaksi kiinteäksi välipalaksi suolakurkkua, "vaikka en minä ollut raskaana".

Suomi tuskin saa missään Pohjoismaiden ja ulkopuolella niin laajaa ja ennen kaikkea myönteistä huomiota kuin Sveitsissä, ja se näkyy. Eri yhteiskuntapiirien sveitsiläisillä ilmenee keskusteluissa olevan hyvät perustiedot Suomesta. Ero vaikkapa Ranskaan on edelleen huima.

Tshekki

Suomi oli vuonna 2003 huomattavasti enemmän esillä Tshekin mediassa kuin edellisenä vuonna. Suomen intensiivinen esiintyminen oli yhteydessä Tshekin nousevaan kiinnostukseen EU:ta kohtaan. Suomi esiintyi monissa artikkeleissa, joissa käsiteltiin EU:ta eri näkökulmista aina taloudellisista demografisiin. Suomea käsittelevien artikkelien määrä kasvoi kiistämättä. Suomi on EU:n nuorimpia jäsenmaita ja kuuluu asukasluokunsa ansiosta unionin pienimpiin valtioihin, kuten Tshekkikin tulevaisuudessa. Tästä johtuen Suomi oli usein mallina analyyseissä, joissa pohdittiin Tshekin tasavallan Euroopan unioniin liittymisen ongelmia.

Korruption torjuntaa käsittelevissä jutuissa Tshekin esikuvaksi löytyi Suomi, jonka sijoittuminen ensimmäiseksi Transparency Internationalin tutkimuksessa ei jäänyt huomaamatta. Muuten myönteistä huomiota Suomen talous sai sekä EU:n julkistaman eurooppalaisen innovoinnin tulostaulukon yhteydessä, jonka mukaan Suomi kuuluu innovatiivisuudessaan johtavien eurooppalaisten maitten joukkoon, että Institute for Management Developmentin tutkimuksessa, jossa Suomi sijoittui kilpailukyvyltään ensimmäiseksi alle 20 miljoonan asukkaan talousalueeksi. Maan johtavan yliopiston, Kaarlen yliopiston rehtori Ivan Wilhelm totesi vuoden lopussa puheessaan yliopistojen ja tieteen rahoitusongelmista: ”Suomi on saavuttamaton esikuva Euroopassa. Sinne emme saa katsoa, se olisi liian demoralisoivaa.”

Suomi-artikkelien määrä jakautui tasaisesti koko vuodelle. Helmikuun Softwerove noviny -tietokonelehti julkaisi laajan, neljän sivun artikkelin suomalaisesta hi-techistä. Toimittaja Petr Koubsky esitteli informaatioteknologian (IT) lisäksi Helsingin Tiede- puistoa ja suomalaista bioteollisuutta sekä haastatteli sen kehittämispäällikköä **Päivi Ryöppyä**.

Suomen ensimmäisen naispääministerin **Anneli Jäätteenmäen** astuminen hallituksen johtoon kasvat-

ti Suomea käsittelevien juttujen määrää huhtikuun puolivälissä. Huomattavasti vähemmän seurattiin Jäätteenmäen eroamiseen johtaneita tapahtumia.

Suomi valjastettiin EU-kampanjaan

Toukokuun ensimmäisen päivän jälkeen Tshekin lehdet ja televisio aloittivat EU-kansanäänestyksen mainostamisen. Useamman viikon ajan suomalainen liikemies, irlantilainen tietokone-ekspertti ja kreikkalainen kahvilanpitäjä vakuuttivat, että Tshekki on EU:ssa tervetullut uusi jäsen. Suurlähettiläs **Risto Rännäli** esiintyi Tshekin television dokumenttisarjassa ”Eugen Briksiuksen Eurooppa” ja kertoi Suomen liittymisestä EU:hun sekä vertaili Suomea ja Tshekkiä.

Koko vuoden ajan ilmestyi artikkeleita siitä, miten eräät Euroopan unionin jäsenmaat säännöstelevät työvoiman vapaata liikkuvuutta. Osa artikkeleista antoi vääriä tietoja Suomen kannasta asiaan.

Prahassa järjestettiin syyskuussa niinsanottu like-minded konferenssi, jonka tavoitteena oli harmonisoida pienten maiden kantoja ennen hallitusten välistä konferenssia (HVK) Roomassa. Konferenssi oli median kiinnostuksen kohteena. Vaikka Suomi ei esiintynyt mediassa erikseen, oli se kuitenkin Itävaltan kanssa oman aktiivisuuden ansiosta eniten etualalla. *Lidove noviny* kutsui Suomea ja Itävaltaa jopa pienten maiden tiedottajiksi.

Vierailuista laajinta huomiota sai ulkomaankauppa- ja kehitysministeri **Paula Lehtomäen** käynti Prahassa. Vierailusta informoi muun muassa Tshekin suurin taloussanomalehti *Hospodarske noviny*. Levikiltään Tshekin laajimman talousviikkolehden *Ekonomin*, jota myös Tshekin *Economistiksi* voidaan kutsua, päätoimittaja Zbynek Fiala esitteli neljällä sivulla Lehtomäen haastattelua Suomen taloudellista menestyksestä sekä Euroopan talouden kasvun parantamisen mahdollisuuksista ja strategioista.

Ministeriä seurasi laaja kaupallinen valtuuskunta, jonka etualalla oli Patria. Patria sai erityistä huomiota, kun se esitteli panssaroidun miehistönkuljetusvaununsa Suomessa. Patria on mukana Tshekin valtion julkisessa tarjouspyynnössä, jonka arvio on 25 miljardia korunaa (noin 784 miljoonaa euroa). Vapupuolustusministeri Jan Dzvoniikin mukaan tämä on: ”pohjimmiltaan toiseksi tärkein projekti Tshekin tasavallan armeijan muodostamisen jälkeen, ei vain taloudellisesti vaan myös teknisesti.”

Ministeri **Mauri Pekkarisen** vierailu huomioitiin laajasti mediassa. Hän saapui kauppa- ja teollisuusministeri Urbanin kutsusta ja osallistui seminaariin, jonka teemana oli Tshekin tasavallan liittyminen Euroopan unioniin. Haastattelussa, joka julkaistiin CT2-talousuutisissa, Pekkarinen kertoi Suomen kokeuksista EU:hun liittymisestä.

Yllä mainittujen poliitikkojen lisäksi **Paavo Lipposen** nimi esiintyi aina, kun esitettiin arveluja Eu-

Transparency Internationalin korruptiovertailu nosti Suomen otsikoihin.

roopan komission puheenjohtajan Romano Prodin seuraajasta tai EU:n presidentinvirasta.

BBC:n dokumentti Suomesta

Marras-joulukuussa BBC näytti toimittaja Vaclav Sochorin neliosaisen sarjan "Suomalainen kokemus Euroopan unionin kanssa" tshekinkielisessä lähetyksessään. Dokumentti oli ilahduttavan syvälinen ja sivuutti kliseiset Suomi-kuvaukset.

Keskeinen viimeaikainen teema Sochorin kuvauksen perusteella Tshekissä on ollut 'kansallisten intressien ja oman identiteetin suojeleminen EU:ssa'. Tässä yhteydessä on myös pohdittu Suomen roolia EU:ssa. Mutta kuten Ulkopoliittisen instituutin erikoistutkija Henri Vogt oli hänelle todennut, että "minulla on aina ollut vaikeuksia hahmottaa, minkälaisen on suomalaisten intressien oltava unionissa". Suomi liittyi unioniin lähinnä sisäpoliittisista syistä, ennen kaikkea turvallisuuden ja taloudellisten syiden takia. Unioniin liittymisen jälkeen pelko oman kansallisen identiteetin menettämisestä ei saanut jalansijaa Suomessa, koska Vogtin mukaan Suomen maantieteellisen sijainnin takia kansalaiset eivät tunne kulttuuriaan uhatuksi unionin keskiosissa sijaitsevien pienten maiden tapaan.

Myös vihreiden kansanedustajalle **Heidi Hautalalle** ovat suomalais-tshekkiläisen yhteistyön keskipisteenä muut kuin 'kansalliset intressit': "Tiedän, että Suomen ja Tshekin hallitus ovat erittäin huolestuneita signaaleista, jotka tulevat isommista jäsenmaista, että ne haluavat hallita Euroopassa. Tiedän, että tässä kohdassa on tshekkiläisten ja suomalaisten välillä tiivis liittolaisuus ja tässä asiassa on erittäin tarkka - jotta voisimme puolustaa jäsenmaiden välistä tasa-arvoa koosta riippumatta. Se on eri asia kuin identiteetti."

Him ja Värttinä herättivät huomiota

Musiikin alalla paljon huomiota herättivät vuonna 2003 Him ja Värttinä. Erittäin hyvät kirjallisuusarvostelut saivat **Juha Seppälän** Suuret kertomukset ja **Johanna Sinisalonen** Ennen päivänlaskua ei voi. Yhteistyössä Tshekin kulttuuriministeriön kanssa järjestettyjä valokuvaaja **Juha Taskisen** "Ladogan meri ja ikoni" sekä "Suomen kansallistekstiili - ryijy" -näyttelyitä mainostettiin alan lehdissä. Elokuvataiteesta **Aki Kaurismäen** Mies vailla menneisyyttä elokuvan lisäksi huomiota sai myös **Aurora Reinhardin** lyhytelokuva Poikatyttö, joka esitettiin Prahassa ja Brnossa seksuaalisten vähemmistöjen teemoihin keskittyvillä Mezipatra-nimisillä elokuvafestivaaleilla.

Vuoden aikana ilmestyi ilahduttavan paljon matkailuun liittyviä artikkeleita. Huomattavin niistä oli neljän sivun pituinen artikkeli Helsingistä **Hospodarske Novinissa**, jossa keskityttiin pääkaupungin klassiseen arkkitehtuuriin ja nähtävyyksiin. Suomi on kui-

tenkin matkailun kannalta tshekkimatkustajille kallis ja kaukainen.

Analyttisten ja realistisimpien artikkelien määrä verrattuna vuoteen 2002 nousi hiukan. Suomi ei ole enää pelkästään Nokian, porojen, joulupukin, formuloiden, informaatioteknologian (IT:n), ja tieteen maa. BBC:n ohjelmassa käsiteltiin suomalaisen väestön ongelmiakin - Euroopan laajimmat alue-erot ja vanhentuva väestö. Tshekkiläisten toimittajien mielestä Suomi on harmaa maa, jossa kuitenkin kaikki toimii melkein täydellisesti. Suomalaiset ovat avoimia, suoria ja vilpittömiä eikä suomalainen yhteiskunta tshekkiläiseen tapaan ole hierarkkinen.

Turkki

Turkin mediassa Suomi ei perinteisesti saanut paljon huomiota. Historiallisista syistä Suomea tarkasteltiin kuitenkin myönteisemmässä valossa kuin muita EU-maita. Suomi nähtiin edelleen Atatürkin ihannoimana "valkoisten liljojen maana".

Vuonna 2003 uutiskynnyksen turkkilaisessa mediassa ylittivät Suomen maaliskuiset parlamenttivaalit, joiden tuloksena maahan saatiin ensimmäinen naispääministeri **Anneli Jäätteenmäki**. Media huomioi Suomen maana, jossa sekä presidenttinä että pääministerinä toimii nainen. Myös kesäkuinen pääministeri Jäätteenmäen ero sai palstatilaa, joskin huomattavasti parlamenttivaaleja vähemmän.

Ulkoministeri **Erkki Tuomiojan** Turkin vierailu, joka oli ensimmäinen Suomen ulkoministerin virallinen vierailu maahan, sai paljon huomiota erityisesti tv-kanavilla. Vierailu ajoittui Turkin edistymisrapor-

Ulkoministeri Erkki Tuomioja tapasi pääministeri Recep Tayyip Erdoganin Turkin vierailullaan.

tin julkaisemisen jälkeiseen päivään, mikä lisäsi vierailun kiinnostavuutta.

Yrityssektorilla sekä Nokia että TeliaSonera saivat runsaasti julkisuutta osakseen erityisesti liittyen edellisen saataviin Telsim-operaattorilta ja sen omistavalta Uzan perheeltä ja jälkimmäisen yrityksen kanssakäymiseen Turkcell-yhtiön toisen suuromistajan Cukurova Holding kanssa sekä roaming- ja siirtomaksukysymyksiin.

Suomalainen elokuva sai paljon julkisuutta osakseen edellisvuoden tapaan. Media käsitteli laajasti etenkin ohjaaja **Aki Kaurismäen** Mies vailla menneisyyttä -elokuva sekä ohjaajaa itseään. Turkkilaisessa lehdistössä Kaurismäen elokuvaa verrattiin sellaisten elokuvan suurimien töihin kuten Buster Keaton Charlie Chaplin, Jean Renoir, Jean Vigo ja Jacques Tati.

Värttinän Turkin-vierailu sai lehdistössä runsaasti kiinnostusta osakseen. Värttinän konsertit olivat onnistuneet ja arvostelut erittäin myönteiset. Samoin suomalaisurkurin **Ville Urposen** ja -viulistin **Laura Vikmanin** esiintyminen Istanbulin Bach -päivillä syyskuussa sai mediahuomiota. Rölli-lastenelokuvan esittäminen Istanbulin lastenelokuvafestivaaleilla nousi niinkään otsikoihin.

Ralli- ja formulakuljettajat sekä etenkin Turkissa pelaavat jalkapalloilijat olivat hyvin esillä mediassa. Vuonna 2003 muutama suomalainen pelasi Turkin pääsarjan joukkueissa.

Ukraina

Vuona 2003 Suomi oli entiseen tapaan aika paljon esillä Ukrainan mediassa, niin lehdistössä, televisiossa kuin radiossakin. Suomi-kuva oli hyvin myönteinen, arvostelua ei pahemmin esiintynyt. Suosituimpia aiheita olivat edelleen Suomi matkailumaana, erilaiset tapahtumat ja it-ala. Uusi naisuurlähettiläs Laura Reinilä sai paljon huomiota mediassa. Poliitikasta kirjoitettiin vähän eikä kovin asiantuntevasti.

Mediavuosi 2003 oli jälleen Suomelle hyvä Ukrainassa. Jutut olivat edelleen lähes poikkeuksetta myönteisiä, joskus liioitellun ihaileviakin, heijastaen täten ukrainalaisten yleistä Suomi-myönteisyyttä.

Vanhat kestoaiheet olivat jälleen laajasti esillä: suosituimpina matkailuaiheet Lappi- ja Joulupukki-vetoisina, Nokia ja it-ala, alhainen korruptio ja lukutaitovertailut. Matkailun edistämiskeskus (MEK) järjesti ukrainalaisille toimittajaryhmille useita matkoja Suomeen. Matkailuartikkeleihin tulikin porojen ja jouluaiheiden lisäksi uusia suuntia. Paljon kirjoitettiin kalastuksesta, risteilyistä, Turusta, Muumimaailmasta, juhannuksen vietosta ja suomalaisista festivaaleista.

Uutuutena vuonna 2003 oli Suomen uuden naisuurlähettilään **Laura Reinilän** saama huomio. Haas-

tattelupyyntöjä sateli ympäri vuoden ja vauhti kiihtyi entisestään itsenäisyyspäivän ja joulun edellä. Mukana oli sekä vakavampaa lehdistöä että viihteellisempiä artikkeleita. Haastatteluissa suosituimpia teemoja olivat Suomen ja Ukrainan suhteet, Suomen EU-kokemukset, Nato, eurovaluutta, naisten asema Suomessa, matkailuteemat ja lähettilään persoona.

Suurlähettiläs Reinilä esiintyi muun muassa *Novi kanal*in aamuohjelmassa Suomea koskeneessa erityislähettyksessä. Itsenäisyyspäivää ennen Ukrainan ulkoministeriön lehdistökeskus järjesti lähettilään tiedotustilaisuuden, johon osallistui toistakymmentä tiedotusvälinettä. Kysymyksiä tuli eniten sota-ajosta, sotavankien kohtelusta ja Ukrainan EU-mahdollisuuksista. *Tonis*-kanavalle kuvattiin suomalaista joulunviettoa suurlähettilään virka-asunnossa.

Kolmas suuri aiheryhmä on Suomen kulttuuri, joka sai myös hyvin julkisuutta. Kaikki lähetystön tukemat tapahtumat, kuten suomalaisen elokuvan festivaalit, klassisen musiikin konsertit, Pepa Päivinen trion jazzkonsertit, Daruden keikka Ukrainassa ja suomalaisen kirjallisuuden käännosten julkaisu-tilaisuudet olivat esillä. Suomi oli esillä uutisoinnissa myös EU-filmiviikkojen, EU-päivän, mykkäfilmifestivaalien, näyttelyiden ja muiden festivaalien yhteydessä.

Politiikkaa ja kauppaa niukasti

Suomen politiikasta kirjoitettiin vähän. Tämä johtuu siitä, että ulkomaista ei erityisemmin kirjoiteta analyttisiä artikkeleita muutenkaan. Vain suurimmilla lehdistöllä on hyvät tekniset valmiudet eli internet, tietotoimistojen palvelut, mahdollisuus käyttää kuvaarkistoja. Moni ukrainalainen tiedotusväline kuuluu osana johonkin venäläiseen konserniin ja osa jutuita voi olla alunperin Venäjällä tehtyjä, ne vain julkaistaan uudelleen Ukrainassa. Sieltä ovat peräisin jutut suomalaisten kovasta viinankäytöstä ja viinarallista ulkomaille.

Kun itse Ukrainassa riittää kriisejä, skandaaleja ja onnettomuuksia, eivät Suomen kaltaisen maan tapahtumat ylitä uutiskynnystä. Päivänpoliittinen uutisointi on vähäistä: **Anneli Jäätteenmäen** valintaa pääministeriksi uutisoitiin laajalti, eroa ei enää niin paljoa. Huumatut ukrainalaiset kotimaahan palautetut turvapaikanhakijat eivät ylittäneet uutiskynnystä Suomessa syntyneestä suuresta kohusta huolimatta. Sen sijaan muissa yhteyksissä Suomen viisuminannon toimivuutta ja asiallisuutta jopa keuhuttiin Ukrainan lehdistössä. Kaupasta ja taloudesta ei Nokkaa lukuun ottamatta paljoa kirjoitettu.

Unkari

Unkarilaismedian kiinnostus Suomea kohtaan kasvoi selvästi. Vuonna 2003 julkaistiin noin kaksi kertaa enemmän Suomea käsitteleviä juttuja kuin edellisinä vuosina, entistä enemmän maakuntalehdissä. Eniten kirjoitettiin eduskuntavaaleista ja pääministerin vaihdoksesta, Suomen taloudesta ja Nokiasta, tutkimuksesta ja koulutuksesta, Suomesta matkailumaana ja ruokakulttuurin maana sekä -mistäpä muusta kuin saunasta ja Joulupukista. Unkarin Euroopan unionin jäsenyyden alla huomiota kiinnitettiin myös Suomen ja Unkarin yhdeksänteen ystävyyskaupunkikokoukseen. Kulttuurin alalla suomalainen elokuva ja suomalaiset näyttelijät kiinnostivat unkarilaisia.

Suurin muutos vuoden 2003 Suomi-raportoinnissa oli Suomea käsittelevien artikkeleiden määrän merkittävä kasvu. Viime vuonna julkaistiin noin kaksi kertaa enemmän Suomea käsitteleviä juttuja kuin edellisinä vuosina. Sekä pienten Suomea käsittelevien uutisten että laajojen reportaasien määrä kasvoi. Muutos edellisvuosiin oli myös, että Suomea koskevat uutiset olivat esillä laajemmin kuin aikaisemmin. Samoista asioista kirjoitettiin sekä päivälehdissä, aikakauslehdissä että maakuntalehdissä. Esimerkiksi suurlähettiläs **Pekka Kujasalon** maakuntamatkat huomioitiin lähes aina sekä paikallislehdissä, -radiossa että -televisiossa. Omana ilmiönä voidaan mainita opposition pää-äänenkannattajan *Magyar Nemzetin* lukuisat Suomea koskevat pikku-uutiset, jotka lehdelle kokoa oikeistolaisena vaikuttajana tunnettu toimittaja István Lovas, jota erityisesti kiinnostivat juutalaisten luovutukset toisen maailmansodan aikana ja siihen liittyvät **Elina Sanan** kirjaan liittyvät keskustelut.

Unkarin lehdet, sekä päivälehdet että aikakauslehdet, kertoivat asiallisesti ja samansuuntaisesti Suomen eduskuntavaaleista. Kaikki lehdet kiinnittivät huomiota siihen, että Suomi oli saamassa naispääministerin naispresidentin rinnalle. Lisäksi selostettiin tärkeimpiä vaaliteemoja: taloudellista tilannetta, työttömyyttä, terveyssektorin ja opetuksen tilaa sekä vaaleja edeltänyttä "ainoata kunnon riitaa" (lainaus viikkolehti HVG:stä, Unkarin vastine Suomen Kuvalehdelle) Suomen Irak-politiikasta oppositiojohtaja **Anneli Jäätteenmäen** ja pääministeri **Paavo Lipposen** välillä.

Myös Anneli Jäätteenmäen erosta kerrottiin saman kaavan mukaan kuin eduskuntavaaleistakin: ero uutisoitiin ensin lyhyesti lähes kaikissa lehdissä. Tämän jälkeen lehdet palasivat asiaan pidemmällä analyysellä. Asiantuntevissa analyyseissa selostettiin laajasti kevään tapahtumia ja niiden eräänlaista päätöspistettä eduskunnassa kesäkuussa. Yksi syy siihen, että unkarilaisten toimittajien näinkin hyvin onnis-

tui selostaa monimutkaisten poliittisten tapahtumien kulkua, oli, että unkarilaistoimittajien ryhmä sattui vierailemaan Helsingissä juuri kesäkuussa. Ryhmään kuuluivat kahden suuren päivälehdessä, kahden viikkolehdessä, Unkarin radion sekä Unkarin uutistoimiston toimittajat. Moni lehti hyödynsi Unkarin uutistoimiston materiaalia Jäätteenmäen erosta. Unkarin lehdet ihmettelivät sitä, että yleensä niin rauhallisessa Suomessa tapahtui "tämän suuruusluokan skandaali", kuten viikkolehti *Heti Válasz* kirjoitti. Samassa yhteydessä ihmeteltiin toisaalta myös sitä, miten suomalaisten niin nopeasti onnistui nimittää uusi pääministeri. **Matti Vanhasen** nimityksestä kerrottiin lyhyissä, useassa tapauksessa valokuvalla varustetuissa jutuissa. Pääministeri esiteltiin entisenä toimittajana ja puolustusministerinä, EU-asiantuntijana sekä absolutistina.

Suomi EU:n mallimaana?

Vaikka Suomen EU-kokemukset kiinnostavat unkarilaisia poliitikkoja ja virkamiehiä kovastikin, ei lehdissä ollut kovin monta nimenomaan Suomen EU-politiikalle omistettua juttua. Päivälehti *Magyar Hírlap* (riippumaton, mutta liberaaleja eli vapaita demokraatteja lähellä oleva) julkaisi maaliskuussa kuva-la varustetun valtiosihteerin Antti Satulin haastattelun, joka tehtiin valtiosihteerin Budapestin vierailun yhteydessä. Toimittajaa kiinnosti suomalaisten suhtautuminen EU:n laajentumiseen sekä unioniin yleensä. Muita haastattelussa käsiteltyjä aiheita olivat Baltian maiden liittymisen vaikutus Suomeen, Suomen oppimisprosessi unionin rahoitustukimahdollisuuksien kannalta sekä pohjoismainen yhteistyö mahdollisena mallina Visegrád-maille. Pääkaupungin lehti *Budapesti Nap* kirjoitti lokakuussa, että "Suomen maanviljelijöille on käymässä huonosti". Lehti kertoi Suomen saaneen neljän vuoden lisääjän, jonka jälkeen 32 000 maatalon valtiontuet on lopetettava. Lehti kertoo suomalaisten rikkovan EU:n maataloussääntöjä kahdella tavalla: Suomen valtio ei suostu lopettamaan nykyistä maataloustukijärjestelmää eikä Suomi myöskään käytä loppuun EU:n maataloustukia.

Unkarin liberaali viikkolehti *Élet és Irodalom* julkaisi kesäkuussa laajan koko sivun artikkelin Suomen turvallisuuspolitiikasta. Artikkelin kirjoittaja oli haastatellut Ulkopoliittisen instituutin johtajaa **Tapani Vaahtorantaa** Suomen-vierailunsa yhteydessä. Toimittaja kysyi muun muassa mitä asiantuntijoiden käyttämä "liittoutumattomuuden jälkeinen kausi" tarkoittaa ja mitä liittoutumattomuus tänä päivänä ylipäänsä tarkoittaa. Häntä kiinnosti myös, miksi Suomi jäisi pois Natosta, joka nykyisin on ennen kaikkea länsimaiden liitto. Muita haastattelussa käsiteltyjä aiheita olivat Suomen ja Ruotsin ratkaisujen eroavaisuudet esimerkiksi euron osalta, syyt nationalis-

min puuttumiseen Suomessa sekä suomettumisen aikajakso ja sen mahdollisesti jättämät jäljet.

Suomen turvallisuuspolitiikka sai myös lyhyempiä mainintoja muiden asioiden yhteydessä. Suurlähetystön toukokuussa järjestämästä seminaarista ”Miksi Suomi ei liity Natoon?” kirjoitettiin yhdessä päivälehdessä ja raportointiin radiossa.

Nokia yksi merkittävimmistä sijoittajista

Suomen taloudesta kirjoitettiin erittäin myönteisessä ja usein jopa kiittävässä sävyssä. Taloutta koskevissa jutuissa käsiteltiin yleisesti myös koulutusta ja tutkimusta. Lähes kautta linjan muistettiin mainita Nokia. Useat jutut käsittelivät myös yksinomaan Nokiaa. Unkarin erityinen Nokia-kiinnostus selittyi sillä, että Nokia on yksi Unkarin merkittävimmistä sijoittajista. Komáromissa on tehdas, jota on jo ehditty laajentaa (vajaat 2 000 työntekijää), ja Budapestissa toimii tutkimuskeskus, joka työllistää noin 500 unkarilaista. Unkarilaiset päättäjät arvostavat sitä, että Nokia ei ole tullut vain halvan työvoiman, vaan myös osaamisen tähden.

Taloutta käsittelevissä artikkeleissa todettiin usein, että Suomen kansantalous on onnistunut vapautumaan vanhasta perinnöstä. Tämän seurauksena Suomi on oikeiston päivälehdessä *Magyar Nemzetin* mukaan noussut maailman johtavien maiden joukkoon ”Suomalaisen informaatioyhteiskunnan kerrottiin rakentuvan kahdelle peruspilarille: toisaalta perinteisen teknologian vaatimalle jatkuvalla yhteistyölle ja avoimuudelle, toisaalta näitä päämääriä tukevalle kansalaisvastuulle, etiikalle sekä korkealle työmoraaalille. Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen, että korkeakoulut toimivat yhdessä huipputeknologiaa käyttävien yritysten kanssa. Artikkeleissa muistettiin mainita Suomen olevan maailman vähiten korrupoitunut maa ja internetin käyttöprosentin olevan korkein maailmassa. Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen, että Suomi sijoittui kolmanneksi kilpailukyky-mittarissa ja että Suomi Ruotsin jälkeen suuntaa eniten varoja tutkimukseen. Unkarin entinen talousministeri pohti *Heti Válasz* -viikkolehden ”Suomen tiellä” -artikkelissa menestyksen reseptiä. Suomessa on hänen mielestään onnistuneella tavalla sekoitettu tietoyhteiskunta-konsepti, kansallisvaltiollinen ajattelu ja voimakas kansallinen itsetunto.

Suomalaisen gastronomian laaja esittäytyminen

Suurlähetystö järjesti toukokuussa suomalaisen ruokakulttuurin esittäytymistapahtuman. Kahden päivän aikana järjestettiin neljä tilaisuutta eri kohderyhmille, joista yksi oli media. Kimmoke tapahtuman järjestämiseen oli syntynyt edellisvuoden lehtikirjoit-

teluista, joissa pari toimittajaa ihmetteli tuntematonta, mutta korkeatasoista suomalaista gastronomiaa.

Tapahtumasta ja suomalaisesta ruoasta kirjoitettiin niin päivälehdissä, naistenlehdissä kuin ruokalan erikoislehdissäkin. Erikoislehti *Konyha Magazin* julkaisi neljän sivun Suomi-reportaasin resepteineen. Suosittu kevyt naistenlehti *Kiskegyed Konyhája* julkaisi koko aukeaman suomalaisia reseptejä. Talouspoliittinen viikkolehti *Figyelő* kirjoitti sekin artikkelin suomalaisesta ruoasta, sen trendikkyudestä, terveellisyydestä ja puhtaudesta. Suomi oli teemana myös Unkarin suurimmassa ruokaportaalissa, jossa esiteltiin ruokatahtumassa vierailevien kokkien **Jaakko Nuutilan** ja **Outi Westmanin** sekä lähetystön oman kokin **Jari Grundströmin** reseptejä. Artikkelit painottivat Suomen puhdasta luontoa ruoan lähtökohtana. Suomalaisessa ruoassa todettiin olevan vaikutteita sekä idästä että lännestä. Pohjoisesta kerrottiin tulleen eksoottisia aineksia, kuten Unkarissa tuntematon poronliha ja tietyt marjat.

Toukokuussa Unkarin luterilainen kirkko julkaisi Suomen luterilaisen kirkon tuella piispa **Eero Huovisen** uuden Katekismuksen unkarinnoksen peräti 160 000 kappaleen painoksena, joka jaetaan maksutta Unkarin kaikkiin luterilaisperheisiin. Katekismuksen unkarinnos, *Katé*, julkistettiin lähetystön tiloissa ja tilaisuudesta uutisoitiin runsaasti niin kirkon omassa *Evangélikus Élet* -viikkolehdestä kuin myös tärkeimmässä aluelehdessä. Myös Unkarin Radion julkistamistilaisuudessa nauhoittamat haastattelut toivat paljon positiivista palautetta.

Ystävyyskaupunkitoiminnan merkitystä ei kysytä unionissa

Erityisesti paikallislehdet kirjoittivat ahkerasti, peräti yli 50 artikkelissa, lokakuussa Balatonfüredissä järjestetystä yhdeksännestä Suomen ja Unkarin ystävyyskaupunkitapaamisesta, ja uutisoinnissa nostettiin luonnollisesti esiin Unkarin lähestyvä Euroopan unionin jäsenyys ja suomalaisilta saatu tai ainakin odotettu apu. ”Voimme oppia toisiltamme” muistutti Budapestissä ilmestyvä *Napló* artikkelinsa otsikossa. Kaksipäiväisen kokouksen virallisen osuuden jälkeen valtuuskunnat vierailivat omissa ystävyyskaupungeissaan, uutisoinnin perusteella muun muassa sairaaloissa, kouluissa ja lastentarhoissa. Kuusankosken vapaa-ajallaan innokkaaksi mehiläishoitajaksi tunnettu kaupunginjohtaja vietiin Orosházassa myös paikallisen hunajantuottajamestarin luo lisäoppia saamaan.

Suomea matkailukohteena esittelevien artikkeleiden määrä nousi selvästi edellisvuodesta. Sanomakonserniin kuuluvan suosittu *Nők Lapja* -naistenlehden toimittaja Erzébet Schäffer kertoo sävyllään henkilökohtaisessa artikkelissaan huomioistaan: ”Tuntuu kuin suomalaiset haluaisivat asettua koko ulkopuo-

lista maailmaa vastaan kääntämällä omalle kummalliselle kielelleen kaikki kansainväliset termit. Tämän jälkeen he oppivat kaikki vieraat kielet (englantia puhuvat melkein kaikki, saksaakin monet) ja puhuvat silti itsepintaisesti ravintolasta, puhelimesta ja elokuvateatterista. Elokuviakaan ei dubata.” Pitkän ja yksityiskohtaisen, peräti 11-osaisen Suomen matkailua sittelevän artikkelisarjan julkaisi myös Serbian Vojvodinan-alueen unkarilaisvähemmistön Magyar Szó (Unkarin Sana) -päivälehti.

Kestosuosikit sauna ja Joulupukki

Unkarilaismediassa vuodesta vuoteen säilyneet kestoaiheet, suomalainen sauna ja Joulupukki, säilyttivät tänäkin vuonna asemansa. Pitkiä artikkeleita ilmestyi niin naistenlehdissä, elämäntapajulkaisuissa kuin yritysjohtajille suunnatuissa aikakauslehdissä. Otsikoinnissa kerrottiin “puhtaasta nautinnosta” ja “täydellisestä rentoutumisesta”. Kainalojutuissa annettiin myös tarkempia ohjeita: “Vihtominen aloitetaan perinteisesti alaraajoista ja edetään sitten käsivarsien kautta selän alueelle ja lopuksi viimeistellään sydämen ja vatsan seutu.” Tammikuinen sensaatio lähes kaikissa unkarilaislehdissä olivat Suomen hallituksen kylmän talven takia antamat saunan lämpösuositukses. “Hallituksen saunastoppi”, otsikoitiin päivälehdissä.

Joulupukkia koskeva uutisointi alkaa Unkarissa kin yhä aikaisemmin syksyllä - tänä vuonna ensimmäiset artikkelit ilmestyivät jo lokakuun alkupuolella. Kirjoittelu oli sävyiltään pehmeää ja perinteistä, vain yksi aluelehti väitti, että Joulupukki-bisnes kukoistaa Suomessa runsaampana kuin kenties missään muualla. Unkarissa toimivien suomalaisyritysten ideoima ja toteuttama sekä Unkarin Punaiselle Ristille lahjoitettu jouluaiheinen värityskirjahanke ja oikean suomalaisen Joulupukin vierailu huomioitiin erityisesti televisiokanavien uutislähetyksissä.

Suomalainen muotoilu kiinnostaa edelleen

Lähetystön kuluneen vuoden kulttuuritarjonnasta eniten kirjoitettiin odotetustikin kesäkuussa järjestetystä Pirkanmaan ja Tampereen seudun yhdeksän lasिताiteilijan esittäytymisestä, johon kesäkuukausien aikana tutustui yhteensä 25 000 näyttelyvierasta. Niinikään palstatilaa sai suomalaisen muotoilun lokakuinen esittäytyminen Fennia Prize -näyttely, jonka otsikoinnista esimerkkinä mainittakoon muun muassa “Suomalaisten suosikit”, “Muotoilun kaunotaret”.

Ohjaaja **Aki Kaurismäen** maailmanmainetta nauttaneen Mies vailla menneisyyttä -elokuvan Unkarin ensi-ilta ajoittui tammikuulle. Niinpä monista muista Euroopan maista poiketen myös valtaosa filmiar-

vosteluistakin ilmestyi vasta vuoden 2003 aikana. Kaurismäen elokuvat nauttivat Unkarissa suurta suosiota, joten “oman aikamme haltijatarinan” arvostelukin oli kauttaaltaan ylistävää, lyyristä. “Elokuvan joka ainoa sekunti saa katsojan lumoutuneeksi. Yleisö sulautuu täysin harmaanakin pidetyn, mutta vahvan sisäisen voiman omaavan ohjaajan maailmaan”, analysoi päivälehti Népszavan toimittaja “Ei ole mitään harmaata kauniimpaa” -artikkelissaan.

Kaurismäen lisäksi lehdissä huomioitiin myös lähetystön järjestämä näyttelijöiden **Ville Haapasalon** ja **Anni-Kristiina Juuson** Budapestin vierailu sekä Käki-elokuvan ensi-ilta. Niinikään näyttelijät **Kati Outinen** ja **Peter Franzén** esiteltiin usein unkarilaislehdissä vuoden 2004 puolella ensi-iltansa saavan Zsuzsa Bös-zörményin ohjaaman unkarilaiselokuvan valovoimaisina näyttelijöinä.

Suomalaisurheilijoista autourheilun tähtikaarti kiehtoi edelleen unkarilaisia. Otsikolla “Keke, Mika ja Kimi” ilmestyi huhtikuussa *Dunántúli Napló* -lehdessä suoranainen suomalaisen autourheilun tiivis historiikki ja myös **Marcus Grönholmia** haastateltiin unkarilaislehtiin.

Venäjä

Suomi jatkoi näkyvää ja näyttävää esilläolooaan venäläisissä tiedotusvälineissä koko vuoden 2003. Muutamia harvoja marginaalijulkaisuissa esiintyneitä kirjoituksia lukuunottamatta uutisointi ja kirjoittelu niin painetussa kuin sähköisessäkin mediassa oli enimmäkseen asiallista. Etenkin suomalaista elämäntapaa ja kulttuuritapahtumia kuvaavat katsaukset pitivät yllä myönteistä Suomi-kuvaa. Suomi mainittiin usein myös koulutuksen ja lahjomattomuuden edelläkävijänä. Poliitiikkaa ja talouselämää käsittelevissä uutisissa nousivat esille viisumikysymys, öljykuljetukset Suomenlahdella ja Itämerellä sekä Suomen ydinvoimalakauppa.

Suomen eduskuntavaaleista raportoitiin varsin kattavasti ja tarkasti sanomalehdissä. Sen sijaan valtakunnallisilla televisiokanavilla asia jäi käytännössä huomiotta television keskittyessä samaan aikaan pidettyihin Dagestanin paikallisvaaleihin. Useat lehdet panivat merkille naisjohtajien aseman Suomessa. Näkyvimmin asiaan otti kantaa hallituksen virallinen sanomalehti *Rossijskaja gazeta*, joka otsikoi juttunsa “Vain naiset hallitsevat”.

Pääministeri **Anneli Jäätteenmäen** Moskovan vierailu kesäkuussa sai kohtalaista huomiota maan tiedotusvälineissä. Vierailun aiheista keskeisimmäksi nousi viisumikysymys, johon tiedotusvälineet suhtautuivat varsin asiallisesti. Esimerkiksi *Izvestija* julkaisi Jäätteenmäen haastattelun sellaisenaan lainaten juttunsa otsikossa suoraan pääministeriä: “Haluan-

me helpottaa viisumikäytäntöä”.

Moscow Times siteerasi puolestaan Venäjän ulkoasiainministeriön konsuliasioiden osaston johtajaa Vladimir Kotenjovia. Hänen mukaansa Venäjä on pyrkinyt helpottamaan viisumikäytäntöä maiden välillä, mutta Suomi on ilmoittanut neuvottelevansa vain EU:n kautta, ei kahdenvälisesti. Kotenjov piti Suomen lähestymistapaa hämmäntävänä.

Pian vierailua seuranneesta pääministeri **Anneli Jäätteenmäen** erosta kerrottiin tiedotusvälineissä niinikään varsin paljon. Yhteisenä nimittäjänä uutisissa oli viesti, jonka mukaan ero johtui luottamuksen hiipumisesta. Useiden lehtien sävy oli myötätuntoinen - hienon poliittisen uran todettiin päättyneen skandaaliin. Esimerkiksi *Izvestija* kertoi Jäätteenmäen eron heijastavan hyvin suomalaisen ja venäläisen yhteiskunnan erilaista toimintakulttuuria. Lehden mukaan Venäjällä vastaavassa tilanteessa pääministerin ura ei olisi katkennut.

Izvestijan varapäätoimittaja Georgi Bovt palasi Suomen yhteiskuntajärjestelmän peilaamiseen marraskuun puolivälissä, kun pääministeri Mihail Kasjanov matkusti viralliselle vierailulle Suomeen. Bovt tapasi pääministeri **Matti Vanhasen** noin viikko ennen Kasjanovin vierailua. Analyttisessä, avointa ja kansanvaltaista järjestelmäämme kuvaavassa jutussaan Bovt kertoi leikkillisesti suomalaisten joskus ihmettelevän, miksi Venäjän pääministeri matkustaa mukanaan suuri valtuuskunta useammalla lentokoneella, kun hänen suomalaisen virkaveljensä tyytyy usein reittikoneeseen ja matalaan profiiliin.

Viisumikysymys virisi ajoittain

Vuoden 2003 venäläisessä uutisoinnissa aika ajoin esille noussut viisumikysymys sai alkunsa suulähettiläs **René Nybergin** puheesta, jonka hän piti helmikuun lopulla “Venäjä yhtyneessä Euroopassa” -komitean tilaisuudessa aiheesta Schengen ja viisumit. Nyberg viittasi puheessaan biometriisiin tunnisteisiin, joita Yhdysvallat vastaisuudessa vaatii passeihin. Suurlähettilään puhe otettiin pian esille venäläisissä tiedotusvälineissä varsin yksioikoiseen sävyyn. Valtaosa lehdistä ja radiokanavista piti puhetta merkkinä siitä, että biometriset tunnisteet, kuten sormenjäljet tulevat pian EU-viisumeiden myöntämisen ehdoksi. Eräät sanomalehdet, esimerkiksi *Vremja novosti*, lainasivat Nybergin puheesta kohtaa, jossa hän muistutti viisumivapauden edellyttävän väestörekisteristä huolehtimista, passien teknisen laadun parantamista, takaisinottosopimusta ja Venäjän kaikkien rajojen luotettavaa valvontaa.

Viisumikeskustelu sai kuitenkin kevään mittaan yhä tiukemman sävyn. Kesäkuun lopulla lehdissä kysyttiin jo varsin suorasukaisesti, miksi Suomi vastustaa Venäjän ja EU:n lähentymistä. Viikkolehti *Rossijskije vesti* löysi Suomen asenteen taustalta taloudel-

lia syytä: Suomi pelkää menettävänsä taloudellisia etuja Venäjän ja EU:n lähentyessä ja viisumivapauden laajentuessa. Kuvaavaa venäläiselle toimituskulttuurille on se, ettei lehden toimituksessa edes tunnustettu artikkelin kirjoittajaa Sergei Bekirovia.

Viisumeista keskusteltiin jälleen syksyllä, kun Venäjän ulkoasiainministeriö syytti Suomea kaksoisstandardeista viisumipolitiikassaan. Tuolloin kriittisten lainausten taustalla oli Suomen vähemmän innostunut suhtautuminen EU:n puheenjohtajamaan Italian ehdotukseen myöntää viisumivapaus diplomaatti- ja virkapassin haltijoille.

Venäläisen vaihtoehtoon uskottiin ydinvoimalan valinnassa

Kun tarjouskilpa Suomen viidennestä ydinvoimalasta oli loppuvuodesta ratkeamassa, lisääntyi myös aiheetta käsittelevä kirjoittelu. Julkisessa sanassa suhtauduttiin vielä syyskuussa toiveikkaasti siihen, että suomalaiset päätyisivät venäläiseen vaihtoehtoon. Vahvinta vaihtoehtoa edusti Objedinjonnyje masinostroitelnyje zavody - Yhtyneet koneenrakennustehtaata, johon kuuluu myös ydinvoimaloita rakentava Atomstrojeksport.

Vremja novosti haastatteli lokakuun alussa OMZ:n pääjohtajaa Kaha Bendukidzeä, jonka mukaan yhtymällä olisi huomattavasti paremmat mahdollisuudet voittaa kilpailu, jos sillä olisi tarjota korkean teknologian lisäksi myös projektin rahoitus. Monet lehdet kuitenkin muistuttivat, ettei venäläisen ydinvoimalan rakentaminen Suomeen ole itsestäänselvyys.

Kun TVO lopulta päätyi ydinvoimalahankkeessaan ranskalais-saksalaiseen Framatome-Siemensiin, uutisoivat venäläislehdet asiasta varsin maltillisesti. Elinkeinoelämää tarkemmin seuraava, arvostettu *Vedomosti* piti Suomen valintaa poliittisena, sillä venäläiset olivat lehden mielestä tehneet parhaan tarjouksen.

Marraskuun lopulla *Kommersant* kirjoitti aiheesta tyylikkäästi ja totesi, että suomalaisten tarjouskilpailusta on otettava oppia. *Kommersantin* mukaan venäläinen tekniikka on vanhaa neuvostoaikaista, mutta ranskalais-saksalainen ehdotus on pilottiprojekti. Suomi on saamassa uudenuutukaisen, uusinta teknologiaa hyödyntävän reaktorin. Atomstrojeksport törmäsi kilpailijoiden ylivoimaisuuteen.

Satamat ja tankkerit kiistan aiheina

Venäläiset lehdet ja radiokanavat käsittelevät näkyvästi venäläisten öljyntoimittajien käyttämien yksipohjaisten tankkerien aiheuttamaa kiistaa. *Novyje Izvestija* muistutti venäläisten pettäneen pahasti suomalaisille antamansa lupauksen, että Koiviston öljysatamaan ohjataan vain jääluokiteltuja aluksia. *Tribuna* kertoi pääministeri **Paavo Lipposen** yrittäneen

tavoittaa venäläistä virkaveljeään toistuvasti tankkerikysymyksen ratkaisemiseksi, mutta turhaan. Monissa lehdistä toistui lähes viralliseksi vakiintunut näkemys, jonka mukaan Suomi on huolissaan pikemminkin taloudellisista eduistaan kuin Suomenlahden ekologiasta.

Osansa mediassa saivat myös Suomenlahden rannalle nousseiden Venäjän öljysatamien synnyttämät suomalaisreaktiot tai niiden väärinymmärrykset. Vielä syksyllä kirjoitusten perusteella sai helposti käsityksen, että Suomen suurin huoli Suomenlahden alueella ovat Venäjän uudet öljysatamat Koivistolla ja Uuraassa. *Nezavisimaja gazeta* kirjoittikin elokuun lopulla, että samalla kun Venäjällä pärjättiin hyvin, valui Porvoon jalostamosta Suomenlahteen 150 tonnia dieselöljyä. Suomalainen satama on jo yli 30 vuotta vanha eikä lehden mukaan vastaa ympäristönormeja.

Vastaava lähestymistapa on tullut esille muissakin yhteyksissä, joissa venäläisten on ollut vaikea tajuta Suomen olleen huolissaan erityisesti öljynkuljetuksessa käytetystä tankkereista eikä niinkään itse satamista.

Suomalaista laukunkantajaakaan ei voi lahjoa

Jos viisumikysymysten ja öljysatamien kohdalla ajoittain oli havaittavissa epäluuloa ja myös karkeitä virheitä, samaa ei voi sanoa laajasti esillä olleista myönteisistä ja rakentavista Suomi-kuvauksista. Esimerkiksi *Rossijskaja gazeta* antoi Venäjän entisen suurlähettilään Juri Derjabinin Suomi-artikkelille runsaasti tilaa elokuun lopun numerossaan. Derjabin kehui avoimesti suomalaista koulutusyhteiskuntaa sekä tutkimusta ja tiedettä tukevaa budjettipolitiikkaa. Derjabinin mielestä Venäjällä olisi paljon opittavaa pieneltä naapuriltaan juuri koulutusjärjestelmänsä kehittämisessä.

Lehdistössä ja varsinkin radiokanavilla nousi tavan takaa esille erilaisissa kansainvälisissä mittauksissa todettu suomalaisten koulujen korkea taso. Moni tiedotusväline muistutti useammin kuin kerran, että tutkimusten mukaan Suomi on maailman vähiten korruptoitunut valtio. Suositun radiokanava *Eho Moskvy* haastatteli toukokuussa venäläistä historiantutkijaa Anatoli Utkinia, joka totesi ettei Suomessa voi lahjoa edes laukunkantajaa: juomarahaakaan ei ole tapana antaa.

Suomen kunnallinen talvikunnossapito ja varsinkin lumitöiden hoitaminen herättivät ihailua. Valtiollinen televisiokanava *Rossija* (entinen RTR) käsitteli helmikuun alun pääuutislähetyksessään Vestissä kahteenkin otteeseen Helsingin kaupungin talvikunnossapitoa ja sitä, kuinka Suomessa varjellaan kodittomia jäätymästä pakkaseen. Lumitöitä käsitellessä insertissä toimittaja kertoi Helsingissä isännil-

leen Moskovan käyttävän vuosittain 70 miljoonaa dollaria lumitöihin. "Tuolla rahalla putsamme vaikka koko Lapin lumesta", vastasivat suomalaiset, mikä sinetöi jutun suomalaista tehokkuutta ihailevan viestin.

Suomalainen talvihuolto aiheutti ihmettelyä ja ihastusta jälleen loppuvuodesta. *Kommersant* muistutti joulukuun alussa ilmestyneessä numerossaan, ettei Suomessa jouduta kamppailemaan kuluneiden kaukolämpöverkkojen ja laitteiden kanssa, sillä toiminta ja varainhankinta on järjestetty liikelaitoksen tavoin.

Moscow Times ylisti joulukuisessa numerossaan Helsinkiä poikkeuksellisen vuolaasti erinomaisena matkailukohteena. Lehti totesi kaupungin olevan puhdas, turvallinen ja toimiva. Kirjoittaja hämmästeli väestön - erityisesti nuoremman ikäpolven - hyvää kielitaitoa.

Mies vailla menneisyyttä ensimmäisenä kaupalliseen levitykseen

Myönteisen Suomi-kuvan vahvistuminen näkyi erityisesti siinä, kuinka venäläinen tiedotusvälineistö peilasi suomalaisen kulttuurielämän erityispiirteitä. Alkuvuoden kirjoittelua ja uutisointia niin painetus- kuin sähköisessäkin mediassa hallitsi **Aki Kaurismäen** elokuva *Mies vailla menneisyyttä*. Elokuva teki historiaa, sillä se on ensimmäinen suomalainen elokuva, joka on ostettu Venäjällä kaupalliseen levitykseen. Media seurasi tarkoin myös Kaurismäen Oscar-ehdokkuutta ja toi näyttävästi esiin senkin, ettei Kaurismäki suostunut matkustamaan Yhdysvaltoihin amerikkalaisten evättyä viisumin Oscar-juhliin kutsutulta irakilaiselta elokuvaohjaajalta.

Suomalaisesta kulttuurista kerrottiin tasaisesti pitkin vuotta ja toinen huomattava kulttuuriuutista-pahtuma oli Moskovan suurimmassa rockklubissa B2: järjestetty Itsenäisyyden yö -tilaisuus. Sitä edelsi Venäjän korkealaatuisimpiin lifestyle-julkaisuihin luokituvan Afisan laaja katsaus tapahtuman esiintyjiin ja suomalaiseen populaarikulttuuriin yleensä. Itsenäisyyden yö sai poikkeuksellisen paljon palstatilaa *Kommersantin* kulttuurisivuilla. Siitä kerrottiin myös useilla radiokanavilla sekä ennen että jälkeen tapahtuman. Tapahtumaan osallistui noin 700 vierasta, mikä on huomattavasti enemmän kuin klubin keskimääräinen vierailijamäärä viikonloppuöisin. Mikä ilahduttavinta, suurin osa yleisöstä oli kattavan mediamainonnan ansiosta venäläisiä.

Kohti tervettä arkea

Jo vakiintuneeseen tapaan Suomen Moskovan-suurlähettiläs **René Nyberg** myönsi lukuisia haastatteluja ja oli siten esillä venäläisissä tiedotusvälineissä. Yleisesti ottaen Suomi-kuvan hahmottuminen venä-

läisissä tiedotusvälineissä on normalisoitunut viime vuosien aikana. Ylilyöntejä ja virheitä toki esiintyy siirtymäkautta edelleen läpikäyvässä ja identiteettiään paikkaavassa maassa ja myös selvää tarkoitushakuista asenteellisuutta. Periaatteessa uutisvälineet toimivat kuitenkin yhä ammattimaisemmin journalistisia periaatteita ja toimintatapoja noudattaen - valtiovallan sallimissa rajoissa.

Tässä yhteydessä on mainittava erinomaisena esimerkkinä valtakunnallisen NTV-televisiokanavan lokakuussa makasiinittyyppisessä Namedni-ohjelmassa esittämä katsaus venäläisten desanttien toiminnasta koillisessa Suomessa viime sotien aikana. Jo insertin nimi Diversanty (Tihutyöläiset) paljasti sen, että parhaimmillaan Venäjälläkin tiedotusvälineissä puhutaan aroista asioista niiden oikeilla nimillä.

Jutun laatinut toimittaja Andrei Šilov tapasi Venäjällä partisaaneiksi kutsuttuja veteraaneja ja matkusti yhdessä erään kanssa Suomeen tapaamaan desanttien uhreja. Kiihkoton, asiallinen ja kaikin puolin valaiseva ohjelma erottui venäläisistä Suomea käsittelevistä tv-katsauksista poikkeuksellisen raikkaana ja rohkaisevana.

Vierailuja ja kokouksia uutisoitiin Murmanskissa

Suomeen liittyviä asioita käsiteltiin Murmanskin alueen tiedotusvälineissä suurin piirtein yhtä paljon kuin edellisenä vuonna. Utisoinnissa ei tapahtunut muutosta. Artikkelit olivat asiallista, mutta aiheisiin perehdyttiin pintapuolisesti ehkä taustatietojen huonosta saatavuudestakin johtuen. Yleensä lehtiartikkelit ja televisio- ja radio-ohjelmat tehdään vierailujen ja kokousten yhteydessä.

Lehtimiehet ovat myös vierailleet Suomessa. Barentsin alueen lehtimiesten kokous oli kesällä ja noin kaksikymmentä alueen toimittajaa vieraili Rovaniemellä joulukuussa. Rovaniemen matkan aiheena oli Lapin rikollisuustilanne, huumeongelmat ja ihmiskauppa. Lehtimiehet tutustuivat matkalla myös Lapin turismiin ja Saariselän lomakeskukseen. Ennen Suomen-matkaansa he vierailivat suurlähetystön toimipisteessä ja tutustuivat sen työhön. Molemmista matkoista kerrottiin lehdissä ja jälkimmäiseltä matkalta TV21 lähetti myös uutisissaan raportin suoraan Rovaniemeltä.

Barentsin alueen yhteistyö ja lähialueprojektit huomioitiin hyvin uutisissa. Suomalaisista hankkeista ehkä eniten huomiota saivat yrityspalvelukeskukset, invalidien tilanteeseen ja hoitoon perehtyvä Toivo-projekti ja Rovaniemen Suomi-Venäjä-seuran toteuttama Minkinon kuulovammaisten koulun avustusprojekti. Pelastusyhteistyö ja liikenneturvallisuusprojekti ovat olleet esillä hyvinä esimerkkinä tärkeästä yhteistyöstä.

Suomen toimikunnan Euroopan turvallisuuden

edistämiseksi eli STETE:n konferenssi, TT-työryhmän jäsenten vierailu, energia-asioihin keskittyneen toimittajaryhmän Kuolan-matka ja sisäministeriön valtuuskunnan tutustumiskäynti olivat laajasti uutisoituja tapahtumia.

Joulupukki ja joulupukinmaa Rovaniemellä ovat joka vuosi toistuva uutisaihe. Artikkeleissa kerrottiin keskieurooppalaisten ja venäläisten joulun ja uuden vuoden matkailusta Lappiin. Rovaniemelle tulevat lukuisat tilauslennot ylittävät joka vuosi uutiskynnyksen kaikilla televisiokanavilla.

Kaikki kulttuuritapahtumat esillä Murmanskin mediassa

Kulttuuritapahtumia, joihin suomalaiset taiteilijat osallistuivat, järjestettiin tasaisesti läpi vuoden. Tammi-kuussa viulisti **Sakari Tepponen** esiintyi filharmonisen orkesterin solistina Kantalahdessa, Poljarnye Zorissa ja Murmanskissa. Pääsiäisenä mezzosopraano **Kukkamaaria Ketoniemi** lauloi kahdessa konsertissa Murmanskissa. Huhtikuussa toimipiste järjesti kaksi Eino Leinon runojen ja suomalaisen musiikin iltaa. Syksyllä toteutettiin paikallisen musiikkikoulun kuoron kanssa suomalaisten joululaulujen konsertit. Laulut esitettiin venäjäksi ja konserteissa kerrottiin venäjäksi myös suomalaisista joulunviettotavoista. Tepponen vieraili uudelleen vielä joulukuussa norjalaisen ja tanskalaisen muusikkokollegansa kanssa esittämässä kamarimusiikkia Montsegorskissa, Olenogorskissa ja Murmanskissa. Kaikki edellämäinittu tapahtumat uutisoitiin lehdissä, televisiossa ja radiossa. Televisio- ja radiotoimittajat haastattelivat esiintyjiä uutislähetyspäivän suomalaisen musiikin konsertti, jonka toimipiste järjesti filharmonisen orkesterin kanssa vastaanoton lisäksi, sai uutisissa tavanomaisesta itsenäisyyspäivän juhlinnasta poikkeavana myönteistä huomiota.

Barentsin alueen taiteilijoiden näyttelyssä Murmanskin taidemuseossa eniten kaikista töistä lehdistön ja television kiinnostusta herättivät oululaisen valokuvaajan **Esko Männikön** ovista ja maahanmuuttajista kertovat valokuvat. Aluemuseossa esillä ollut näyttely, Pohjoisen naapurit 1945-60 - suurten toiveiden aika, oli myös artikkelien aiheena.

Toimipisteen järjestämä suomalaisen elokuvan viikko oli menestys myös lehdistön mukaan, ei vain yleisön. Viikolla esitettiin kaksi viime vuosien parhaimmiston kuuluvaa elokuvaa - Näkymätön Elina ja Mies vailla menneisyyttä, jonka Murmanskin elokuvayritys hankki kustannuksitta Moskovasta viikon päätöselokuvaksi. Suomalaisen elokuvan hyvä taso mainittiin, niiden ajankohtaisuutta arvostettiin ja erityisesti kiitosta sai se, että osassa elokuvista käsiteltiin nuorten ogelmia.

Suomi näkyvin ulkomaa Karjalan tasavallan tiedotusvälineissä

Suomi on jatkuvasti esillä Karjalan tasavallan pääviestimissä eikä seurannan määrässä näytä tapahtuneen muutoksia. Verrattuna muihin ulkomaihin Suomesta kirjoitetaan selvästi eniten ja television kuvausmatkoja tehdään lähinnä Suomeen jo kustannussyistäkin. Karjalaisilla tiedotusvälineillä on jonkin verran kontakteja muissa Pohjoismaissa, mutta niistä materiaalia on huomattavasti vähemmän. Muut ulkomaat mainitaan yleensä valtuuskunnan tai lähettilään käydessä Karjalassa.

Yleissävyltään Suomi-kirjoittelu on Karjalassa myönteistä tai toteavaa. Varsinaisia uutisia Suomesta on harvoin, mutta erilaiset vierailut, seminaarit ja muut tapahtumat huomioidaan lähes aina. Vuoden aikana oli jonkin verran kriittisiä kirjoituksia, jotka liittyvät suomalaisten oletettuun huonoon venäläiskuvaan. Eniten olivat esillä lähialueyhteistyö ja erilaiset investointihankkeet. Tämä heijastelee sitä, että Karjalan on talousvaikeuksistaan selvitäkseen houkuteltava lisää investointeja, ja niinpä jokaiselle mahdolliselle projektille annetaan palstatilaa jo neuvotteluvaiheessa.

Syyskuun lopussa järjestetyt Suomi-päivät saivat suhteellisen paljon huomiota eri tiedotusvälineissä. Kaksipäiväinen tapahtuma koostui erilaisista seminaareista sekä yleisölle suunnatusta terveysneuvonnasta. Eniten oli esillä Itä-Suomen maaherra **Pirjo Ala-Kapee**. Pääpaino oli hänen tapaamisillaan paikallisten päättäjien kanssa sekä lähialueyhteistyösä.

Karelija-lehti julkaisi marraskuussa kokosivun artikkelin Suomen taloudesta. Ilman kirjoittajan nimeä painettu katsaus oli laadittu Karjalan taloudellisen kehityksen ministeriössä. Artikkelin asiatiedot olivat hyvin paikkansapitäviä. Siinä eriteltiin Suomen talouden vahvuuksia ja heikkouksia varsin realistisesti sekä perusteltiin, miksi juuri Suomi on luonnollinen yhteistyökumppani Karjalalle.

Suomen eduskuntavaaleista kerrottiin myös Karjalassa. Suomi sai maan ensimmäisen naispuolisen pääministerin, joka on Anneli Jätteenmäki, uutisoi *Karelia* maaliskuussa. Toisen näkemyksen mukaan feminismi on voittanut Suomessa. "Kahta korkeinta virkaa maassa, presidentin ja pääministerin virkaa, hoitavat nyt naispuoliset henkilöt.... Naapurimaan muuttuminen feministiseksi valtioksi on osoitus siitä, että suomalaismiehet ovat jo monta vuotta antaneet suomalaisnaisille periksi. Presidentti **Tarja Halosen** mukaan suomalaismiehet voivat olla ylpeitä sukupuolten tasa-arvoisuudesta Suomessa. Naisvaltainen valtio on hyvä mainos niin suomalaisnaisten kuin -miesten mielestä." (*TVR-Panorama* 16.04.2003).

Petrozavodsk-lehteen kirjoittava toimittaja Andrei Los kommentoi kesäkuussa valtakunnallisella REN TV

-kanavalla esitettyä Rukajärven tie -elokuva. Hän kritisoi sen antamaa kuvaa venäläispartisaaneista. Lisäksi hän ihmetteli, miksi elokuva esitettiin juuri voitonpäivänä. Samassa yhteydessä hän otti esille Suomessa käydyin keskustelun partisaanien siviileille aiheuttamien kärsimysten ja vahinkojen korvaamisesta. Jos Suomi maksaa korvausta, niin se on maan sisäinen asia, mutta sen esille vetäminen ei voi millään tavalla lujittaa hyviä naapurisuhteita maidemme välillä.

Uusi kansalaisuuslaki sai kesäkuun alussa jonkin verran julkisuutta. Syyskuussa kirjoitettiin ulkomalaislakiin tulleesta muutoksesta, jonka mukaan paluumuuttajilta vaaditaan tästedes auttavaa suomen kielen taitoa. Yleensä artikkeleissa puhuttiin paluumuuttovaatimusten kiristymisestä.

Toimipiste järjesti keväällä Petroskoissa kaksi näyttelyä. **Tauno Kohosen** "Valoa erämaassa", valokuvina Suomen kauneimpia erämaamaisemia lähellä itärajaa. Toinen näyttely "Finnish Dimensions" kertoi elämän taloudellisesta puolesta sekä siitä mitä oli tapahtumassa naapurimaassa ja mihin suuntaan se oli kehittymässä. *Severnyi kurjer* kirjoitti niistä myönteisesti ja näki Kohosen luontokuvissa merkkejä suomalaisten erityisestä metsäsuhteesta.

Pietarissa aihekirjo oli runsas

Vuonna 2003 Pietarin mediassa Suomesta julkaistujen uutisaiheiden kirjo oli laaja. Laajimmin julkisuutta vuoden aikana saivat maaliskuun eduskuntavaalit, **Anneli Jätteenmäen** valinta pääministeriksi ja eronpyyntö, syyskuun Suomi-viikko eri tapahtumineen ja viikon aikana toteutunut pääministeri **Matti Vanhasen** vierailu, ulkoasiainministeriön yhdessä Finnfactsin ja Matkailun edistämiskeskuksen (MEK) kanssa pietarilaisille taloustoimittajille marraskuussa järjestämä toimittajavierailu sekä suomalaisen elokuvan viikko marraskuussa. Sähköisen median puolella hyvää palautetta saivat Pietarin television *Inform TV:n* toimituksen toimittaja Olga Tonkonogovan huikean toimittajavierailun tuloksena syntyneet ohjelmat, joiden aiheina olivat muun muassa Vantaan uusi vankila, yksinhuoltajakysymys Suomessa, Leningrad Cowboys ja Helsingin balalaikkaorkesteri.

Pietarin media ei uutisoanut tasavallan presidentti **Tarja Halosen** kesäkuusta vierailua Arkangeliin, sen sijaan aluelehdet selostivat vierailua hyvin laajasti ja totesivat Halosen olleen ensimmäinen Arkangelin alueella vierailut presidentti. Vierailua luonnehdittiin puoliviralliseksi ja presidentin välittömän olemuksen todettiin tehneen vaikutuksen arkangelilaisiin. *Usea lehti* mainitsi matkan tärkeimmäksi syyksi tohtori **Pentti Arajärven** osallistumisen 20. juhluvuottaan viettäneelle Gandvik-maratonille, joka on saanut venäläisten pomorien muinoin Vienanmeren käyttämästä nimestä. Presidentti Halonen yllätti leh-

timiehet ja Trud-stadionilla olleen yleisön juoksemalla loppumetrit maalia lähestyvän miehensä rinnalla kirittääkseen tätä, mikä nousi lehtiartikkelien melkein pä ykkösaiheeksi. Kaikista liikuttavinta oli, kun presidentti juoksi miehensä rinnalla maratonin viimeiset metrit ja myöhemmin pari piti toisiaan helästi kädestä kiinni, kirjoitti viikkolehti *Nezavisimoje obozrenije*. Halonen yhtyi maratonin juosseen miehensä vilpittömään iloon ja “sillä hetkellä hymyilevä Halonen muistutti kaikkein vähiten presidenttiä”, kirjoitti *Pravda severa*.

Kulttuuria Pietarin 300-vuotisjuhla-tapahtumissa

Vuoden pääaihe Pietarissa oli kaupungin 300-vuotisjuhla. Tapahtumat alkoivat vyörytä jo tammikuun puolesta välistä. Kaupunki sai runsain mitoin arvokkaita lahjoja: erilaisten entisöinti- ja korjaustöiden rahoituksen muodossa, patsaita, uusia puistoja, katulaatoitukset, katukellot jne. Suomi oli mukana juhlijoiden joukossa ja järjesti erillisen Suomi-viikon, jossa seminaarien ja foorumien lisäksi oli runsaasti erilaisia kulttuuritapahtumia. Suomen viikon antia kommentoivat kaikki merkittävät Pietarin tiedotusvälineet. Erityisen myönteistä huomiota saivat **Tero Saarinen** ryhmineen niin lehdistössä kuin televisiossa ja kulttuuriministeri **Tanja Karpela** televisiossa avatessaan taitelija **Kiba Lundbergin** näyttelyn. Myös lasten liikuntatapahtuma kuului mielenpainuneiden tapahtumien joukkoon, sillä sen taustoja ja jatkoa tiedusteltiin vielä vuoden vaihteessa. Yleisömenestys oli kirjavaa, tilaisuuksien markkinointi ontui ja niitä oli yksinkertaisesti liikaa niin Suomella kun kaikilla muillakin kaupungissa esittäytyneillä mailla. Pietarissa esiintyvistä laajasta Suomi kiinnostuksesta huolimatta aina silloin tällöin törmäsi erityisesti kulttuurin alalla suomalaista osaamista vähätteleviin kommentteihin ja arvioihin.

Muita usein käsiteltyjä aiheita olivat suomalaisten yritysten investoinnit eri alueille, kuten mekaaniseen metsäteollisuuteen, elintarviketeollisuuteen ja rakennustoimintaan. Kesto-otsikoina, johon varmaankin vaikuttaa rajan läheisyys, olivat jatkuvasti matkailu-, raja-, juna- ja rekkaliikenneasiat sekä Suomen ja Venäjän lähihistoriaan vaikuttaneista henkilöistä ja tapahtumista kertovat jutut. Carl Gustaf Mannerheimin elämälle omisti koko sivun neljällä kielellä ilmestyvä viikkolehti *Leningrado Telegraph*. Mannerheim oli otsikoissa myös hotelli Marshallissa avatun Mannerheim-valokuvan näyttelyn, samassa paikassa paljastetun rintakuvan ja Suomen Rahapajan Pietarin 300-vuotisjuhlien johdosta julkaiseman 10 euron juhlarahan merkeissä. *Nevskoje Vremja* vuorostaan julkaisi syyskuussa kaksiosaisen artikkelisarjan aiheesta “Fabergé ja Suomi”.

Nato-kysymys arvioitiin Pietarissa Suomelle kiperäksi

Suomeen liittyvät kirjoitukset olivat sävyiltään positiivisia, mutta uutisia ei yleensä kommentoitu mitenkään. Yhtenä poikkeuksena tästä linjasta oli *Sankt-Peterburgskije Vedomostin* (236 000 lukijaa) päätoimittaja Anatoli Agrafeninin maaliskuun jälkeinen kirjoitus, jossa hän mainitsi Nato-kysymyksen olevan Suomelle “varsin kiperän”.

Toinen esimerkki jonkinlaisesta kannanotosta sekä Suomea että kaupungin rakennuslupaviranomaisia vastaan olivat viikkolehti *Tsas Pikin* (59 000 lukijaa) toimittaja Elizaveta Bogoslovskajan artikkelit konsulaatin uuden päärakennuksen, “Suomen mökin” rakentamisesta arvokkaalle paikalle ympäristön asukkaita ajattelematta. Sen sijaan konsulaatin peruskivenmuuraustilaisuus uutisoitiin asiallisen toteavasti. Närrä aiheutti myös viisumeista perittävien maksujen siirtäminen konsulaatista pankkiin ja maksun nouseminen sen vuoksi kahdella eurolla.

Median välittämä Suomi-kuva täsmentyi Pietarissa Suomi tunnetaan korruptoimattomana ja turvalisena hyvinvointivaltiona, jossa on korkeaa osaamista monella alalla. Valitettavasti Suomen tunnettuus matkailumaana rajoittuu enimmäkseen Lappiin ja “Serenaan”. Suomi oli useammin otsikoissa kuin muut Pohjoismaat.

Viro

Viron tuleva EU-jäsenyys nostatti esiin laajan vyöryden Suomeen liittyviä aiheita, joista toki on puhuttu aikaisempinakin vuosina, mutta ei näin laajassa mitataavassa. Median erityisiä puheenaiheita olivat työvoiman liikkuvuus, alkoholin ja tupakan verotus sekä suomalaisyritysten muutto Viroon. Ennen syyskuusta EU-kansanäänestystä Virolla oli selkeä tarve etsiä vertailu- ja kiinnekohtia lähimmistä naapureista, erityisesti Suomesta. Muina laajempina teemoina Suomi-raportoinnissa nousivat esiin Suomen turvallisuuspolitiikka ja suhde Natoon sekä **Esko Ollilan** ja Jaak Jõerüütin tulevaisuusraportin nostattama keskustelu, erityisesti raportissa mainittu Suomen isovelisyndrooma. Kulttuuri toi Suomelle runsaasti myönteistä julkisuutta, eikä ihme, olihan suomalaisella kulttuurilla ylivoimainen asema muun ulkomaisen tarjonnan joukossa. Missään muualla Suomesta ei kirjoiteta yhtä kattavasti kuin Virossa, ei edes Pohjoismaissa.

Turvallisuuspolitiikassa ja taloudessa Viro kokee olevansa edelläkävijä ja suunnannäyttävä. Virolaiset ovat lähes vuorenvarmoja, että jonain päivänä Suomikin liittyy Natoon, perässähiittäjänä. Suomalaisen vastahankaisuus puolustusliittoa kohtaan herätti ihmetystä. Liberaali talouspolitiikka ja verotus näh-

tiin valttikorteiksi, joista ollaan unionissakin valmiita taistelemaan viimeiseen veripisaraan. Siinä ohessa virolaiset äimistelivät, miksi suomalaiset vapaaehtoisesti maksavat raskaita veroja ja miksi yritykset eivät sutena muuta heimokansan tarjoamaan yritysystävällisempään ilmastoon.

Vertailu toimii ilman EU- tai isovelikytkentääkin. Kulttuuri- ja sosiaalialiheista kirjoittavat toimittajat käyttivät Suomea usein käsikassarana, jolla yritettiin nujia omien päättäjien päihin anteliaampaa asennetta alleviivaamalla, miten paljon paremmin suomalainen elokuva tai yksinhuoltaja voi.

Media pikkuveljen ja isoveljen suhdetta purkamassa

Esko Ollilan ja Jaak Jöerüütin räätälöimä tulevaisuusraportti julkaistiin pääministeri **Anneli Jäätteenmäen** vierailun yhteydessä toukokuussa. Suomen ja Viron suhteiden visioista tiedotusvälineet poimivat kärkiaiheiksi ympäristökysymykset, viron kielen opetuksen Suomessa, Tallinnan-Berliinin radan ja hiv-epidemian jarruttamisen. Kuumin aihe oli kuitenkin suomalaisten isovelisyndrooma, jonka Jaak Jöeruut nosti raportissa kissaksi pöydälle. Keskustelu toi no-

peasti esiin myös kolikon toisen puolen, virolaisten pikkuvelikompleksin. Ajatustenvaihtoa voi itse asiassa pitää osana jo 1800-luvun loppupuolella alkanutta historiallista jatkumoa, johon voi verrata Suomen ja Norjan vastaavaa suhdetta Ruotsiin. Suhtautuvatko suomalaiset sitten isoveljen ylemmyydellä virolaisiin? Ja entä kiristeleekö pikkuveli hampaitaan vai tuijottaa ihailevasti ylöspäin? Keskustelussa nousi esille runsaasti asioita, jotka kuvastavat maiden välisten suhteiden monimutkaisuutta ja -tahoisuutta. Yleisesti ottaen sen voi katsoa puhdistaneen ilmaa, vaikka Jöerüütin arvio ei saanut kaikkien kannatusta ja aiheen esilletuloa raportissa pidettiin jopa epähienona. Muun muassa Lennart Meri kieltäytyi uskomasta koko isovelisyndroomaan.

Postimees-lehden pääkirjoituksessa kuvattiin varsin kaunopuheisesti Viron ja Suomen sillan uusia ulottuvuuksia. Suomenlahden rantamalla kasvavan puun kahden latvuksen todetaan kärsineen historian myrskyissä, mutta säilyneen elinvoimaisena ruohonjuurentason toiminnan ja valtioiden välisen veljellisen yhteistyön ansiosta. Pääkirjoitus linjasi myös tulevaisuutta: "EU:ssa kehittyvän alueellisen yhteistyön yhtenä akselina on Tallinna-Helsinki-akseli. Laajemmassa mielessä se tarkoittaa koko Baltoskandi-

Piirtäjä Hillar Metsin Eesti Päevalehdesse ilmestyneessä pilapiirroksessa Joulupukki on päättänyt muiden Pohjolan firmojen tapaan siirtää pääkonttorinsa Viroon, jossa verotus on lievempää.

an alueen yhteistyön säätämistä yhteiselle aaltopi-tuudelle, joka lähtee alueen ilmastollisesta, taloudel-lisesta, geopoliittisesta ja kulttuurisesta erityispiirteis-tä”.

Lokakuussa virolaisia ilahdutti Evan asennetut-kimuksen tulos, joka paljasti suomalaisten suhtau-tuvan heimoveljiinsä entistä myönteisemmin ja ko-kevan Viron Ruotsia läheisemmäksi. Hieman yllättä-västi tutkimus kertoi suomalaisten halajavan sankoin joukoin töihin Viroon. Kirjeenvaihtaja Tarmo Virki yn-näsi kaikki halukkaat lapsineen päivineen ja sai lu-vuksi peräti 800 000.

Milloin Suomi liittyy Natoon?

Suomen turvallisuuspolitiikka ja Nato-suhde kiinnos-tivat virolaisia tiedotusvälineitä pitkin vuotta. Alku-talvesta media ihmetteli, miksei Nato ole Suomessa vaaliteema. Syksyllä Suomen oma kiihtyvä keskus-telu aiheesta välittyi myös virolaislehtien palstoille. Virolaisilla tuntuu olevan vaikeuksia hahmottaa, mik-si suomalaiset ovat niin Nato-vastaisia ja mikä oike-astaan on Suomen turvallisuuspoliittinen linja.

Viron ja Suomen parlamenttivaaleilla maaliskuus-sa oli väliä vain pari viikkoa. Omista vaaleista huoli-matta virolainen media jaksoi seurata tapahtumia lahden takana. Viikkolehti *Eesti Ekspress* muun mu-assa vertaili puolueiden vaalijulisteita molemmissa maissa ja talouslehti *Äripäev* vastaavasti vaalirahoit-tusta. Analogiaa kehiteltiin myös keskustaopposition vaalivoitosta. Sinänsä Suomen vaalien tulos ei poliit-tisia kommentaattoreita juuri kuohauttanut. *Eesti Päevalehden* mielestä on samantekevää, kuka vaalit Suomessa voittaa, maa jatkaa samaa rataa olipa ruo-rissa oikeisto tai vasemmisto. **Anneli Jäätteenmäen** valinta pääministeriksi kirvoitti useita juttuja nais-ten vallasta Suomessa.

Piirtäjä Urmas Nemvalts Postimees-lehdessä

“Mitä mieltä olette Suomen pääministerisotkusta?”

“Vaiavaista vaaleja edeltävää säbläystä! Olisi vaikkapa joku tuore ylinopeusrikkomus tai muu rikos... pikkuvale ei ole ministeritasolla paljon mitään.”

Viron lehdet eivät pysyneet mukana Irak-skandaa-lin alkumetreillä ja heräsivät vasta kun Jäätteenmä-en ero alkoi näyttää varmalta. Lehdet ja kommentaattorit kiittivät kilvan Suomen poliittisen elämän eettisyyttä. Useiden virolaispoliitikkojen mielestä Jäätteenmäki olisi Virossa jatkanut pääministerinä. Myös naispoliittikoroolin merkitystä korostettiin. *Eesti Päevalehden* pääkirjoituksen mukaan miehet selätti-vät Annelin epäreilusti.

Suomen reaktiot Irakin sotaan kiinnostivat medi-aa jossain määrin. Maiden virallisia kantoja vertaili kolumnissaan *Postimees*-lehdessä **Jarmo Virmavirta**, tuomiten hyökkäyksen. Virohan asettui muiden liit-tyjämaiden tavoin Yhdysvaltojen tueksi.

Elokuisen EU-kansanäänestyksen lähetessä tema-tiikka poiki yhä enemmän unioniin liittyvää aineis-toa ja runsaasti linkkejä Suomeen. Suomi on tässä suhteessa Virolle läheisin verrokki. Tallinnaan lennä-tänyt presidentti **Tarja Halonen** säteili kameroiden edessä virittämässä virolaisia vaalitunnelmaan ja saikin melkoisen positiivista huomiota.

Prostituutio miellettiin vihdoin vakavaksi yhteis-kunnalliseksi ongelmaksi, eikä vähiten paljastunei-den sieppausten ja seksiorjuustapausten vuoksi. Mi-käli Suomi noudattaa Ruotsin esimerkkiä ja krimi-nalisoi palvelujen käytön, markkinat uhkaavat siir-tyä lahden yli etelään ja seksiturismi Viroon kasvaa entisestään. Useissa jutuissa käsiteltiin ilotalojen asi-akkaita ja näin suomalaismiehet päätyivät ‘sankareik-si’ lehtien palstoille. Mihkel Kärmas haastatteli *Eesti Ekspressissä* Tosimiesklubin Markusta, joka toimii epä-virallisena suomalaisten seksituristien maahantuo-jana Virossa. Välittäjän mukaan suomalaisia ‘ilotalo-harrastajia’ on tuhansia, tietoa vaihdetaan verkossa ja klubin jäsenet saavat palveluista alennuksia. Ju-tun viimeisessä lauseessa taksikuski väittää nähneen-sä, kuinka bordelliin kuljetettiin ryhmä suomalaisia pyörätuoli-invalideja.

Sosiaalialiheista kirjoittavat toimittajat ovat var-sin hyvin perillä siitä, miten asiat on hoidettu Suo-messa. Esimerkiksi Jaanus Piirsalu vertaili huhtikuus-sa *Eesti Päevalehdessä* Suomen ja Viron uusien halli-tusten lapsilisälupauksia sekä lapsia ja nuoria kos-kevaa sosiaaliturvaa yleisemminkin. Yllättävän laa-jasti huomioitiin eduskunnan alkuvuodesta käymä keinoedelmöityskeskustelu. Virolaisesta näkökul-masta pohdittiin, tulevatko suomalaisnaiset nyt Vi-roon hedelmällisyys-hoitoihin.

Suomi-linkki löytyy usein virolaislehtiin kirjoitta-vien kirjeenvaihtajien sekä suomalaisten poliittisten kolumnistien teksteistä. *Postimees*-lehdelle kirjoitta-va Jarmo Virmavirta kritisoi sinnikkäästi suomalais-ta verotuskäytäntöä ja ammattiyhdistysten valtaa asettuen varsinkin talouspolitiikassa usein Viron lin-jan tueksi, tosin tietyin varauksin. Virmavirran ihan-ne-Eesti syntyisi nykyisen linjan heivaamisesta sosi-

aalisempaan suuntaan. Virnavirta osallistui myös palkka-armeijasta ja yleisestä asevelvollisuudesta Virossa käytyyn keskusteluun jälkimmäistä puolustaan.

Milloin Elcoteq muuttaa pääkonttorinsa Viroon?

Taloustoimittajat ovat jo pari vuotta odottaneet, milloin ensimmäinen raskaan sarjan suomalaisyritys muuttaa pääkonttorinsa maahan. Suurimmat toiveet on asetettu Elcoteqiin, eikä ihme, onhan yritys Viron suurin viejä ja 2 000 ihmisen työnantaja Tallinnassa. Elcoteq antoi virolaisille vietteleviä lupauksia, jotka voi toisaalta lukea uhkauksiksi suomalaiselle verottajalle, mutta pihtaa lopullista päätöstään. Kutsuhuutoja lehtien palstoilla esitettiin muillekin yrityksille. Viro uskoo, että yhden suurfirman pääkonttorin siirtyminen Viroon avaisi tienpään toisille. Samassa media seuraa sivusta kun suomalaisyritykset valtaavat Viron markkinoita. Vuoden 2003 suurimpia ulkomaisia investointeja oli, kun Stora Enso hankki omistukseensa Viron johtavan puunjalostusyhtiön Sylvesterin.

Elokuussa Viro koki keskeisen taloudellisen kilpailuvalltinsa vaarantuvan kun Suomen verottaja päätti kantaa virolaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voitoista veroa. Taloussivuilla reagoitiin rajusti. Puolustusrintamaan asettuivat ministerit, asiantuntijat ja lehtien pääkirjoitukset. Kauhuskenaariona nähtiin ulkomaalaisten sijoitusten pakeneminen maasta. Vuoden lopussa Virossa saatettiin huokaista helpotuksesta verottajan hävittyä kiistan oikeudessa.

Suhde suomalaisiin yrityksiin ei mediassa ollut ongelmaton. *Postimees*-lehden mukaan firmojen johdoporras tulee yleensä Suomesta eikä virolaisiin johtajiin luoteta. Iivi Masso puolestaan varoitti kolumnissaan Viron sahaavan omaa oksaansa houkutellessaan ulkomaisia sijoittajia matalilla palkoilla ja alhaisella verotuksella. Masson mukaan virolaisten ei pitäisi naapurimaiden keskinäisessä yhteistyössä jäädä palvelijan rooliin.

Työvoiman liikkuvuuden rajoittaminen on Virossa nähty pitkälti Suomen, ja erityisesti ammattiyhdistysliikkeen kiusantekona. Virolaisten mielestä köyhän maan kouluttamat lääkärit kyllä kelpaavat suomalaisille, mutta kirvesmies joutuu heti liiton hampaisiin. Tallinnassa toimiva Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön (SAK) infopiste tekee hartiavoimin töitä parantaakseen keskusjärjestön imagoa, ja onkin onnistunut saamaan myönteistä huomiota. Työvoiman liikkumisen koko EU-konteksti on hahmottanut hitaasti. *Äripäev*-lehden pääkirjoitus arvioi toukokuussa Viron voittavan työmarkkinoiden avautumisesta. "Jääkö häviäjäksi työläistensä palkkojen puolesta värisevä Suomi vai kohtaako Viroa aivo- ja ammattilaisvuoto?", lehti kysyi ja jatkoi: "Vaik-

ka Viro lähettäisikin Suomeen bussikuskinsa, Suomi voi antaa Virolle joukon spesialisteja".

EU-kytkös kannatteli myös molemmin puolen lahteina lainehduttanut alkoholi- ja tupakkaverokeskustelua. Virolainen media myllysi olut- ja viinaralliin liittyen laajoja artikkeleita, joiden kuvituksena poseeraa usein kaljakärä perässään raahaava mahakas mieshenkilö, jonka kansallisuus on helppo arvata ilman otsikkoakin. Marraskuussa *Eesti Ekspress* selvittelee aukeamallisen verran unionin laajentumisen Suomen alkoholipolitiikalle asettamia haasteita ja päätteli, että Suomella on valittavana kaksi tietä: joko pitää kuluttajat Alkon puodeissa veroa alentamalla tai antaa eurojen valua Viron viinakauppoihin. Palstoilla pähkäiltiin myös miten laivafirmat sopeutuvat uuteen tilanteeseen verovapaan myynnin kadotessa.

It-alan irtisanomiset Suomessa nousivat näkyvästi esiin Vironkin mediassa. Venäjänkielisten lehtien uutiskynnyksen Suomi ylitti harvoin, eniten kiinnostusta herättivät talousaiheet, muun muassa työvoiman liikkuvuus.

Milloin virolaiset kirjoittavat omista suurmiehistään?

Missä viipyy virolaisen historioitsijan tutkimus presidentti Pätsistä, kysyttiin Suomen Viron-instituutin johtajan **Martti Turtolan** viroonnetun Päts-elämäkerran julkaisutillaisuudessa ja samaa ihmeteltiin lehtien kulttuurisivuilla. Historioitsijat puolustautuivat, ettei heillä ole varaa tutkia aiheita omalla kustannuksellaan. Kysymys Pätsistä laajeni yhteiskunnalliseksi keskusteluksi Lennart Meren arvosteltua Helsingin Sanomissa voimakkaasti Turtolan teosta. **Kalevi Wiikin** Suomessa kohua herättänyt teos Euroopalaisten juuret oli alkuvuoden suuria puheenaiheita myös Virossa. Wiikin teorioihin suomalaisugrilaisien alkuperästä suhtauduttiin vieraissa suopeammin kuin kotona, osin siitä syystä, että keskusteluun osallistuivat monet Wiikin kanssa yhteistyötä tekevät virolaiset kielitieteilijät.

Kirjailija **Hannu Mäkelästä** ilmestyi useita laajoja, jopa aukeaman haastatteluja Mestari-teoksen viroonnotuksen tultua painosta. Mäkelän saama julkisuus oli lähes ällistyttävää, ja sitä tuskin selittää sekään, että Eino Leino aikoinaan anoi Viron kansalaisuutta ainoalla Viron-matkallaan. Virolaiset humoristit kehuivat puolestaan **Arto Paasilinnaa**, jonka Maailman paras kylä julkaistiin alkuvuodesta viroksi. Runsaasti huomiota sai myös Georg Otsin elämäkerran ilmestyminen viroksi. Kirjoittaja Kulle Raig käänsi ja muokkasi 2002 suomeksi ilmestyneen teoksen virolaisille lukijoille. Virolaisia on aina hämmentänyt suomalaisten Georg Otsin palvonta. Virossa laulajalla on ollut KGB-leima otsassaan. *Eesti Ekspressin* kulttuuritoimittajan Kalev Keskulan mukaan Kulle Raig on juurruttanut kulttuurisankarien käsittelyyn uuden paradig-

man, suomalaisittain avoimen lähestymistavan.

Viime vuonna Virossa vieraili lukuisia suomalaisia klassisen musiikin huippuja kuten **Olli Mustosen** johtama Tapiola Sinfonietta solistinaan **Pekka Kuusisto**, *Avanti!* ja Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri solistinaan **John Storgårds**. Lehdissä suomalaisten esiintyminen noteerattiin poikkeuksitta myönteiseen sävyyn. Vuoden aikana järjestyissä kansainvälisissä jazz- ja klassisen musiikin kilpailuissa nuoret suomalaissuomalaisartistit ovat olleet voitokkaita ja saaneet sen vuoksi huomiota myös mediassa.

Huomionarvoista oli myös suomalainen nykykansanmusiikin menestys. Muusikko **Kimmo Pohjosta** tuli megatähti, joka esiintyi säännöllisesti sekä virolaisilla lavoilla että Viron televisiossa ja radiossa. Värttinän menestystä seurattiin ja yhtyeen konsertti kesän suosituimmalla folkfestivaalilla sai laajalti julkisuutta. Heimopäivillä Virossa esiintynyttä joikuaristia ja säveltäjää **Ulla Pirttijärveä** haastateltiin lehdissä ja televisiossa.

Suomen kesäfestivaaleista kirjoitettiin laajasti ja asiantuntevasti. Toimittaja Heili Vaus vieraili Savonlinnan oopperajuhlilla ulkoministeriön lehdistö- ja kulttuuriosaston ja Matkailun edistämiskeskuksen (MEK) kutsumana. Matkan tuloksena *Eesti Päevalehteen* ja *Sirp*-kulttuurilehteen syntyi artikkeleita Puccinin *Turandot* -esityksestä sekä chileläisestä oopperateatterista. *Postimees*-lehden kulttuuritoimittaja Tiit Tuumalu vieraili Kuopio tanssii ja soi -festivaalilla. Kuhmon kamarimusiikkiin tutustui *Sirpin* toimittaja Toomas Velmet, joka kirjoitti pitkän artikkelin otsikolla Maailman kamarimusiikin energiapylväs on Lammasjärvellä. Sata-Häme soi -festivaalilla vierailleen Maie Viilupin puolen tunnin ohjelma esitettiin Vikerraadiossa heinäkuun puolivälissä. Mielenkiinto suomalaista kevyttä musiikkia kohtaan näkyi myös toimittajavierailuissa. Koneisto-festivaalilla huhkinut *Eesti Ekspressin* Siim Nestor otsikoi juttunsa kuvaavasti: Hikisenä tanssituristina Helsingissä.

Teatterielämässä yksi vuoden tapauksista oli suomalais-virolainen yhteistyöprojekti *Taksikuskit*, joka esitettiin samaan aikaan sekä Pärnussa että Tallinnassa eri tuotantoina. Ensi-illoissa molemmat näytelmät olivat loppuunmyytyjä ja saivat huikeat suosiosoitukset. Pärnun silotellumpi 'kylpyläversio' lepäsi pitkälti **Erkki Saarelan** virtuositeetin varassa.

Edellisvuoden tapaan suomalaisen elokuvan menestys näkyi mediassa. Oman panoksensa siihen antoi myös suurlähetystö tukemalla suomalaisten elokuvien esittämistä Pimeiden öiden elokuvajuhlilla ja

järjestämällä yhteistyössä Suomen Viron Instituutin kanssa **Aki Kaurismäen** elokuvien retrospektiivin. **Johanna Vuoksenmaan** ohjaus Nousukausi voitti festivaalien yleisöpalkinnon, pimeiden öiden lyhdyn. Palkinnonjakotilaisuudessa, jossa oli läsnä arvovaltaista yleisöä Viron pääministeristä lähtien, hehkutettiin suomalaisen elokuvan suosion nousua Virossa viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Kummalliset kulkukoiria rakastavat suomalaiset

Urheilu muuttui Suomessa murheiluksi, kun hiihtäjä **Kaisa Variksen** lento katkesi Val di Fiemmessä. Virolaislehdet eivät tälläkään kertaa Ruotsin ja Norjan tavoin hirttäneet Suomea dopingkäryistä. Syitä solidaarisuuteen voi tietysti miettiä. Jääkiekon MM-kisoja seurattiin tiiviisti, ja Ruotsi-ottelun jälkeistä maansurua kuvattiin urheilusivuilla värikkäästi ja jopa osaaottavasti. Toimittajat kokivat tunnelman lopahattamisen tallinnalaisissa pubeissa ottelua seuranneiden suomalaisten seurassa. Suomalaiset formulakuskit ja virolaisjoukkueita treenaavat valmentajat ovat urheilusivujen vakioaineistoa.

Suomi-sidonnaisten rikosjuttujen säännöllinen virta liittyi suurelta osin huumeiden salakuljetukseen. Media seurasi suomalaisviranomaisten ponnistuksia tuoda virolaisvangit Viroon rangaistustaan kärsimään. Vuoden aikana ensimmäinenkään siirto ei edennyt toteutusasteelle, viimeisimmät uutiset kertoivat vankien tekemistä valituksista ihmisoikeustuomioistuimeen Strasbourgissa.

Matkailujuttujen osalta vuosi oli jälleen antoisa. Matkailun edistämiskeskuksen Tallinnan toimiston tuella Suomessa kävi useita toimittajia. Juttuja tilattiin myös suoraan toimistolta, muun muassa virolaisten perinteisestä, tällä kertaa Ahvenanmaalle suuntautuneesta *Kuidas elad*, Soome -polkupyöräretkestä. Yhteensä MEK:n artikkeleita oli reilut parikymmentä. Lisäksi MEK toimittaa *Äripäev*-lehden viikoittaista Helsingin tapahtumakalenteria. *Postimees* julkaisi heinäkuussa aukeaman artikkelin siitä, miten suomalaiset ostavat kiinteistöjä Viron lomakaupungeista. Suomalaisten ostointoa ei aina nähdä myönteisenä, sillä se nostaa keskimääräistä hintatasoa.

Vuonna 2003 suurlähettiläs **Jaakko Blombergin** tunnettuus virallistettiin Virossa. *Eesti Ekspress* sijoitti hänet Kuin kaksi marjaa -palstalleen (joita tällä kertaa oli tosin kolme), kaksoisolentoina brittikoomikko Ralph Ineson ja Estonia-teatterin solisti Väino Puura.